

บทที่ 4

นิยามของ “ครอบครัว” จากทัศนะของดารา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วาทกรรม “ครอบครัว” ของบุคคลสาธารณะ: ศึกษากรณี ครอบครัวดารา” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายของคำว่า “ครอบครัว” ของบุคคลสาธารณะ ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นมิติส่วนตัว (private) กับบุคคลที่มีสถานะทางสังคมเป็นบุคคลสาธารณะ (public) และศึกษาถึงกฎเกณฑ์ และการสร้างความชอบธรรมเกี่ยวกับนิยาม “ครอบครัว” ที่บุคคลสาธารณะเหล่านี้มีวิธีการประกอบสร้าง (construct) นิยามครอบครัว ให้มีความหมายอย่างไรบ้าง และประกอบสร้างหน้าที่ ครอบครัว (function) และประกอบสร้างประเภท และโครงสร้าง (structure)/สมาชิกในครอบครัว ว่าเป็นอย่างไร โดยเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานสังคม (norm) ได้กำหนดไว้ หรือมีการบรรทัดฐาน หรือแนวทางอะไรให้กับสังคมบ้าง โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยตัวบท (Textual Analysis) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (Documentary Data) ที่เกี่ยวกับ “ครอบครัว” ของบุคคลเหล่านี้ โดยมีวิธีการนำเสนอข้อมูลดังต่อไปนี้

1. นิยามความหมายของ “ครอบครัว”

1.1 นิยามของคำว่า “ครอบครัว” ตามบรรทัดฐาน (norm) ที่สังคมกำหนด

1.2 นิยาม “ครอบครัว” ของครอบครัวแปลงพานิช

1.3 นิยาม “ครอบครัว” ของครอบครัววรรณะสิน

1.4 นิยาม “ครอบครัว” ของครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง : มาชา วัฒนพานิช-อำพล ลำพูน

1.5 นิยาม “ครอบครัว” จากคู่รัก: พลอย เอมมาลย์ บุญยศักดิ์-โดม ปกรณ์ ลัม

1.6 บทสรุปนิยาม “ครอบครัว” จาก “ครอบครัวดารา”

2. หน้าที่ “ครอบครัว”

2.1 หน้าที่ของ “ครอบครัว” ตามบรรทัดฐาน (norm) ที่สังคมกำหนด

2.2 การประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” ของครอบครัวแปลงพานิช

2.3 การประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” ของครอบครัววรรณะสิน

2.4 การประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” ของครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง : มาชา วัฒนพานิช-อำพล ลำพูน

2.5 การประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” ของคู่รัก : พลอย เหมอมาลัย
บุญยศักดิ์-โดม ปกรณ์ ลัม

2.6 บทสรุปหน้าที่ “ครอบครัว” จาก “ครอบครัวดารา”

3. ประเภท/โครงสร้าง “ครอบครัว”

3.1 ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิกของ “ครอบครัว” ตามบรรทัดฐาน (norm)
ที่สังคมกำหนด

3.2 ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิกของ “ครอบครัวแปลงพานิช”

3.3 ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิกของ “ครอบครัววรรณะสิน”

3.4 ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิกของ “ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง : มาช้า
วัฒนพานิช-อำพล ลำพูน

3.5 ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิกของ “คู่รัก : พลอย เหมอมาลัย บุญยศักดิ์ –
โดม ปกรณ์ ลัม”

3.6 บทสรุปประเภท และโครงสร้าง/สมาชิก “ครอบครัว” จาก “ครอบครัวดารา”

4. บทสรุปของความหมายของ “ครอบครัว” จากทัศนะของดารา

1. ความหมายของ “ครอบครัว”

แต่เดิมความหมายของ “ครอบครัว” ไม่มีความซับซ้อนมาก เพราะ “ครอบครัว” แต่เดิม
มีเพียงผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต ได้แก่ บิดา มารดา บุตร และแม้จะมีเครือญาติ ก็ยังคง
หมายถึงผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตร่วมกัน เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้า น้า อา แต่ใน
สภาพการณ์ปัจจุบันเนื่องจากครอบครัวมีรูปแบบความสัมพันธ์ที่หลากหลายซับซ้อนมากขึ้น จึงทำ
ให้นิยามความหมายของ “ครอบครัว” หลากหลายมากขึ้นตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปด้วย มีผู้ให้
ความหมายของคำว่า “ครอบครัว” ไว้แตกต่างกันมากมายตามมุมมองที่นำมาใช้ในศาสตร์และ
สาขาต่าง ๆ

ทั้งนี้ในกรณีของการสำรวจความหมายของ “ครอบครัว” นี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะ
เปรียบเทียบนิยามหลัก (dominant meaning) ของครอบครัวที่สังคมกำหนดไว้ กับนิยาม
ครอบครัวจากที่ดาราประกอบสร้าง (construct) ขึ้นมา

1.1 นิยามของคำว่า “ครอบครัว” ตามบรรทัดฐาน (norm) ที่สังคมกำหนด

หนังสือพัฒนาการของครอบครัวได้ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2511 มีการให้ความหมายของครอบครัวออกไปในหลากหลาย ๆ แง่มุม อาทิเช่น

1. ในแง่ชีววิทยา ครอบครัวหมายถึง กลุ่มคนที่เกี่ยวพันกันโดยทางสายโลหิต
2. ในแง่เศรษฐกิจ ครอบครัวคือกลุ่มคนที่ใช้จ่ายร่วมกัน จากเงินงบประมาณเดียวกัน
3. ในแง่กฎหมาย ครอบครัวคือบุคคลที่มีสายสัมพันธ์กันในทางกฎหมาย โดยการสมรสมีบุตร หรือบุตรบุญธรรม ครอบครัวเช่นนี้มีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “ครัวเรือน” ครอบครัวเดียวกันอาจจะไม่อยู่ร่วมหลังคาเรือนเดียวกันได้ แต่ทุกคนในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์กัน ในบทบาทสามี ภรรยา บิดามารดากับบุตร พี่กับน้อง มีความรักกัน เอาใจใส่ต่อกัน มีจิตใจผูกพันกันเช่นนี้เป็นต้น
4. ในแง่สังคมวิทยา นักวิชาการสาขานี้ถือว่า ครอบครัวเป็นหน่วยของสังคมที่เล็กที่สุด และมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของหน่วยอย่างแน่นแฟ้นที่สุด ครอบครัวคือรูปแบบของการที่บุคคล 2 คน หรือกลุ่มบุคคลสร้างแบบ (pattern) หรือโครงสร้าง (structure) ของการอยู่ร่วมกัน เป็นหน่วยของเครือญาติ ซึ่งเริ่มต้นด้วยชายหญิงคู่หนึ่งตกลงกันว่าจะตั้งหน่วยใหม่ขึ้นในสังคม ชายหญิงคู่นี้จะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามประเพณี หรือตามกฎหมายบ้านเมือง เมื่อผ่านพิธีการที่สังคมยอมรับแล้ว สังคมย่อมเคารพและสนับสนุนหน่วยสังคมที่ตั้งขึ้นใหม่ บุคคลทั้งสองที่ประกอบกันเป็นหน่วยสังคมขนาดเล็กนี้มีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น และมีความรับผิดชอบต่อกันหลายอย่าง
5. ในแง่จิตวิทยา ครอบครัวคือสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มีมนุษย์สร้างขึ้นจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน เพื่อเป็นตัวแทนของสถาบันสังคมภายนอกที่จะปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติกับสมาชิกของสังคมที่มีชีวิตอยู่เกิดขึ้นในครอบครัว

แต่โดยสรุปแล้วความหมายของคำว่า ครอบครัว คือ กลุ่มบุคคลที่มาอยู่ร่วมกันโดยการสมรส โดยทางสายโลหิต หรือโดยการรับเลี้ยงดู มีการก่อตั้งขึ้นเป็นครอบครัว มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นสามีภรรยา เป็นพ่อและแม่ เป็นลูกชายและลูกสาว เป็นพี่เป็นน้อง มีการใช้จ่ายร่วมกัน จากเงินงบประมาณเดียวกัน มีการสร้างแบบ หรือโครงสร้าง ของการอยู่ร่วมกัน โดยการรักษาวัฒนธรรมเดิม และอาจจะมีการสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่เพิ่มเติมได้ มีการอยู่ร่วมกันในบ้านเดียวกันและมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน เป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มีมนุษย์สร้างขึ้นจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ซึ่งความสัมพันธ์นั้น อาจจะแน่นแฟ้นมั่นคง หรือไม่กระชับ สั่นคลอน หรือ ร้าวฉาน แต่ยังไม่ถึงแตกแยก ก็ยังนับเป็น

ครอบครัวอยู่ โดยถือว่าครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของสถาบันสังคมภายนอกที่จะปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติกับสมาชิกของสังคมที่มีชีวิตอยู่ดีขึ้นในครอบครัว¹

1.2 นิยาม “ครอบครัว” ของครอบครัวเปล่งพานิช

จากที่กล่าวมาข้างต้นเราได้รับรู้ถึงนิยามครอบครัวจากค่านิยมหลัก หรือบรรทัดฐานที่สังคมได้กำหนดไว้ ในส่วนของหัวข้อนี้เราจะได้ทราบถึงนิยาม “ครอบครัว” จากทัศนะของ “ครอบครัว เปล่งพานิช” ที่ได้ประกอบสร้างนิยามครอบครัว ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างจากนิยามหลัก (dominant meaning) ทั้งในส่วนของนิยามในแง่จิตวิทยา เศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมวิทยา และจิตวิทยา ว่า “ครอบครัวเปล่งพานิช” มีให้ประกอบสร้างนิยามความหมายเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม ดังนี้

“เหนือสิ่งอื่นใด คงไม่มีอะไรสำคัญมากไปกว่าครอบครัว งานหลักจริง ๆ ในชีวิตคือเรื่องของการดูแลลูก ๆ และดูแลครอบครัว”²

ระหว่างครอบครัวกับงาน นกว่าครอบครัวต้องมาก่อน งานมีส่วนทำให้ชีวิตสมบูรณ์ในหลาย ๆ ด้าน การทำงานทำให้เรารู้สึกมีคุณค่า นอกเหนือจากบทบาทหรือหน้าที่ของครอบครัว เพราะว่าไม่ว่าเราจะอยู่ในฐานะลูก หรือฐานะแม่ หรือฐานะใด ๆ ก็ตาม เพราะครอบครัวคือพื้นฐานของสังคม เป็นตัวกำหนดความเป็นไปของโลก ต่อให้คนเราอยู่กับคนหมู่มากอย่างไร ครอบครัวก็เป็นที่พักพิงมากที่สุด ที่สำคัญครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิต และที่สำคัญคือสถาบันครอบครัวคือ สถาบันแรกของสังคมที่ทุกคนต้องช่วยกันเอาใจใส่และดูแลครอบครัวเป็นหลักสำคัญที่สุด ไม่ว่าจะยังงี้ก็แล้วแต่ แม่ก็คงเป็นแม่ ลูกก็ยังคงเป็นลูก³

¹ สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, ครอบครัวสัมพันธ์ (กรุงเทพมหานคร: สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2524), น. 1.

² “โลกใบเล็กของฉัตรชัย เปล่งพานิช,” รมย์ 20 (กรกฎาคม 2539).

³ “มองโลกบันเทิงมุมสูง นก-สินจัย เปล่งพานิช (2548),”

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งเว็บไซต์เกี่ยวกับบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับครอบครัวของครอบครัวเปล่งพานิชนั้น จะเห็นได้ว่าครอบครัวเปล่งพานิชได้ประกอบสร้างนิยามของคำว่า “ครอบครัว” โดยได้ให้นิยามความหมายในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้ ได้แก่

1. นิยามเชิงชีววิทยา ครอบครัวเปล่งพานิชได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่ชีววิทยาที่ว่า ครอบครัวคือการที่บุคคลสองคนขึ้นไปมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นทางโลหิต มีความเป็นพ่อ แม่ ลูก และมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อกัน เป็นครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันทางโลหิต อยู่ร่วมกันในบ้านหลังเดียวกัน ที่เป็นไปตามบรรทัดฐาน (norm) ที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่สินจัยได้กล่าวว่า “ไม่ว่าจะยังงี้ก็แล้วแต่ แม่ก็คงเป็นแม่ ลูกก็ยังคงเป็นลูก”⁴

วาทกรรมข้างต้นนั้น ได้แสดงให้เห็นว่า สมาชิกแต่ละคนจะมีบทบาท และสถานภาพ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2. นิยามเศรษฐกิจ ครอบครัวเปล่งพานิชได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่เศรษฐกิจว่า ครอบครัวคือกลุ่มคนที่ใช้จ่ายร่วมกัน จากเงินงบประมาณเดียวกัน โดยให้ผู้หญิงซึ่งเป็นเพศที่มีความละเอียดและรอบคอบกว่าผู้ชาย เป็นผู้ดูแลในด้านนี้ ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเศรษฐกิจที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด และเป็นการกำหนดการทำหน้าที่เชิงเศรษฐกิจในครัวเรือน อีกด้วย ดังเช่นที่ฉัตรชัย ได้กล่าวว่า “คือเราสองคนทำงานกันสองคน ก็จะเอาเงินมาใส่ในบัญชีเดียวกัน บัญชีเราก็ใช้บัญชีเดียวกัน เพราะผมไม่รู้เรื่องเงิน นอกหญิงเป็นคนควบคุมดูแล และจัดแจงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในบ้านทั้งหมด ทั้งของลูก ๆ และก็ตัวผมเองด้วย”⁵

3. นิยามเชิงสังคมวิทยา ครอบครัวเปล่งพานิชได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่สังคมวิทยาว่า ครอบครัวเป็นหน่วยของสังคมที่เล็กที่สุด และมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวแน่นแฟ้นที่สุด ครอบครัวคือรูปแบบของการที่บุคคล 2 คน หรือกลุ่มบุคคลสร้างรูปแบบและโครงสร้างของการอยู่ร่วมกัน สมาชิกในครอบครัวย่อมมีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นสามีภรรยา เป็นพ่อและแม่ เป็นลูกชายและลูกสาว โดยเน้นให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัว เพราะเชื่อว่าครอบครัวเป็นพื้นฐานของสังคม และครอบครัวคือสิ่งที่สำคัญที่สุด อีกทั้งครอบครัวยังเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิต หากครอบครัวมีความรักความอบอุ่นแล้ว สมาชิกในครอบครัวย่อมจะสามารถออกไปเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในสังคมอย่างเข้มแข็ง นอกจากนี้แล้วสมาชิกใน

⁴ “มองโลกบันเทิงมสูง นก-สินจัย เปล่งพานิช (2548),”

<<http://www.manager.co.th>>, 9 กรกฎาคม 2550.

⁵ เติลินิวส์, <<http://www.dailynews.co.th>>, 22 ธันวาคม 2550.

ครอบครัวย่อมเติบโตไปเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของสังคม เป็นการให้ความหมายโดยเน้นว่า ครอบครัวที่ดีสามารถสร้างสังคมที่ดี ทำให้สังคมมีคุณภาพ ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเชิงสังคมที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่สินชัย ได้กล่าวไว้ดังนี้

เพราะครอบครัวคือพื้นฐานของสังคม เป็นตัวกำหนดความเป็นไปของโลก ต่อให้คนเราอยู่กับคนหมู่มากอย่างไร ครอบครัวก็เป็นทีปลอดภัยมากที่สุด ที่สำคัญครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิต และที่สำคัญคือสถาบันครอบครัวคือ สถาบันแรกของสังคมที่ทุกคนต้องช่วยกันเอาใจใส่และดูแล ครอบครัวเป็นหลักสำคัญที่สุด⁶

ภาพที่ 4.1

ครอบครัว “เปล่งพานิช”

ที่มา : <http://www.chatchai-in-characters.com>

ทั้งคำพูดและภาพถ่ายข้างต้น ยืนยันถึงความเป็น “ครอบครัว” ของครอบครัวเปล่งพานิช และเป็นไปตามนิยามเชิงสังคมวิทยาที่ครอบครัวเปล่งพานิชได้ให้ความหมายไว้ว่า ครอบครัว คือ สิ่งที่สำคัญที่สุด สมาชิกในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน ในฐานะสามี ภรรยา และฐานะ พ่อ แม่ ลูกชาย ลูกสาว

และหากมีข่าวเสียหายเกี่ยวกับ “ครอบครัว” ทั้งคู่ต่างพยายามที่จะปฏิเสธข่าวลือดังกล่าว พร้อมทั้งพยายามที่จะยืนยันในนิยาม “ครอบครัว” ที่ตนเองได้ประกอบสร้างขึ้นมา

⁶ “มองโลกบันเทิงมุ่มสูง นก-สินชัย เปล่งพานิช (2548),”

<<http://www.manager.co.th>>, 9 กรกฎาคม 2550.

ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่มีข่าวเสียหายเรื่องแยกทางกัน หรืออย่างข่าวที่ลูกชายเป็นเกย์ ทั้งคู่ต่างออกมาปฏิเสธข่าวลือดังกล่าว ดังปรากฏดังนี้

เราไม่ได้แยกกันอยู่ ไม่ได้มีการแยกบ้านกัน บ้านเราหลังใหญ่ก็ยังอยู่ด้วยกัน ถามว่ารู้สึกยังงัยกับข่าว รู้สึกเฉย ๆ นะ เพราะไม่ใช่เพิ่งจะมีข่าว แต่มันมีตลอด 3-5 ปี มันจะเป็นระยะของมัน ซึ่งมันจะเวียนไปบ้านโน้นบ้านนี้ที่ เป็นปกติอยู่แล้ว ตั้งแต่แต่งงาน จนถึงตอนนี้ ก็จะมีข่าวแยกบ้านและมีข่าวว่าพี่นกชายเป็นเกย์มาตลอด บางทีก็มีข่าวว่าเขามีเมียน้อยก็วกกันไปเรื่อย⁷

“งานก็คืองาน ชีวิตส่วนตัวพี่นกก็เป็นชีวิตส่วนตัวพี่นกไม่ได้เอามาเกี่ยวข้องกัน ครอบครัวยังเป็นหลักสำคัญที่สุด ไม่ว่าลูกจะเป็นยังงัยก็แล้วแต่ แต่แม่ก็ยังคงเป็นแม่ ลูกก็ยังคงเป็นลูก”⁸

ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม ทั้งคู่พยายามจะสร้างความหมายว่ากำลังระดับระบอบครอบครัว ความเป็นสถาบันครอบครัวให้ดำรงอยู่ และปฏิเสธข่าวที่เกิดขึ้น และยืนยันถึงความ เป็น “ครอบครัว” ของทั้งคู่ ส่วนเรื่องลูกชายนั้น ต่างปกป้องและปฏิเสธข่าวลือดังกล่าว และยืนยัน ถึงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ ลูก พร้อมทั้งยืนยันถึงความหมายของครอบครัวว่า ครอบครัวเป็น แหล่งที่พักพิงใจ และเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยที่สุดสำหรับสมาชิกในครอบครัว ไม่ว่าสมาชิกใน ครอบครัวจะออกไปเจออะไรข้างนอกที่ร้ายแรง เมื่อกลับเข้ามาในบ้าน ครอบครัวย่อมเป็นที่ที่ ปลอดภัยมากที่สุด และไว้วางใจได้มากที่สุด ครอบครัวพร้อมที่จะให้อภัยกับทุกสิ่งทุกอย่างที่สมาชิกใน ครอบครัวทำผิดพลาดเสมอ เป็นการสร้างความสำคัญให้กับสถาบันครอบครัวว่าสถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด เป็นแหล่งพักพิงจิตใจที่ดีที่สุด เป็นที่ที่ปลอดภัยที่สุด ครอบครัวเป็นหน่วย ของสังคมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่แน่นแฟ้นและเหนียวแน่นที่สุด มากกว่าสถาบันอื่น ๆ ในสังคม

4. นิยามเชิงกฎหมาย จะเห็นได้ว่าเป็นการให้นิยามของคำว่า “ครอบครัว” ที่เป็นไปตามที่บรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ซึ่งเป็นนิยามที่ทุกคนต่างรับรู้และเข้าใจกันเป็นอย่างดีอยู่แล้ว โดยมีการให้ความหมายทั้งในแง่กฎหมาย ที่ว่าครอบครัวคือการที่บุคคลสองตกลงกันจัดตั้งหน่วย ใหม่ขึ้นในสังคม มีสายสัมพันธ์กันทางกฎหมาย โดยการสมรส และมีบุตร และจะเห็นได้ว่าทั้งคู่ได้

⁷ “นก สินจัย ได้ข่าวบ้านแตก ผัว-ลูก เป็นเกย์ (2549),”

<<http://entertain.teenee.com>>, 16 กรกฎาคม 2550.

⁸ “นกสินจัย ยันกรณีลูกเป็นเกย์ เป็นแค่หนัง,” สยามรัฐ (10 ธันวาคม 2550):36.

เห็นความสำคัญของการแต่งงาน ว่าควรจะต้องมีการในประกอบพิธีการต่าง ๆ ที่สังคมและกฎหมายยอมรับนั่นคือ พิธีการแต่งงานและการจดทะเบียนสมรสจะเห็นได้จากการมีการประกอบพิธีแต่งงานกันขึ้น และมีการจดทะเบียนสมรสกัน ดังเช่นที่ฉัตรชัยได้กล่าวว่า “ยังไม่ได้แยกบ้านกันอยู่แต่อย่างใด ทะเบียนสมรสก็ยังอยู่ ไม่ได้หย่า ไม่ได้แยกไปไหน ยืนยันว่าทุกวันยังอยู่กับภรรยาและลูกอย่างมีความสุข วันนี้ความสัมพันธ์ของพี่น้องทั้งสองก็ยังเหมือนเดิม ไม่ได้แยกเตียงแยกบ้านแน่นอน”⁹

ในกรณีนี้ “ทะเบียนสมรส” เป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงความเป็นครอบครัวทางกฎหมายของคนสองคนที่ตกลงใจที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน และเป็นเครื่องหมายยืนยันถึงความเป็นครอบครัว นอกจากนี้ยังแสดงถึงความสำคัญในนิยามครอบครัวในแง่ของกฎหมาย เพราะทะเบียนสมรสเป็นเครื่องหมายของการแต่งงานทางกฎหมาย นอกจากนี้ทั้งคู่ยังได้ใช้ทะเบียนสมรสมาเป็นเครื่องยืนยันถึงความเป็นครอบครัว และเป็นกลวิธีหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อประกอบสร้างความเป็นครอบครัว ในกรณีที่มีวาทกรรมต่อต้าน (counter discourse) กรอบวิธีคิดค่านิยมหลักของสถาบันครอบครัวที่ตนเองประกอบสร้างขึ้น

5. นิยามเชิงจิตวิทยา จากการวิเคราะห์เนื้อหาจะเห็นได้ว่า ครอบครัวเปล่งพานิชได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่จิตวิทยาว่า ครอบครัวต้องมีการให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อกัน มีจิตใจผูกพันกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อกัน มีหน้าที่ปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติให้กับสมาชิกที่เกิดขึ้นในครอบครัว ครอบครัวคือสิ่งที่ทุกคนต้องช่วยกันเอาใจใส่และดูแล ครอบครัวจะเป็นอย่างไรขึ้นกับสมาชิกภายในครอบครัวเป็นผู้สร้างสิ่งเหล่านี้ขึ้นมา สมาชิกในครอบครัวจะเป็นเช่นไรขึ้นกับการปลูกฝังและการติดตั้งกรอบความคิดในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ จากครอบครัวเป็นหลัก ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเชิงจิตวิทยาที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่สินจัยได้กล่าวไว้ดังนี้

“ครอบครัวเป็นภูมิคุ้มกันและเป็นเกราะป้องกันอันตรายต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกในครอบครัว”¹⁰

⁹ “สองนกรักกันเข้มแข็งท่ามกลางเส้นทางขวาลือ (2550),”

<<http://komchadluek.net>>, 24 ธันวาคม 2550.

¹⁰ “มองโลกบันเทิงมุ่มสูง นก-สินจัย เปล่งพานิช (2548),”

<<http://www.manager.co.th>>, 9 กรกฎาคม 2550.

ภาพที่ 4.2

นก-สินชัย และลูกเอี่ยม นก-ฉัตรชัย ขณะป่วยที่โรงพยาบาล

ที่มา : <http://www.chatchai-in-characters.com>

จากตัวอย่างภาพที่ได้จากเว็บไซต์ที่เก็บมานี้ ภาพดังกล่าวเป็นภาพที่เกิดขึ้น ในขณะที่มีข่าวฉัตรชัยป่วยเข้าโรงพยาบาล ซึ่งภาพนี้เป็นภาพที่ยืนยันถึงความเป็นครอบครัว และสร้างความจริง (truth) ให้กับนิยาม “ครอบครัว” เชิงจิตวิทยาที่ตนเองให้ความหมายไว้ ที่ว่า “ครอบครัว” มีหน้าที่ในการให้ความรัก ความเอาใจใส่ และดูแลซึ่งกันและกัน และแม้ยามเจ็บป่วย “ครอบครัว” คือกำลังใจที่ดีที่สุด และสำคัญที่สุด และเป็นครอบครัวที่มีความสุข จะเห็นได้จากภาพถ่าย “ครอบครัว” ล้วนแล้วแต่เป็นภาพที่ต้องมีรอยยิ้มทั้งสิ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ครอบครัวเปล่งพานิชได้ให้นิยาม “ครอบครัว” โดยเป็นการเน้นให้ความหมายของ “ครอบครัว” ทั้งในแง่ ชีววิทยา เศรษฐกิจ สังคมวิทยา กฎหมาย และจิตวิทยา และเน้นถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ว่า ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวนั้นเป็นพื้นฐานที่ดีของสังคมที่จะช่วยเสริมสร้างความผาสุก ความราบรื่น ความมั่นคงให้แก่สังคม เพราะรากฐานของประเทศชาติคือครอบครัว ประเทศชาติที่มั่นคงแข็งแรง และมีความสุข เกิดจากครอบครัวที่มั่นคงแข็งแรง โดยเฉพาะความผูกพัน รักใคร่ในครอบครัวนั้น เป็นรากฐานของความสุขแห่งชีวิต ชีวิตสังคมย่อมตั้งต้นมาจากครอบครัว ถ้าครอบครัวมีความสุข สังคมย่อมมีความสุขด้วย ความรักใคร่ในครอบครัว เป็นรากฐานของความสุขแห่งชีวิต เป็นรากฐานของความปึกแผ่นแห่งสังคม

ของประเทศชาติบ้านเมือง ชีวิตในสังคมย่อมตั้งต้นมาจากครอบครัว ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อสังคม สมาชิกในสังคมจะเป็นอย่างไรก็ย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานของครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ คือถ้าบุคคลที่มีพื้นฐานมาจากครอบครัวที่อบอุ่น เข้มแข็ง มีความรักใคร่ปรองดองกัน มีความเข้าใจ เข้าใจซึ่งกันและกัน บุคคลนั้น ๆ ย่อมเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสังคม เน้นว่าสถาบันครอบครัวคือพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ชีวิตครอบครัวมีความสำคัญยิ่งกว่าการงาน เปรียบงานว่าเป็นสิ่งที่เติมเต็มความสมบูรณ์ให้กับชีวิต เป็นการให้นิยาม “ครอบครัว” ในแง่ที่เป็นบวก (positive) และคล้ายกับนิยาม “ครอบครัว” ที่บรรทัดฐานสังคมกำหนดไว้ ด้านนิยามทางจิตวิทยานั้น มีการประกอบสร้างความหมายของครอบครัวให้แก่ของการให้ความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย แก่สมาชิกในครอบครัว

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า “ครอบครัวเปล่งพานิช” มีการนิยามความหมาย “ครอบครัว” ที่เน้นนิยามในเชิงสังคมวิทยามากที่สุด และน้ำเสียงที่กล่าวถึงนิยามเกี่ยวกับ “ครอบครัว” และ “สถาบันครอบครัว” นั้นเป็นน้ำเสียงที่มีความหนักแน่นและจริงจัง เพื่อบ่งบอกถึงความสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง “ครอบครัว” และเป็นเน้นย้ำว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่สำคัญ ไม่ใช่เรื่องล้อเล่น และไม่ใช่เรื่องที่จะนำมาพูดล้อเล่นได้

1.3 นิยาม “ครอบครัว” ของครอบครัววรรณะสิน

จากหัวข้อที่ 1.2 เราได้ทราบนิยาม “ครอบครัว” ของ “ครอบครัวเปล่งพานิช” ไปแล้ว ในส่วนของหัวข้อนี้เราจะได้ทราบถึงนิยาม “ครอบครัว” จากทัศนะของ “ครอบครัววรรณะสิน” ซึ่งถือว่าเป็นครอบครัวที่อยู่ในระยะก่อร่างสร้างตัว ว่ามีการประกอบสร้างนิยามครอบครัว ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างจากนิยามหลัก ทั้งในส่วนของนิยามในแง่จิตวิทยา เศรษฐกิจ กฎหมาย สังคม วิทยา และจิตวิทยา ว่า “ครอบครัววรรณะสิน” มีการประกอบสร้างนิยามความหมายในเชิงเหล่านี้ อย่างไร นอกจากนี้แล้วนิยามเหล่านี้จะมีความเหมือนหรือแตกต่างจากนิยาม “ครอบครัว” ของ “ครอบครัวเปล่งพานิช” อย่างไรบ้าง ดังตัวอย่างเช่น

“สำหรับครอบครัวเรา ลูกคือสิ่งสำคัญที่สุดที่เราจะแค่ บอกได้แค่ว่าเป็นกับเจ้ารักลูกมาก เพราะฉะนั้นอยู่ด้วยกัน รักลูก เลี้ยงลูก รักกันต้องให้เกียรติกัน เชื้อมัน ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน” ปิ่น เก็จมณี วรรณะสิน¹¹

¹¹ “ปิ่น ยิ้มสู้ข่าว เตียงหัก...รักชั่ว เจ ซ่อมได้,” *ดาราเดลี* (10 ธันวาคม 2550):9.

“ครอบครัวคือสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิต สำหรับหลักในการใช้ชีวิตนั้น ผมมองว่าต้องมีความซื่อสัตย์ให้กันและกัน ให้ความสบายใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เราจะดูแลความรู้สึกของกันและกัน ความรักในครอบครัวเท่านั้นที่จะทำให้สถาบันครอบครัวดำรงอยู่ได้” เจ เจตริน วรรณะสิน¹²

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับครอบครัวของครอบครัววรรณะสินนั้น จะเห็นได้ว่าครอบครัววรรณะสินได้ประกอบสร้างนิยามของคำว่า “ครอบครัว” โดยได้ให้นิยามความหมายในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้ ได้แก่

1. นิยามเชิงชีววิทยา ครอบครัววรรณะสินได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่ชีววิทยาที่ว่า ครอบครัวคือการบุคคลทั้งสองมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นทางโลหิต มีความเป็นพ่อ แม่ ลูก และมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อกัน คือ การเลี้ยงลูก และให้ความรักแก่ลูก ลูกคือสิ่งที่สำคัญที่สุดในครอบครัวที่ควรจะคำนึงถึงเป็นอันดับแรก เป็นครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันทางโลหิต อยู่ร่วมกันในบ้านหลังเดียวกัน เน้นความสำคัญที่ลูกเป็นหลัก ลูกคือสิ่งที่สำคัญที่สุดในครอบครัว ซึ่งเป็นการให้นิยาม “ครอบครัว” ที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่เก๋จมนีได้กล่าวไว้ดังนี้

“สำหรับครอบครัวเรา ลูกคือสิ่งสำคัญที่สุดที่เราจะแคร์ บอกได้แค่ว่าปิ่นกับเจรักลูกมาก เพราะฉะนั้นอยู่ด้วยกัน รักลูก เลี้ยงลูก” ปิ่น เก๋จมนี วรรณะสิน¹³

ในขณะที่เดียวกันภาพ “ครอบครัว” ของครอบครัววรรณะสิน ที่ปรากฏสู่สาธารณะดังตัวอย่างที่เลือกมานำเสนอ ล้วนแต่ประกอบด้วยภาพของพ่อ แม่ ลูก เสมอ และเป็นภาพพ่อ แม่ ลูก ที่มีความรัก และความอบอุ่นให้แก่กันเสมอ จะเห็นได้จากรอยยิ้มที่ปรากฏทุกครั้ง เมื่อมีการถ่ายภาพพ่อ แม่ ลูก ตอกย้ำภาพครอบครัวแห่งความสุข เพื่อย้ำให้เป็นไปตามนิยามเชิงชีววิทยาที่ตนเองประกอบสร้างขึ้น เน้นความสำคัญที่ลูก โดยให้ลูกคือสิ่งที่สำคัญที่สุดใน “ครอบครัว” สร้างความจริงให้กับเรื่องนี้ โดยการพาลูกไปด้วยทุกที่ ลูกต้องอยู่ติดตัวพ่อ แม่ ตลอดเวลา ผลิตซ้ำภาพครอบครัวในอุดมคติให้แก่สังคม ที่สมาชิกในครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก เท่านั้น

¹² เมธี รักชีวิต, “รักแบบแมน ๆ ของคุณพ่อลูก 3,” อินแมกกาซีน (พฤศจิกายน 2550):58.

¹³ “ปิ่น ยิ้มสู้ข่าว เตียงหัก...รักแล้ว เจ ซ่อมได้,” ดาราเดลี (10 ธันวาคม 2550):9.

ภาพที่ 4.3
ครอบครัว “วรรณะสิน”

ที่มา: <http://www.jjetrin.com>

2. นิยามเชิงเศรษฐกิจ ในส่วนของนิยามเชิงเศรษฐกิจนั้น จะเห็นได้ว่า “ครอบครัววรรณะสิน” ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่เศรษฐกิจว่า ครอบครัวคือกลุ่มคนที่ใช้จ่ายร่วมกัน จากเงินงบประมาณเดียวกัน โดยให้ผู้ชายมีหน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัว หน้าที่ของผู้ชายหลังจากแต่งงานต้องมีหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว หาเลี้ยงครอบครัว (breadwinner) พยายามทำให้สมาชิกภายในครอบครัวมีความสุขมากที่สุด ส่วนภรยานั้นถึงแม้จะทำงานนอกบ้านอย่างไร แต่เรื่องของการดูแลครอบครัว การดูแลลูกและสามี รวมทั้งการเป็นแม่บ้านก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดเช่นกัน ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเศรษฐกิจที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่เจตรินและเก็จมณีได้กล่าวไว้ดังนี้

“ตอนนี้ลูก ๆ ยังเล็ก เราต้องป้อนเขาอย่างเดียวในเรื่องของปัจจัยทั้งกิน นอน สมอง การศึกษา ทุกวันนี้ทำงานเกือบทุกวัน ถึงผมจะทำงานหนักแต่ก็ต้องให้สิ่งนี้กับเขา” เจตรินวรรณะสิน¹⁴

¹⁴ เมธิ รัชวิทย์, “รักแบบแมน ๆ ของคุณพ่อลูก 3,” อินแมกกาซีน (พฤศจิกายน 2550):59.

“สำหรับงานแสดงป็นก็ทำงานเต็มตัวค่ะ ทำงานแค่ 2 วัน มีวันหยุดสัปดาห์กับวันศุกร์ วันอื่น ๆ ก็ดูแลสามีและลูกเหมือนเดิม” เก็จมณี วรรณะสิน¹⁵

3. นิยามเชิงสังคมวิทยา จากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ต่าง ๆ พบว่า ครอบครัว วรรณะสิน ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่สังคมวิทยาที่ว่า ครอบครัวคือสถาบันที่สำคัญที่สุดในชีวิต และเมื่อแต่งงานมีลูกแล้ว ลูกคือสิ่งสำคัญที่สุดในครอบครัวที่ควรจะนึกถึงเป็นอันดับแรก เป็นการเน้นย้ำนิยามความหมายของครอบครัวตามแบบที่มีการให้ความหมายในแง่ของสังคมวิทยาได้ให้ไว้ ที่เน้นย้ำความสำคัญของครอบครัว ที่มีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น การแต่งงานคือการที่คนทั้งสองคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบและดูแลทุกข์สุขซึ่งกันและกันทั้งทางร่างกายและจิตใจซึ่งกันและกัน จนกว่าคนทั้งสองจะตายจากกัน และเมื่อมีลูกแล้วความรับผิดชอบต่าง ๆ ก็จะมีเพิ่มมากขึ้น เพราะถือว่าเป็นหน้าที่อันยิ่งใหญ่ที่คนเป็นพ่อแม่ต้องรับผิดชอบต่อสมาชิกใหม่ในครอบครัว ซึ่งเป็นสายเลือดของตนเอง ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเชิงสังคมวิทยาที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่เจตรินได้กล่าวไว้ดังนี้

“ครอบครัวคือสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต” เจตริน วรรณะสิน¹⁶

ภาพที่ 4.4

ครอบครัว “วรรณะสิน”

ที่มา: <http://www.jjetrin.com>

¹⁵ “หมดห่วงลูก,” ดาราเดลี (10 ธันวาคม 2550):10.

¹⁶ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ (ตุลาคม 2548):116.

นอกจากนี้จากภาพถ่าย “ครอบครัว” ข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความรัก ความอบอุ่น และความผูกพันกันภายในครอบครัว สมาชิกภายในครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ที่มีความรัก ความผูกพันให้แก่กัน ดังเช่นที่นิยามเชิงสังคมวิทยาได้กำหนดไว้

4. นิยามเชิงกฎหมาย ครอบครัววรรณะสิน ได้ให้นิยามของคำว่า “ครอบครัว” ที่เป็นไปตามที่บรรทัดฐาน ที่สังคมกำหนด ซึ่งเป็นนิยามที่ทุกคนต่างรับรู้และเข้าใจกันเป็นอย่างดีอยู่แล้ว โดยมีการให้ความหมายทั้งในแง่กฎหมาย ที่ว่าครอบครัวคือการที่บุคคลสองตกลงกันจัดตั้งหน่วยใหม่ขึ้น ในสังคม มีสายสัมพันธ์กันทางกฎหมาย โดยการสมรส และมีบุตร ในแง่ของกฎหมายนั้น จะเห็นได้ว่าทั้งคู่ได้เห็นความสำคัญของการแต่งงาน ว่าควรจะต้องมีการในประกอบพิธีการต่าง ๆ ที่สังคมและกฎหมายยอมรับ นั่นคือพิธีการแต่งงานและการจดทะเบียนสมรส จะเห็นได้จากการมีการประกอบพิธีแต่งงานกันขึ้น และมีการจดทะเบียนสมรสกัน และหลังจากมีพิธีการแต่งงานที่สังคมและกฎหมายยอมรับนั้นถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของครอบครัว และเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตการแต่งงาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ผมแต่งงานกับปิ่นมาปีนี้เข้าปีที่ 7 หลังจากแต่งงานปิ่นทำหน้าที่เป็นศรีภรรยา และเป็นคุณแม่ของลูกชายทั้ง 3 คน ส่วนผมทำหน้าที่หัวหน้าครอบครัว”¹⁷

5. นิยามเชิงจิตวิทยา ครอบครัววรรณะสินได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่จิตวิทยาว่า ครอบครัวต้องมีหน้าที่ในการให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความปรารถนาดีแก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นหน้าที่เกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์ จิตใจ โดยเน้นย้ำของเรื่องการให้เกียรติ ไว้วางใจ เชื่อใจ ซึ่งกันและกันเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการใช้ชีวิตคู่ เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยประคับประคองชีวิตคู่ให้ดำรงเป็นสถาบันครอบครัวที่แข็งแรงและอยู่ได้อย่างยาวนาน ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเชิงจิตวิทยาที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่เจตรินและเก็จมณีได้กล่าวไว้ดังนี้

“รักกันต้องให้เกียรติกัน เชื้อมัน ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน” เก็จมณี วรรณะสิน¹⁸

“สำหรับหลักในการใช้ชีวิตคู่ นั้น ผมมองว่าต้องมีความซื่อสัตย์ให้กันและกัน ให้ความสบายใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เราจะดูแลความรู้สึกของกันและกัน ความรักในครอบครัวเท่านั้นที่จะทำให้สถาบันครอบครัวดำรงอยู่ได้” เจตริน วรรณะสิน¹⁹

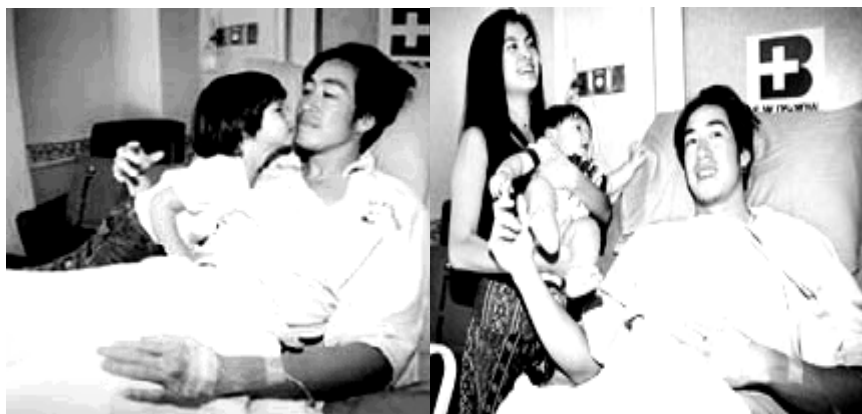
¹⁷ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):116.

¹⁸ “ปิ่น ยิ้มสู้ข่าว เตียงหัก...รักแล้ว เจ ซ่อมได้,” ดาวาเดลี (10 ธันวาคม 2550):9.

¹⁹ เมธิ รักขวัญ, “รักแบบแมน ๆ ของคุณพ่อลูก 3,” อินแมกกาซีน (พฤศจิกายน 2550):60.

ภาพที่ 4.5

เจตริน วรรณะสิน ป่วยเข้าโรงพยาบาล

ที่มา: <http://www.jjetrin.com>

ในเวลาเดียวกัน จากภาพแสดงให้เห็นนิยาม “ครอบครัว” เชิงจิตวิทยาได้เป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่า “ครอบครัว” มีหน้าที่ในการให้ความรัก ความเอาใจใส่ ปรารถนาดี และเป็นกำลังใจ ให้แก่สมาชิกในครอบครัว ทั้งในยามปกติ และยามเจ็บป่วย โดยเฉพาะในยามเจ็บป่วย “ครอบครัว” คือกำลังใจที่ดีที่สุด

จะเห็นได้ว่านิยาม “ครอบครัว” ตามที่ “ครอบครัววรรณะสิน” ประกอบสร้างขึ้นนั้น เป็นการให้นิยามครอบครัวที่เป็นไปตามที่บรรทัดฐานที่สังคมกำหนด โดยเน้นให้ความหมายทั้งในแง่ ชีววิทยา เศรษฐกิจ สังคมวิทยา กฎหมาย และจิตวิทยา ที่ย้ำว่าลูกคือสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต ลูกคือโช่ทองคลั่งใจของพ่อและแม่ ไม่ว่าจะเกิดปัญหาอะไรขึ้น ต้องหันหน้าเข้าหากัน ปรองดอง เข้าใจกัน และทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อลูก และเพื่อธำรงสถาบันครอบครัวให้ คงอยู่ต่อไป ซึ่งเป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในครอบครัว ว่าความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวเป็นพื้นฐานที่ดีของสังคม และส่วนสำคัญที่สุดแห่งความผาสุกในครอบครัวนั้นอยู่ที่คู่สามีภรรยา นั่นเอง ความสามัคคี รักใคร่ไม่เบียดเบียนกันจะเป็นกุญแจแห่งความผาสุก เป็นเครื่องมือที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทุกอย่าง ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อทั้งสมาชิกในครอบครัวและสังคมส่วนรวม โดยมองว่าความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาเป็นจุดเริ่มต้นของสัมพันธภาพที่สำคัญที่สุดในครอบครัว เพราะถ้าสามีภรรยามีความรักใคร่ เข้าใจซึ่งกันและกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน พยายามปรับตัวเข้าหากัน ร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตลอดจนรับผิดชอบและ

แก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ภายในครอบครัวร่วมกัน ย่อมทำให้ครอบครัวนั้นมีความราบรื่นมั่นคง สมาชิกในครอบครัวมีความสุข และหากสายสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาดี ก็จะมีส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรดีตามมาด้วย ความรักใคร่ผูกพันแน่นหนาของบิดามารดานั้น มีผลสะท้อนไปผูกพันรักใคร่ต่อบุตรให้แน่นต่อไปเองโดยปริยาย และจะส่งผลไปถึงบุตรที่จะมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพี่น้องอีกด้วย

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่า “ครอบครัววรรณะสิน” ยังมีการประกอบสร้าง นิยาม “ครอบครัว” โดยเน้นย้ำและให้ความสำคัญกับนิยามในเชิงจิตวิทยามากที่สุด และน้ำเสียงที่กล่าวถึงนิยามเกี่ยวกับ “ครอบครัว” และ “สถาบันครอบครัว” นั้นเป็นน้ำเสียงที่มีความหนักแน่นและจริงจัง เพื่อบอกถึงความสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง “ครอบครัว” และเป็นเน้นย้ำว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่สำคัญ ไม่ใช่เรื่องล้อเล่น และไม่ใช่เรื่องที่จะมาพูดล้อเล่นได้ จะเห็นได้จากวิธีการพูดถึงเรื่องครอบครัวนั้น มีการกล่าวอ้างถึงหลักการในการใช้ชีวิตครอบครัว (principle about of family) จะเห็นได้จาก ที่เจตริกกล่าวไว้ว่า “สำหรับหลักในการใช้ชีวิตคู่นั้น ผมมองว่าต้องมีความซื่อสัตย์ให้กันและกัน” ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าเป็นการพูดแบบจริงจังมากกว่าเป็นการพูดแบบตลกหรือขำขัน เน้นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็น และสำคัญ เป็นเรื่องที่ต้องมีในครอบครัว จะเห็นได้ว่าหากเป็นการพูดถึงเรื่องนิยามครอบครัวหรืออุดมการณ์หลักด้านต่าง ๆ จะเป็นการพูดที่แสดงถึงความจริงจัง โดยมีการกล่าวอ้างถึงหลักการต่าง ๆ และใช้น้ำเสียงที่จริงจังในการกล่าวถึงเรื่องนั้น ๆ ซึ่งแตกต่างจากการพูดถึงเรื่องที่เป็นขำขบ การพูดเพื่อต่อต้านวาทกรรมขบขบต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องครอบครัวที่จะเป็นการพูดในแบบขำขันมากกว่าพูดแบบจริงจัง น้ำเสียงที่พูดนั้นจะเจือไปด้วยเสียงหัวเราะ และใช้ถ้อยคำที่ไม่จริงจังเท่าไร

1.4 นิยาม “ครอบครัว” ของอดีตครอบครัวมาช้า วัฒนพานิช-อำพล ลำพูน

จากหัวข้อที่ 1.2 และ 1.3 เราได้ทราบนิยาม “ครอบครัว” ของ “ครอบครัวเปล่งพานิช” และ “ครอบครัววรรณะสิน” ไปแล้ว ซึ่งถือได้ว่าทั้งสองครอบครัวนี้ มีความเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ และยังดำรงไว้ซึ่งความเป็นครอบครัวอยู่ ในส่วนของหัวข้อนี้เราจะได้ทราบถึงนิยาม “ครอบครัว” จากทัศนะของ “มาช้า วัฒนพานิช และ อำพล ลำพูน” ซึ่งถือว่าเป็นครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้างทางกฎหมาย ว่ามีการประกอบสร้างนิยามครอบครัว ที่มีความเหมือนหรือแตกต่างจากนิยามหลักทั้งในส่วนของนิยามในแง่จิตวิทยา เศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมวิทยา และจิตวิทยา ว่าทั้งสองคนจะมีการประกอบสร้างนิยามความหมายในเชิงเหล่านี้อย่างไร นอกจากนี้แล้วนิยามเหล่านี้จะมีความ

เหมือนหรือแตกต่างจากนิยาม “ครอบครัว” ของ “ครอบครัวเปล่งพานิช” และ “ครอบครัววรรณะสิน” อย่างไรบ้าง

เราทั้งสองคน จุดเดียว จุดหลักเลยที่ทำให้เราเข้าใจกันได้ถึงวันนี้ก็คือ เรารักลูกกันทั้งคู่ ฉะนั้นเราทั้งสองคนจะมีตัวเชื่อมอยู่ตลอด ไม่ว่าคุณจะทำงานใหม่หรือไม่ ไม่ว่าจะแต่งงานอีกกี่ครั้ง จุดนี้ก็ต้องยังคงอยู่แน่นอน ถ้าคุณมีทุกข์ ผมอาจจะกังวล แต่ถ้าคุณมีความสุข ไม่เป็นกังวลแน่นอน ไม่ว่าจะอย่างไร ข้อตกลงระหว่างเราทั้งสองคนคือ อย่ามีปัญหาเรื่องลูก²⁰

การแยกทางกันไม่ได้หมายความว่าโกรธกัน เป็นการจากกันด้วยความเข้าใจ แต่ไม่ได้จากกันอย่างถาวร เพราะทุกวันนี้ยังโทรศัพท์ไปคุยกัน ยังช่วยกันดูแลลูก ซ้ำอยากจะทำอะไรก็ทำ รักกันอยู่ รักกันอยู่ อย่างไรก็ดีตามจะดูแลลูกชายให้ดีที่สุดเท่าที่แม่ต้องทำได้ เพราะเป็นหน้าที่ของแม่อยู่แล้ว และซ้ำอยากจะทำตรงนี้เลยว่า ซ้ำไม่เสียใจเลยที่ได้แต่งงานและมีลูกกับพี่หนุ่ม²¹

การมีครอบครัวใหม่ไม่ใช่เรื่องที่น่ากลัว แต่ต้องพร้อม เราพร้อมมัยที่จะทำเรื่องเหล่านั้น แต่งงาน มีลูกอีกครั้งหนึ่ง แก่ ๆ ผมจะได้มีคนดูแล ทั้งลูก ทั้งเมีย ผมคิดอย่างนี้นะ คือ ที่ผ่านมามีข้อมูลระดับหนึ่งแล้ว การอยู่ร่วมกัน คือการแชร์ทุกสิ่งทุกอย่างร่วมกัน จากของเราคนเดียว แบ่งออกเป็นครึ่ง หรืออาจจะต้องถือส่วนน้อยไว้ด้วย เพราะเราเป็นหัวหน้า ต้องให้ส่วนใหญ่สำหรับเขา เราว่าไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องพร้อม ไม่ได้กลัวหรือว่าเข็ดอะไร เพียงแต่เราคิดว่าต้องพร้อมให้กับตัวเองก่อน หรืออย่างน้อยต้องให้ลูกชายเราเย็นอยู่มันแล้ว ช่วงนี้คุณกำลังจะเดินด้วยตัวเอง เราต้องใช้กำลังทุก ๆ ด้านที่มีอยู่ ผลักไปให้ได้ ให้เขาเดินให้ได้ พอคุณเดินได้เต็มตัวแล้ว ที่นี้ก็รับผิดชอบตัวเองต่อไป ผมก็อาจจะสร้างของผมขึ้นมาอีก การสร้างครอบครัวอีกครอบครัวหนึ่งขึ้นมาในอนาคต ผมมองว่าไม่ใช่เรื่องยากมาก มีคนรักผมที่พร้อมเลย ที่ผมรู้ว่าเขาพร้อมที่จะร่วมชีวิตกับผม คือถ้าผมขอเขาแต่งงานเขาคงแต่งงานกับผมแน่ ก็คงมีอยู่แต่ว่าเราจะพร้อมหรือยัง²²

²⁰ LCM, “อำพล ลำพูน มือขวาไม่เคยเปลี่ยนแปลง,” GM 21 (มกราคม 2550):120.

²¹ “แชนนอนรักข้าวมาซ่า-อำพล,” เดลินิวส์ (7 กุมภาพันธ์ 2541):28.

²² LCM, “อำพล ลำพูน มือขวาไม่เคยเปลี่ยนแปลง,” GM 21 (มกราคม 2550):120.

ความรักครั้งใหม่มีปัญหาบ่อยมาก เพราะเขาเข้าใจช้าจริง เพราะเราทำความเข้าใจกันก่อนว่าอาชีพอย่างเราต้องเจออย่างนี้ คือเป็นชาวตั้งแต่ยังไม่รัก พอรักก็จะให้เลิกอีกแล้ว ทั้งกฤษฎิ์และช้าจึงต่างเตือนกันและกันรวมไปถึงลูกด้วยว่า ต้องหนักแน่น สิ่งที่กฤษฎิ์ทำให้มีค่ามากพอแล้ว คืออยู่ด้วยแล้วประทับใจ เขาแนะนำให้ช้าคิดบวกตลอดไม่ว่าจะเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว ทำให้ช้ารู้สึกอยากกลับบ้าน ถึงแต่งงานแล้วชีวิตคงไม่เปลี่ยน เพราะเราคงรักกันได้ประมาณนี้ และงานแต่งงานไม่ได้ทำให้เรารักกันมากขึ้น แค่เรียกให้ทุกคนมารับรู้เท่านั้นเอง ไม่ใช่เรียสกับการแต่งงานใหม่ นอกจากมีความรัก ความเอาใจใส่ดูแลช้าแล้ว กฤษฎิ์ยังสามารถเป็นเพื่อนได้ในทุกสถานการณ์ สำหรับกายกับกฤษฎิ์ ช้าอยากให้เขาเข้ากันได้เองตามธรรมชาติ ช้าคิดว่าชีวิตคนเราต้องเจอทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดี ถ้ามีคนคอยดูแลกันอยู่เคียงข้าง ไม่ว่าจะเป็นคนรัก เพื่อน พ่อ แม่ ลูก ไม่ว่าจะเป็นอะไรขึ้น ถึงมันไม่หายเป็นปกติตั้งแต่จะเบาลง มาช้า วัฒนพานิช²³

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับครอบครัวของครอบครัว มาช้า วัฒนพานิชและอำพล ลำพูน นั้น จะเห็นได้ว่าครอบครัวมาช้า วัฒนพานิช และ อำพล ลำพูน ได้ประกอบสร้างนิยามของคำว่า “ครอบครัว” โดยได้ให้นิยามความหมายในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้ ได้แก่

1. นิยามเชิงชีววิทยา มาช้า วัฒนพานิช และอำพล ลำพูน ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่ชีววิทยาที่ว่า ครอบครัวคือการบุคคลทั้งสองมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นทางสายโลหิต มีความเป็นพ่อ แม่ ลูก และมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อกัน คือ การเลี้ยงลูก และให้ความรักแก่ลูก ลูกคือตัวเชื่อมของทั้งสองตลอดเวลา ลูกเป็นที่ตั้งของครอบครัว ถึงแม้ว่าจะแยกทางกันไป ลูกคือหัวใจ หรือตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนทั้งสอง ลูกคือหน้าที่ที่ทั้งสองต้องรับผิดชอบร่วมกัน ถึงแม้จะไม่อยู่ด้วยกันเป็นครอบครัว แต่ว่าทกกรรมที่ทั้งสองคนผลิตเผยแพร่สู่สาธารณะก็ย่ำว่า ทั้งสองคนมีหน้าที่ความเป็นพ่อและความเป็นแม่ และต้องทำหน้าที่พ่อและแม่ให้สมบูรณ์ที่สุด ไม่ให้ลูกรู้สึกว่าขาดพ่อและแม่ ไม่ว่าจะเป็นแยกทางกันไปแล้ว ความเป็นครอบครัวก็ยังคงอยู่ ความเป็นพ่อ แม่ ลูก ยังคงมีอยู่ตลอดไป ถึงแม้จะไม่ได้มีสถานะเป็นสามี ภรรยา กัน แต่ยังคงมีความเป็นพ่อ และแม่ ที่ยังคงจะต้องมีอยู่ตลอดไป ถึงแม้จะหย่าร้างก็ยังสามารถเป็นเพื่อนกันได้ และการแต่งงานใหม่ก็ยังสามารถเกิดขึ้นได้ในสังคม พ่อกับแม่คือผู้ที่ต้องคอยเลี้ยงดูเอาใจ

²³ ศิริิน-นาเว, “Marsha & Guy In Love,” แพรว 28 (กุมภาพันธ์ 2550):177.

คงมีอยู่ตลอดไป และหน้าที่รับผิดชอบในการเลี้ยงลูกก็ยังคงเป็นหน้าที่ที่ทั้งพ่อและแม่จะยังคงมีอยู่ไม่ว่าจะมีการแต่งงานใหม่หรือไม่ก็ตาม

ส่วนนิยามด้านชีววิทยากายหลังจากการหย่าร้างกัน ทั้งมาซา วัฒนพานิช และ อำพล ลำพูน ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่ชีววิทยาเกี่ยวกับครอบครัวที่จะเกิดขึ้นใหม่ว่า ครอบครัวคือการบุคคลทั้งสองมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น ทางโลหิต มีความเป็นพ่อ แม่ ลูก และมีหน้าที่ความรับผิดชอบด้วยกัน และสิ่งสำคัญที่ทั้งสองเน้นย้ำสำหรับการมีครอบครัวใหม่ คือ ความพร้อม การแต่งงานใหม่ต้องเกิดจากความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งยังคงเป็นการให้นิยาม “ครอบครัว” ที่เป็นไปตามบรรทัดฐานแบบเดิมตามที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่มาซา วัฒนพานิช และ อำพล ลำพูน ได้กล่าวไว้ดังนี้

“การมีครอบครัวใหม่ไม่ใช่เรื่องที่น่ากลัว แต่ต้องพร้อม เราพร้อมมั้ยที่จะทำเรื่องเหล่านั้น แต่งงาน มีลูกอีกครั้งหนึ่ง” อำพล ลำพูน²⁶

“ความรักตอนนี้ happy ดีค่ะ อยู่ในจุดพอดี คือไม่มาก ไม่น้อยเกินไป ตอนนี้ทุกอย่างกำลังไปด้วยดี ที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ดีอยู่แล้ว” มาซา วัฒนพานิช²⁷

2. นิยามเชิงเศรษฐกิจ มาซา วัฒนพานิช และอำพล ลำพูน ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่เศรษฐกิจว่า พ่อ แม่มีหน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเศรษฐกิจที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่มาซาได้กล่าวไว้ดังนี้

“ตอนนี้ลูกชายของข้าไปเมลเบิร์นค่ะ ข้าเพิ่งไปส่งเขามา ก็เหนื่อยกับการหาอพาร์ทเมนต์ คือเที่ยวนี้อยู่ไปเรียนมหาวิทยาลัยปี 1 ข้าก็ส่งเสียเลี้ยงดูลูก การส่งเสีย ค่าเล่าเรียน ลูกมันเป็นภาระที่ข้าต้องทำงาน” มาซา วัฒนพานิช²⁸

ด้านอำพล ลำพูน ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่เศรษฐกิจกายหลังจากที่ผ่านการหย่าร้างไว้ว่า ครอบครัวคือการแบ่งปันระหว่างคู่สามีภรรยา สามีมีหน้าที่ในการเป็นหัวหน้าครอบครัว มีหน้าที่ในการหาเลี้ยงและแบ่งปัน และจัดสรร ทุกสิ่งทุกอย่างในครอบครัว ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเศรษฐกิจที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด แต่แฝงไปด้วยนิยามเชิงต่อสู้เพื่อให้ความเป็นหัวหน้าครอบครัวของผู้ชายยังคงมีอยู่ เนื่องจากครอบครัวเดิมนั้น ภรรยาเป็นผู้นำในด้านเศรษฐกิจ ภรรยาเป็นผู้มีอำนาจในด้านเศรษฐกิจในครอบครัว ดังเช่นที่อำพล ได้กล่าวไว้ดังนี้

²⁶ LCM, “อำพล ลำพูน มือขวาไม่เคยเปลี่ยนแปลง,” GM 21 (มกราคม 2550):120.

²⁷ Tezman, “รักใหม่ในสายตามาซา,” RPM 7 (ธันวาคม 2550):27.

²⁸ ชัยชนะ ลิ้มเสถียร, “คิดและทำแบบผู้หญิงมืออาชีพ มาซา วัฒนพานิช,”

“การอยู่ร่วมกัน คือการแชร์ทุกสิ่งทุกอย่างร่วมกัน จากของเราคนเดียว แบ่งออกเป็นครึ่ง หรืออาจจะต้องถือส่วนน้อยไว้ด้วย เพราะเราเป็นหัวหน้า ต้องให้ส่วนใหญ่สำหรับเขา เราว่าไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องพร้อม ไม่ได้กลัวหรือว่าเซ็ดอะไร เพียงแต่เราคิดว่าต้องพร้อมให้กับตัวเองก่อน”
อำพล ลำพูน²⁹

3. นิยามเชิงสังคมวิทยา มาซา วัฒนพานิช และอำพล ลำพูน ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่สังคมวิทยาที่ว่า ครอบครัวมีหน้าที่ในการสืบต่อ และสร้างคุณภาพให้กับสังคม โดยการที่ให้ความรักความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัว เพื่อให้สมาชิกภายในครอบครัวเติบโตไปเป็นคนดี และเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของสังคม ลูกคือสิ่งสำคัญของครอบครัว เป็นการให้นิยามที่ยังคงตั้งอยู่บนบรรทัดฐานของสังคมที่ว่า ไม่ว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวจะมีความสั่นคลอน หรือร้ายฉาน หรือแตกแยก แต่หากมีความสัมพันธ์ที่มีลักษณะของความปรองดองรักใคร่กลมเกลียวกันในครอบครัว ก็นับว่าเป็นลักษณะสัมพันธ์ภาพที่ดี ทำให้ชีวิตครอบครัวมีความสุขไปด้วย ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเชิงสังคมวิทยาที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่อำพลได้กล่าวไว้ดังนี้

“ไม่ว่าจะอย่างไรข้อตกลงระหว่างเราทั้งสองคน คือ อย่ามีปัญหาเรื่องลูก” อำพล
ลำพูน³⁰

ภาพที่ 4.7

มาซา-อำพล-กาย

ที่มา: <http://www.kratookfilm.com>.

²⁹ LCM, “อำพล ลำพูน มือขวาไม่เคยเปลี่ยนแปลง,” GM 21 (มกราคม 2550):120.

³⁰ LCM, “อำพล ลำพูน มือขวาไม่เคยเปลี่ยนแปลง,” GM 21 (มกราคม 2550):120.

ภาพนี้ยืนยันนิยามในเชิงสังคมวิทยาของ “ครอบครัว” ไม่ว่าจะมีความหมายครอบครัวสมบูรณ์หรือไม่ก็ตาม “ครอบครัว” มีหน้าที่ในการให้ความรัก ความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัว คือ ลูก ต้องให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ลูกให้มากที่สุด เพื่อให้ลูกเติบโตเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพในสังคม ลูกคือสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ต้องคำนึงถึง และทำให้ลูกไม่รู้สึกรำคาญความรักจากพ่อและแม่

เกี่ยวกับครอบครัวใหม่นั้น อำพล ลำพูน ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่สังคมวิทยาไว้ว่า “ครอบครัว” คือการที่คนในครอบครัวต้องดูแลซึ่งกันและกันไปจนแก่เฒ่า และนำเอาประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีตมาเป็นบทเรียน เพื่อทำให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน ไม่ล่มสลายอย่างอดีตที่ผ่านมา โดยมองว่าการอยู่ร่วมกัน คือการแบ่งปันทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งกันและกัน และผู้ชายมีหน้าที่ในการเป็นหัวหน้าครอบครัว ซึ่งเป็นการให้ความหมายที่เป็นนิยามด้านหน้าที่ (functional) และหากมองในด้านโครงสร้าง (structural) แล้ว ยังจะเห็นได้ว่าครอบครัวยังคงต้องประกอบไปด้วย พ่อ แม่ ลูก อยู่เสมอ ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเชิงสังคมวิทยาที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด โดยเน้นเรื่องความครอบครัวว่าเป็นเรื่องของความพร้อมมากกว่าสิ่งอื่นใด ดังเช่นที่อำพลได้กล่าวไว้ว่า

“การสร้างครอบครัวอีกครอบครัวหนึ่งขึ้นมาในอนาคต ผมมองว่าไม่ใช่เรื่องยากมาก มีคนรักผมที่พร้อมเลย ที่ผมรู้ว่าเขาพร้อมที่จะร่วมชีวิตกับผม คือถ้าผมขอเขาแต่งงานเขาคงแต่งงานกับผมแน่ ก็คงมีอยู่แต่เราละพร้อมหรือยัง” อำพล ลำพูน³¹

ส่วน มาชา วัฒนพานิช นั้น ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่สังคมวิทยาของครอบครัวใหม่ไว้ว่า ต้องเป็นครอบครัวที่มีความรักและต่างคนต่างให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ไปด้วยกัน ร่วมทุกข์และสุขไปด้วยกัน โดยอาศัยครอบครัวของปู่-ย่า เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและประกอบชีวิตคู่ เพื่อให้ครอบครัวใหม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน ไม่แตกสลายอย่างเช่นอดีตที่ผ่านมาที่ทั้งมาชา-อำพล ต่างที่จะทดลองและทำตามแบบฉบับของตนเอง โดยไม่มีต้นแบบ ไม่มีกรอบอ้างอิงในการใช้ชีวิต ซึ่งผลก็คือทั้งคู่ไม่สามารถที่ฟันฝ่าอุปสรรคและประกอบครอบครัวให้อยู่รอดได้ ถึงแม้จะมีครอบครัวที่ล่มสลายอย่างไร แต่กับครอบครัวใหม่แล้ว จะเห็นได้ว่าการนิยามความหมายในแง่สังคมวิทยาเช่นเดียวกับนิยามเชิงสังคมวิทยาที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด เป็นการตอกย้ำความเชื่อที่ว่าถึงจะหย่าร้างแต่ก็ยังเชื่อมั่นในการอยู่กันเป็นสถาบันครอบครัว และกับการสร้างครอบครัว และแสดงให้เห็นถึงว่า เรื่องครอบครัวนั้นไม่สามารถเป็นเรื่องของคนสองคนได้ เพราะ

³¹ LCM, “อำพล ลำพูน มือขวาไม่เคยเปลี่ยนแปลง,” GM 21 (มกราคม 2550):120.

ถ้าเรื่องครอบครัวกลายเป็นเรื่องเฉพาะของคนสองคน ความสัมพันธ์ระหว่างคนสองคนเป็นเรื่องเปราะบางมาก และการที่ไม่มีญาติมิตรเหมือนครอบครัวขยาย ทำให้ไม่สามารถที่จะช่วยประคับประคองให้ครอบครัวอยู่รอด เนื่องจากขาดคนให้คำแนะนำและตัดทาน ดังเช่นที่มาซาได้กล่าวไว้ดังนี้

เราต้องทั้งทุกข์และสุขด้วยกันให้ได้ เพราะว่าถ้าเราจะมีความสุขทุกวันมันคงเป็นไปได้ ซามองว่าทั้งทุกข์และสุข ถ้าเราฝ่าฟันไปด้วยกันได้แล้ว เราจะเริ่มรู้สึกว่าโอเค อย่างคุณปู่ คุณย่าของซาอยู่ด้วยกันมาก 40 ปี บางทีซายังเห็นทะเลาะกัน แต่ท่านก็รักที่จะอยู่ด้วยกัน คนสมัยโบราณเขาจะแม่นยำกว่าเรา แต่สมัยใหม่มีอะไรเข้ามาเยอะ สิ่งยั่วยุต่าง ๆ ทำให้เราผ่อนคลายได้เร็ว ซึ่งตรงนี้นั้นเป็นข้อยากสำหรับชีวิตคู่ในยุคที่เรากำลังยืนอยู่นี้ ยากขึ้นเรื่อย ๆ ในการจะประคองคู่ให้อยู่ยาวนาน ๆ³²

4. นิยามเชิงกฎหมาย ที่มาซาและอำพล มีการให้นิยามของคำว่า “ครอบครัว” ที่ เป็นไปตามที่บรรทัดฐาน (norm) ที่สังคมกำหนด ซึ่งเป็นนิยามที่ทุกคนต่างรับรู้และเข้าใจกันเป็น อย่างดีอยู่แล้ว โดยมีการให้ความหมายทั้งในแง่กฎหมาย ที่ว่าครอบครัวคือการที่บุคคลสองตกลง กันจัดตั้งหน่วยใหม่ขึ้นในสังคม มีสายสัมพันธ์กันทางกฎหมาย โดยการสมรส และมีบุตร ในแง่ของ กฎหมายนั้น ผู้วิจัยพบว่าทั้งคู่ได้เห็นความสำคัญของการแต่งงาน ว่าควรจะต้องมีการในประกอบ พิธีการต่าง ๆ ที่สังคมและกฎหมายยอมรับ นั่นคือพิธีการแต่งงานและการจดทะเบียนสมรส จะเห็น ได้จากการมีการประกอบพิธีแต่งงานกันขึ้น และมีการจดทะเบียนสมรสกัน ดังที่มาซาได้กล่าวไว้ ดังนี้

“ซาไม่เสียใจเลยที่ได้แต่งงานและมีลูกกับพี่หนู” มาซา วัฒนพานิช³³

³² ชัยชนะ สิมะเสถียร, “คิดและทำแบบผู้หญิงมืออาชีพ มาซา วัฒนพานิช,” อินหมกกาซีน, 50 (มีนาคม 2550):91.

³³ “แชนนรรักข้าวมาซา-อำพล,” เดลินิวส์ (7 กุมภาพันธ์ 2541):28.

ภาพที่ 4.8

มาซา-อัมพล-สามเณรกาย (ลูกชาย)

ที่มา: <http://www.kratookfilm.com>

ถึงแม้จะหย่าร้างกันไป และมีครอบครัวที่ล่มสลาย แต่ยังคงเห็นความสำคัญของ “ครอบครัว” และไม่มีอคติกับ “ครอบครัว” จะเห็นได้จากคำกล่าวข้างต้น ที่ยืนยันว่าไม่เสียใจกับการแต่งงานและมีลูก และยังมีความรู้สึกดี ๆ และมีความเป็นเพื่อนให้แก่กัน ยืนยันได้จากภาพถ่ายข้างต้น

ส่วนนิยามของคำว่า “ครอบครัว” เกี่ยวกับครอบครัวใหม่นั้น จะเห็นได้ว่าไม่เป็นไปตามที่บรรทัดฐานที่สังคมกำหนด เนื่องจากนิยามด้านกฎหมายที่สังคมกำหนดนั้น กล่าวไว้ว่า ครอบครัวคือการที่บุคคลสองตกลงกันจัดตั้งหน่วยใหม่ขึ้นในสังคม มีสายสัมพันธ์กันทางกฎหมาย โดยการสมรส และมีบุตร และจะเห็นได้ว่าวาทกรรมที่มาซ้ำสื่อสารออกมานั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญของการแต่งงาน และการจดทะเบียนสมรส เพราะมองว่าการแต่งงานไม่ใช่เครื่องหมายรับรองว่า ครอบครัวจะยังดำรงอยู่ และครอบครัวก็อาจไม่ได้อิงกับสถาบันกฎหมายเสมอไป สำหรับครอบครัวเรื่องกฎหมายไม่สำคัญเท่ากับเรื่องของจิตใจ

ในกรณีดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า “ครอบครัวดารา” ที่ผ่านการหย่าร้างจะมีกลวิธีการพูดถึงเรื่องหย่าร้างโดยมีการยกเหตุผลเรื่องอื่นขึ้นมาแทน ดังเช่นที่มาซาได้ยกเรื่องพิธีการแต่งงานมากล่าวว่าการแต่งงานไม่ใช่เครื่องหมายรับรองว่าความเป็นครอบครัวจะดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน เป็นการแสดงให้เห็นว่า มาซานั้นได้พยายามที่ต่อรองและต่อต้าน พร้อมทั้งต่อสู้ (struggle) นิยามความหมายของครอบครัวตามนิยามกระแสหลัก โดยเฉพาะนิยามในเชิงกฎหมาย โดยเน้นย้ำให้เห็นว่าการจดทะเบียนตามกฎหมายไม่ใช่เรื่องจำเป็น เพราะการแต่งงานไม่ใช่สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าจะทำให้ครอบครัวราบรื่นและดำรงอยู่ได้ยาวนาน ครอบครัวเป็นเรื่องของจิตใจมากกว่า หากมีความรักให้แก่กัน สิ่งเหล่านี้ต่างหากที่จะทำให้ครอบครัวอยู่ได้ยาวนาน วาทกรรมที่มาซาได้ผลิตออกมานั้นเป็นวาทกรรมของผู้หญิงที่ผ่านการหย่าร้างสร้างขึ้น เพื่อปะทะและต่อรองกับเงื่อนไขของสังคม อาจกล่าวได้ว่า มาซาเป็นหนึ่งในผู้หญิงที่ผ่านการหย่าร้าง ที่ลุกขึ้นมาท้าทายวาทกรรมหลักเกี่ยวกับเรื่องครอบครัว ดังเช่นที่มาซาได้กล่าวไว้ดังนี้

“งานแต่งงานไม่ได้ทำให้เรารักกันมากขึ้น แค่เรียกให้ทุกคนมารับรู้เท่านั้นเอง ไม่ใช่เรียสกับการแต่งงานใหม่” มาซา วัฒนพานิช³⁴

ในส่วนของอำพล ลำพูน นั้น ยังคงเชื่อในระบบกฎหมาย เชื่อในพิธีการแต่งงานซึ่งเป็นไปตามที่บรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ที่มีการให้ความหมายในแง่กฎหมาย ที่ว่าครอบครัวคือการที่บุคคลสองตกลงกันจัดตั้งหน่วยใหม่ขึ้นในสังคม มีสายสัมพันธ์กันทางกฎหมาย โดยการสมรส และมีบุตร โดยเน้นด้วยว่าการแต่งงานหรือการมีครอบครัวนั้นต้องมีความพร้อม และเกิดจากความพร้อมเกิดขึ้นด้วยเสมอ ความพร้อมจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้สถาบันครอบครัวดำรงอยู่ได้ที่ผ่านมาในอดีตนั้น เห็นได้จากชัดเจนว่าอำพลนั้นได้แต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย ซึ่งยังขาดวุฒิภาวะ และไม่มีความพร้อมจึงไม่สามารถที่จะสามารถดำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันครอบครัวของตนเองเอาไว้ได้

5. นิยามเชิงจิตวิทยา ทั้งมาซา วัฒนพานิช และอำพล ลำพูน ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่จิตวิทยาว่า ครอบครัวต้องมีหน้าที่ในการให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความปรารถนาดีแก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นหน้าที่เกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์ จิตใจ เน้นสัมพันธ์ภาพในครอบครัว และแสดงให้เห็นว่าถึงแม้หย่าร้างกันก็ยังคงเป็นเพื่อนกันได้ การดูแลลูก และการให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ลูกเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพื่อไม่ให้ลูกรู้สึกว่าเขาขาดความรัก ความอบอุ่น ซึ่ง

³⁴ ชัยชนะ สิมะเสถียร, “คิดและทำแบบผู้หญิงมืออาชีพ มาซา วัฒนพานิช,” อินแมกกาซีน, 50 (มีนาคม 2550):91.

เป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเชิงจิตวิทยาที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่อำพลและมาซาได้กล่าวไว้ดังนี้

“ถ้าคุณมีทุกข์ ผมอาจจะกังวล แต่ถ้าคุณมีความสุข ไม่เป็นกังวลแน่นอน ไม่ว่า จะอย่างไรข้อตกลงระหว่างเราทั้งสองคนคือ อย่ามีปัญหาเรื่องลูก” อำพล ลำพูน³⁵

“การแยกทางกันไม่ได้หมายความว่าโกรธกัน เป็นการจากกันด้วยความเข้าใจ แต่ไม่ได้จากกันอย่างถาวร เพราะทุกวันนี้ยังโทรศัพท์ไปคุยกัน ยังช่วยกันดูแลลูก ซ้ำอยากจะทำ ว่าซารักพี่หนูๆ รักน้องกาย” มาซา วัฒนพานิช³⁶

ภาพที่ 4.9

อำพล-มาซา

ที่มา: <http://www.kratookfilm.com>

³⁵ LCM, “อำพล ลำพูน มือขวาไม่เคยเปลี่ยนแปลง,” GM 21 (มกราคม 2550):120.

³⁶ “แฉชนวนรักร้างมาซา-อำพล,” เดลินิวส์ (7 กุมภาพันธ์ 2541):28.

ภาพทั้งสองภาพข้างต้น แสดงให้เห็นนิยาม “ครอบครัว” ในเชิงจิตวิทยา ที่กล่าวว่า ครอบครัวมีหน้าที่ให้ทางด้านจิตใจ ถึงแม้จะหย่าร้างกันไป แต่ความเป็นเพื่อนกันยังคงอยู่ และความเป็น พ่อ แม่ ลูกยังคงมีอยู่และดำเนินต่อไป ฉะนั้นไม่ว่าจะอย่างไร ยังคงมีความรู้สึกดี ๆ ให้แก่กัน มีความรัก ความห่วงใยซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา

ในส่วนของนิยามเชิงจิตวิทยาของ “ครอบครัวใหม่” นั้น มาซา วัฒนพานิช และอำพล ลำพูน ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่จิตวิทยาที่เป็นไปตามนิยามเชิงจิตวิทยาแบบเดิมตามที่บรรทัดฐานสังคมได้กำหนดไว้ ที่ว่าครอบครัวต้องมีหน้าที่ในการให้ความรัก การให้ความดูแลเอาใจใส่ สนับสนุนซึ่งกันและกัน เป็นกำลังใจให้กันและกัน และมีความปรารถนาดีให้แก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นหน้าที่เกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์ จิตใจ และเน้นย้ำถึงความรักและความเข้าใจระหว่างคนสองคน จะเป็นสิ่งที่ทำให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเชิงจิตวิทยาที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่อำพล และมาซาได้กล่าวไว้ดังนี้

“การมีครอบครัวใหม่ไม่ใช่เรื่องที่ง่าย แต่ต้องพร้อม เราพร้อมมั้ยที่จะทำเรื่องเหล่านั้น แต่งาน มีลูกอีกครั้งหนึ่ง แก่ ๆ ผมจะได้มีคนดูแล ทั้งลูก ทั้งเมีย” อำพล ลำพูน³⁷

ความรักของคนเราต้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน อย่างเรากลับมาบ้าน เราแย้มมาจากข้างนอก คนที่รอเราอยู่ที่บ้าน ก็น่าจะรอเอาใจเราอยู่ที่บ้าน พอเวลาเราแย้มเรามีคนให้กำลังใจเดียวกันก็มีรอยยิ้ม ลูกก็เป็นส่วนสำคัญในการให้กำลังใจข้าคะ ความรักครั้งใหม่มีปัญหาไม่น้อยมาก เพราะเขาเข้าใจเข้าใจจริง นอกจากมีความรัก ความเอาใจใส่ดูแลแล้ว กฎหมายยังสามารถเป็นเพื่อนได้ในทุกสถานการณ์ มาซา วัฒนพานิช³⁸

³⁷ LCM, “อำพล ลำพูน มือขวาไม่เคยเปลี่ยนแปลง,” GM. 21 (มกราคม 2550):120.

³⁸ Tezman, “รักใหม่ในสายตามาซา,” RPM 7 (ธันวาคม 2550):27.

ภาพที่ 4.10
มาซ่า-กฤษณ์

ที่มา: <http://www.entertain.teenee.com>

ภาพถ่ายข้างต้น แสดงนิยาม “ครอบครัว” เชิงจิตวิทยากับความรักใหม่ โดยให้ความสำคัญกับนิยามเชิงจิตวิทยามากที่สุด ดังจะเห็นได้จากวาทกรรมที่มาซ่าได้กล่าวไว้ข้างต้นว่า ความรักของคนสองคนคือสิ่งที่จะทำให้ “ครอบครัว” ดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน และภาพถ่ายข้างต้นก็ยืนยันในคำกล่าวดังกล่าวได้เป็นอย่างดี เป็นภาพที่แสดงให้เห็นว่าถึงทั้งคู่จะไม่ได้จดทะเบียนหรือสมรสกันตามกฎหมาย และทั้งสองก็มีชีวิตรักที่มีความสุข

จากที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่าทั้งมาซ่า และอำพล มีการให้นิยาม “ครอบครัว” ที่ผ่านการหย่าร้าง” โดยมีพื้นฐานมาจากบรรทัดฐานของสังคมในเชิงชีววิทยา เศรษฐกิจ สังคมวิทยา กฎหมาย และจิตวิทยา และจะเห็นได้ว่า “มาซ่า วัฒนพานิช และอำพล ลำพูน” นั้น มีการประกอบสร้างนิยาม “ครอบครัว” ในส่วนของ “ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง” โดยมีการเน้นย้ำ และให้ความสำคัญกับนิยามในเชิงสังคมวิทยา ที่แสดงให้เห็นสายสัมพันธ์ภายในครอบครัว การหย่าร้างทำให้สถานะของความเป็นสามี ภรรยาสิ้นสุดลง ทำให้ครอบครัวแตกสลายลงไป แต่ความเป็น พ่อ แม่ ลูก ยังคงจะดำรงอยู่ตลอดไป และยังคงจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อกันตลอดไป โดยจะต้องทำหน้าที่ของความเป็นพ่อแม่ให้สมบูรณ์ที่สุด ไม่ทำให้ลูกรู้สึกว่าเขาขาดความรัก ความอบอุ่น ไม่ว่าจะคนใดคนหนึ่งจะมีครอบครัวใหม่ก็ตาม แต่ความสัมพันธ์และสถานะของความเป็นพ่อแม่ ลูก ก็ยังจะดำรงและคงอยู่ ลูกคือหัวใจที่จะสานสายสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพ่อแม่

และลูก ลูกคือหน้าที่ที่คนทั้งสองคนต้องรับผิดชอบกันไปโดยตลอด ซึ่งเห็นได้จากการที่มาเช่าและอำพลต่างกล่าวเหมือนกัน

เราทั้งสองคนจุดเดียว จุดหลักเลยที่ทำให้เราเข้าใจกันได้ถึงวันนี้ก็คือ เรารักลูกกันทั้งคู่ ฉะนั้นเราทั้งสองคนจะมีตัวเชื่อมอยู่ตลอด ไม่ว่าคุณจะทำงานใหม่หรือไม่ ไม่ว่าจะแต่งงานอีกกี่ครั้ง จุดนี้ก็ต้องยังคงอยู่แน่นอน ไม่ว่าจะอย่างไรข้อตกลงระหว่างเราทั้งสองคนคือ อย่ามีปัญหาเรื่องลูก... อำพล ลำพูน³⁹

ทุกวันนี้ยังโทรศัพท์ไปคุยกัน ยังช่วยกันดูแลลูก ช่างอยากจะทำอะไรก็ทำ รักกันอยู่อย่างไรก็ตามจะดูแลลูกชายให้ดีที่สุดเท่าที่แม่ต้องทำได้ เพราะเป็นหน้าที่ของแม่อยู่แล้ว การแยกทางกันไม่ได้หมายความว่าโกรธกัน เป็นการจากกันด้วยความเข้าใจ ช่างอยากจะทำอะไรก็ทำ รักกันอยู่... มาชา วัฒนพานิช⁴⁰

สำหรับ “ครอบครัวใหม่” ทางอำพลได้ประกอบสร้างนิยาม “ครอบครัวใหม่” ว่าต้องเป็นครอบครัวที่ดูแลซึ่งกันและกันไปจนแก่เฒ่า และการแต่งงานต้องเกิดจากพร้อมในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะความพร้อมในเรื่องของการแบ่งปันทุกสิ่งทุกอย่างให้กับคนอื่นคนที่จะมาเป็นผู้ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน เวลา หรือทุกสิ่งทุกอย่างของตนเอง เพื่อให้กับชีวิตของตนเอง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการประกอบสร้างนิยามครอบครัวโดยนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากในอดีตที่ผ่านมามาเป็นข้อมูลและเป็นบทเรียน มองว่าการอยู่ร่วมกัน คือ การแบ่งปันทุกสิ่งทุกอย่างของตนเองให้กับอีกคนหนึ่ง เพราะผู้ชายมีหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว

ด้านมาชาได้ให้นิยามเกี่ยว “ครอบครัวใหม่” ในอนาคตว่า เป็นความรักที่ต่างคนต่างต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต้องเป็นความรักที่นิ่งสงบ ราบเรียบ ไม่หือหาว ต้องร่วมฝ่าฟันทั้งสุขและทุกข์ไปด้วยกัน โดยมองครอบครัวของคุณปู-ย่า ที่เป็นครอบครัวสมัยโบราณ เป็นแบบอย่างในการดำเนินและประกอบชีวิตคู่ ที่อาจมีทะเลาะกันบ้างแต่ก็ยังรักกันอยู่ และอยู่ด้วยกันมาเป็นระยะเวลานาน ข้อตกลงซึ่งทั้งคู่ตกลงร่วมกันคือจะต้องไม่มีปัญหาเรื่องลูก ส่วนนิยาม “ครอบครัวใหม่” จะเห็นได้ว่าอำพลได้ให้นิยามของครอบครัวที่เป็นนิยามด้านหน้าที่ ที่ว่าผู้ชายคือหัวหน้าครอบครัว และเน้นในเรื่องของความพร้อมในด้านต่าง ๆ ส่วนมาชานั้นได้ให้นิยามของครอบครัวที่เป็นนิยามที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เน้นถึงความสัมพันธ์ในครอบครัว ที่ว่าสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทุกสิ่ง ทุกอย่างดำเนินไปได้ด้วยดี แม้มีความรัก ความเข้าใจ ก็จะทำให้

³⁹ LCM, “อำพล ลำพูน มือขวาไม่เคยเปลี่ยนแปลง,” GM 21 (มกราคม 2550):120.

⁴⁰ “แชนนอนรักข้าวมาชา-อำพล,” เดลินิวส์ (7 กุมภาพันธ์ 2541):28.

ครอบครัวมีความสุข เป็นการสื่อสาร เพื่อสร้างความชอบธรรมของกฎหมาย และสร้างความหมาย เรื่อง “ถือไม้เท้ายอดทอง กระบองยอดเพชร” และยังคงเชื่อมั่นในการอยู่กันเป็นสถาบันครอบครัว

จะเห็นได้ว่านิยามของ “ครอบครัวใหม่” ที่ได้ถูกประกอบสร้างขึ้น ล้วนแล้วแต่เป็น นิยามที่ถูกประกอบสร้างขึ้นเพื่อมาทดแทน และชดเชย “ครอบครัวเดิม” ที่ล่มสลายลง เป็นการ ประกอบสร้างขึ้นจากความต้องการของส่วนตัวของตนเอง และนำเอาประสบการณ์ในอดีตมา แก้ไข และนำมาประกอบสร้างนิยามของครอบครัวใหม่ขึ้น โดยทั้งสองต่างก็หวังว่าประสบการณ์ที่ ไม่ดีในอดีต นำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อที่จะช่วยทำให้ครอบครัวที่จะสร้างขึ้นใหม่สามารถดำรงอยู่ได้ อย่างยาวนาน ไม่ล่มสลายอย่างเช่นอดีตที่ผ่านมา

ในส่วนของ “ครอบครัวใหม่” นั้น มีการประกอบสร้างโดยมีการเน้นย้ำและให้ ความสำคัญกับนิยามในเชิงจิตวิทยามากที่สุด เพราะทั้งคู่ต่างเชื่อว่าเรื่องของจิตใจเป็นเรื่องที่ สำคัญที่สุดที่จะทำให้สถาบันครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน และนิยามที่มีการตอรองมาก ที่สุดคือนิยามเชิงกฎหมาย โดยเฉพาะจากวาทกรรมครอบครัวที่มาซ้ำได้กล่าวนั้น แสดงให้เห็น ว่ามาซ้ำ ไม่มีความเชื่อมั่นในระบบของการแต่งงาน ซึ่งเป็นกลวิธีที่ดาราผู้หญิงใช้ต่อสู้กับเงื่อนไข ทางสังคมโดยปฏิเสธสายสัมพันธ์ทางกฎหมาย แต่ยืนยันหน้าที่ (function) เรื่องสายสัมพันธ์ทางใจ ขึ้นมาแทน เนื่องจากกฎหมายเป็นเรื่องของผู้ชายและเป็นเครื่องพันธนาการของบุรุษเพศ และ น้ำเสียงที่กล่าวถึงนิยามเกี่ยวกับ “ครอบครัว” และ “สถาบันครอบครัว” นั้นเป็นน้ำเสียงที่มีความ หนักแน่นและจริงจัง เพื่อบ่งบอกถึงความสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง “ครอบครัว” และเน้นย้ำว่าสิ่งที่ ตนเองกล่าวนั้นเป็นสิ่งที่เป็นเรื่องที่จริงจังและสำคัญ

1.5 นิยาม “ครอบครัว” จากคู่รัก: พลอย เอมมาลย์ บุญยศักดิ์-โดม ปกรณ์ ลัม

จากหัวข้อที่ 1.1, 1.2 และ 1.3 เราได้ทราบนิยาม “ครอบครัว” ของ “ ครอบครัว เปล่งพานิช” และ “ครอบครัววรรณะสิน” ซึ่งเป็นตัวแทนของครอบครัวที่มีความเป็นครอบครัว ที่สมบูรณ์ และยังดำรงไว้ซึ่งความเป็นครอบครัวอยู่ และทราบถึงนิยาม “ครอบครัว” จากทัศนะของ “มาชา วัฒนพานิช และ อัมพล ลำพูน” ซึ่งเป็นนิยามของ “ครอบครัวที่เคยผ่านการหย่าร้าง” ในส่วนของหัวข้อนี้เราจะได้ทราบถึงนิยาม “ครอบครัว” จากทัศนะของ “พลอย เอมมาลย์ บุญยศักดิ์ และ โดม ปกรณ์ ลัม” ซึ่งถือว่าเป็นคู่รักที่อยู่ระหว่างคบหาดูใจกัน และอาจมีแนวโน้ม ที่จะแต่งงานในอนาคตว่ามีการประกอบสร้างนิยามครอบครัว ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างจาก นิยามหลัก ทั้งในส่วนของนิยามในแง่ชีววิทยา เศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมวิทยา และจิตวิทยา ว่าทั้ง

สองคนจะมีการประกอบสร้างนิยามความหมายในเชิงเหล่านี้อย่างไร นอกจากนี้แล้วนิยามเหล่านี้จะมีความเหมือนหรือแตกต่างจากนิยาม “ครอบครัว” ของ “ครอบครัวเปล่งพานิช” “ครอบครัววรรณะสิน” และ “มาซ้า วัฒนพานิช และ อัมพล ลำพูน” อย่างไรบ้าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความรักคือการให้กำลังใจ และเข้าใจซึ่งกันและกัน ถ้ามีเวลาว่างก็มาเจอกัน อยู่ด้วยกัน ไปเที่ยว ทานข้าว ส่วนอนาคตไม่รู้ ทุกอย่างไม่แน่นอน ให้เป็นเรื่องของอนาคตดีกว่า แต่ว่าทุกวันนี้ก็พยายามทำทุกวันให้ดีที่สุด ผมเองเป็นผู้ชาย ก็อยากมีครอบครัว แต่เรื่องวัยวุฒิก็เป็นสิ่งสำคัญ เอาไว้อีก 2 ปี ค่อยว่ากัน วางแผนไว้แล้ว อยากมีครอบครัว ตอนอายุ 30 ปี แต่เวลานี้ก็ลุยงาน และปั๊มเงินไปก่อน ที่จะแต่งงานตอนอายุ 30 เพราะคิดว่าเป็นตัวเลขที่ดีนะ อีกอย่างแต่งงานก็อยากมีลูกเลย แต่ก็ต้องรอดูอีกทีดีกว่า ตอนนี้นักเริ่ม ๆ คิดไว้แล้ว... โคม ปกรณ์ ลัม⁴¹

การแต่งงานต้องใช้เวลาอีกสักกระยะหนึ่ง ถ้าแต่งงานผู้หญิงต้องอยู่บ้านเลี้ยงลูก คือเราต้องพร้อมจริง ๆ อายุขนาดนี้พลอยยังห่างไกลกับคำว่าแต่งงานมีลูกมาก ๆ แม่ ๆ เขาก็คุยกันเหมือนเป็นครอบครัวอยู่แล้ว เรื่องแต่งงานแม่ ๆ มีคุย ๆ ก็ให้มันเป็นเรื่องของอนาคตดีกว่า พลอยถูกถามเรื่องแต่งงานมาตลอด พลอยไม่ได้เล่นตัว เพียงแต่วุฒิภาวะของพลอยยังไม่พร้อม ถ้าสมมุติพลอยเกิดแต่งงานจะหาเวลาที่ไหนปรนนิบัติสามี มีลูก ถ้าไม่พร้อมอยู่ด้วยกันก็แตกแยก โดนสังคมว่าอีก พี่โคมก็ยังไม่พร้อม ความรักระหว่างพี่โคมก็โอเค พลอยกับพี่โคมยังรักกันดีเหมือนเดิม มีเวลาว่างก็มาหากัน ทานข้าวด้วย ดูแลกัน ให้กำลังใจกัน สำหรับการแต่งงานพลอยยังไม่คิด เพราะพลอยอายุน้อย ไม่รู้จะรีบแต่งไปไหน ความรักของคนสองคนขอแค่รักกัน เข้าใจกัน แค่นี้ก็ทำให้มีความสุขแล้ว เราเคยคุยกันแล้วเรื่องแต่งงาน ว่าอะไรก็ได้ ไม่จำเป็นต้องแต่งงาน ถ้าเราสองคนมีความสุข มันก็น่าจะพอแล้ว พลอยเคยคุยกับพี่โคมว่าชีวิตพลอยมีความสุขไม่ใช่ว่าแต่งงาน พลอยต้องการแค่ความสุข... เมอมาลย์ บุญยศักดิ์⁴²

⁴¹ “รอแป๊บนะพลอย โคมเร่งปั๊มเงิน ก่อน 30 ปีบแต่งบับ,” ไทยโพสต์ (9 ตุลาคม 2550):16.

⁴² “โคมหล่อขึ้นเทพ รักแฮปปี้ พลอยไม่เน้นวิวาห์,” ไทยรัฐ (1 ธันวาคม 2550):32.

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ และเว็บไซต์บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับครอบครัวของคู่รัก พลอย เฉลิมมาลัย บุญยศศักดิ์ และโดม ปกรณ์ ลัม นั้น จะเห็นได้ว่าคู่รักพลอย-โดมได้ประกอบสร้าง นิยามของคำว่า “ครอบครัว” โดยได้ให้นิยามความหมายในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้ ได้แก่

1. นิยามเชิงชีววิทยา จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า พลอย เฉลิมมาลัย และโดม ปกรณ์ ลัม ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่ชีววิทยาที่ว่า ครอบครัวคือการที่บุคคลทั้งสองมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นทางโลหิต มีความเป็นพ่อ แม่ ลูก และมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อกัน และยังมองว่าโครงสร้างของครอบครัวต้องประกอบไปด้วยพ่อ แม่ ลูก เสมอ แต่สิ่งสำคัญที่สุดของการมีครอบครัวคือ ต้องมีความพร้อม (maturity) ทั้งด้าน “วัยวุฒิ” และ “วุฒิภาวะ” ซึ่งเป็นการให้นิยาม “ครอบครัว” ที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่ทั้งคู่ได้กล่าวไว้ว่า

“ถ้าแต่งงานก็อยากมีลูกเลย” โดม ปกรณ์ ลัม⁴³

“การแต่งงานต้องใช้เวลาอีกสักกระยะหนึ่ง ถ้าแต่งงานผู้หญิงต้องอยู่บ้านเลี้ยงลูก คือเราต้องพร้อมจริง ๆ อายุขนาดนี้พลอยยังห่างไกลกับคำว่าแต่งงานมีลูกมาก ๆ ถ้าสมมุติพลอยเกิดแต่งงานจะหาเวลาที่ไหนปรนนิบัติสามี มีลูก” เฉลิมมาลัย บุญยศศักดิ์⁴⁴

2. นิยามเชิงเศรษฐกิจ คู่รักพลอย-โดม มีการให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่เศรษฐกิจ ที่ว่าครอบครัวคือกลุ่มคนที่ใช้จ่ายร่วมกัน จากเงินบงเดียวกัน และทั้งคู่ยังมองและเชื่อว่าการแต่งงานคือการผูกติดกับแนวคิดเรื่องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และการแต่งงานนั้นต้องขึ้นกับเงื่อนไขความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจอีกด้วย ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามครอบครัวในเชิงเศรษฐกิจที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่ทั้งคู่ได้กล่าวไว้ว่า

“แต่เวลานี้ก็ลุยงาน และปั๊มเงินไปก่อน ถ้ามีงานเยอะ ๆ ๆ จะได้มีเงินมาแต่งงาน” โดม ปกรณ์ ลัม⁴⁵

“ก็คิดเอาไว้ว่าจะเปิดทำธุรกิจร่วมกัน คือ เปิดร้านอาหารญี่ปุ่น” พลอย เฉลิมมาลัย บุญยศศักดิ์⁴⁶

⁴³ “รอมแป้นะพลอย โดมเร่งปั๊มเงิน ก่อน 30 ปีบแต่งงาน,” ไทยโพสต์ (9 ตุลาคม 2550):16.

⁴⁴ “โดมหล่อขึ้นเทพ รักแฮปปี้ พลอยไม่เน้นวิวาห์,” ไทยรัฐ (1 ธันวาคม 2550):32.

⁴⁵ “รอมแป้นะพลอย โดมเร่งปั๊มเงิน ก่อน 30 ปีบแต่งงาน,” ไทยโพสต์ (9 ตุลาคม 2550):16.

⁴⁶ “รักยังแข็งแรง พลอยชวนโดมทำธุรกิจ,” ทีวีพูล 17 (ธันวาคม 2550):114.

3. นิยามเชิงสังคมวิทยา พลอย เอมมาลย์ และโดม ปกรณ์ ได้ให้นิยาม “ครอบครัว” ในแง่สังคมวิทยาว่า การแต่งงานเป็นเรื่องของความพร้อมทั้งในด้านวัยวุฒิ และคุณวุฒิ คือต้องมีวุฒิภาวะ (maturity) ซึ่งเป็นการสร้างบรรทัดฐานอีกแบบหนึ่งขึ้นมา ให้แก่คู่รักในยุคสมัยใหม่ ที่มองว่าการแต่งงานเป็นเรื่องของความพร้อม เป็นการสร้างวาทกรรมในเรื่องของ “วัยวุฒิ” และ “คุณวุฒิ” ขึ้นในสังคมของคู่รักที่มีแนวโน้มที่จะแต่งงาน โดยแสดงให้เห็นว่าการแต่งงานต้องเกิดจากความพร้อม แค่ความรักเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับการแต่งงาน ดังเช่นที่ทั้งคู่ได้กล่าวไว้ว่า

“ผมเองเป็นผู้ชาย ก็อยากมีครอบครัว แต่เรื่องวัยวุฒิก็เป็นสิ่งสำคัญ” โดม ปกรณ์ ลัม⁴⁷

การแต่งงานต้องใช้เวลาอีกสักกระยะหนึ่ง คือเราต้องพร้อมจริง ๆ อายุขนาดนี้ พลอยยังห่างไกลกับคำว่าแต่งงานมีลูกมาก ๆ สำหรับการแต่งงานพลอยยังไม่คิด เพราะพลอยอายุน้อย ไม่รู้จะรีบแต่งไปไหน ความรักของคนสองคนขอแค่รักกัน เข้าใจกัน แค่นี้ก็ทำให้มีความสุขแล้ว... เอมมาลย์ บุญยศักดิ์⁴⁸

4. นิยามเชิงกฎหมาย จะเห็นได้ว่าเป็นการให้นิยามของคำว่า “ครอบครัว” ที่เป็นไปตามที่บรรทัดฐานที่สังคมกำหนด โดยมีการให้ความหมายทั้งในแง่กฎหมาย ที่ว่าครอบครัวคือการที่บุคคลสองตกลงกันจัดตั้งหน่วยใหม่ขึ้นในสังคม มีสายสัมพันธ์กันทางกฎหมาย โดยการสมรส จะเห็นได้ว่าทั้งคู่ได้เห็นความสำคัญของการแต่งงาน ว่าควรจะต้องมีการประกอบพิธีการต่าง ๆ ที่สังคมและกฎหมายยอมรับ นั่นคือพิธีการแต่งงานและการจดทะเบียนสมรส เพื่อให้คนในสังคมยอมรับ โดยประกอบสร้างวาทกรรมเพื่อต่อต้านและแฝงไปด้วยการต่อรองเกี่ยวกับนิยามในแง่กฎหมายที่ว่า กฎหมายไม่ใช่สิ่งที่จะรับรองว่าจะทำให้ครอบครัวคงอยู่ได้อย่างยาวนาน เรื่องของจิตใจ มากกว่าที่สำคัญที่สุดในชีวิตครอบครัว จากการศึกษาวาทกรรมของทั้งสองนั้นพบว่า ทั้งคู่เชื่อเรื่อง “ครอบครัว” แต่ไม่เชื่อเรื่องแต่งงาน ดังเช่น ที่ทั้งคู่ได้กล่าวไว้ว่า

“ผมเองเป็นผู้ชาย ก็อยากมีครอบครัว อยากแต่งงาน” โดม ปกรณ์ ลัม⁴⁹

⁴⁷ “รอแป๊บนะพลอย โดมเร่งปั๊มเงิน ก่อน 30 ปีบแต่งบับ,” ไทยโพสต์ (9 ตุลาคม 2550):16.

⁴⁸ “โดมหล่อขึ้นเทพ รักแป๊ปปี้ พลอยไม่เน้นวิวาห์,” ไทยรัฐ (1 ธันวาคม 2550):32.

⁴⁹ “รอแป๊บนะพลอย โดมเร่งปั๊มเงิน ก่อน 30 ปีบแต่งบับ,” ไทยโพสต์ (9 ตุลาคม 2550):16.

“การแต่งงานต้องใช้เวลาอีกสักกระยะหนึ่ง แต่จริง ๆ แล้วพลอยไม่ได้รู้สึกว่าจะต้องแต่งงาน เพราะสำหรับพลอยการแต่งงานไม่ใช่ที่สุดของชีวิต แค่ทำทุกวันนี้ให้มีความสุข พลอยว่าแค่นี้ก็พอแล้ว ชีวิตพลอยความฝันสูงสุดไม่ใช่การแต่งงาน” เฉอมมาลย์ บุญยศักดิ์⁵⁰

5. นิยามเชิงจิตวิทยา ครอบครัวพลอย เฉอมมาลย์ และ โดม ปกรณ์ ลัม ได้ให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่จิตวิทยาว่า ครอบครัวต้องมีหน้าที่ในการให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความปรารถนาดีแก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นหน้าที่เกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์ จิตใจ เน้นความรักความเข้าใจว่าเป็นเรื่องของคนสองคนเท่านั้น ความรักเป็นสิ่งที่ทำให้คนสองคนอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ความรักจะเป็นสิ่งที่ยึดคนสองคนไว้ด้วยกัน ความรักคือคำตอบของทุกสิ่ง ซึ่งเป็นการให้ความหมายเช่นเดียวกับนิยามเชิงจิตวิทยาที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด ดังเช่นที่ทั้งคู่ได้กล่าวไว้ว่า

“ความรักคือการให้กำลังใจ และเข้าใจซึ่งกันและกัน” โดม ปกรณ์ ลัม⁵¹

ความรักระหว่างพี่โดมกับโอเค พลอยกับพี่โดมยังรักกันดีเหมือนเดิม มีเวลาว่างก็มาหากัน ทานข้าวด้วย ดูแลกัน ให้กำลังใจกัน ความรักของคนสองคนขอแค่รักกัน เข้าใจกัน แค่นี้ก็ทำให้มีความสุขแล้ว พลอยเคยคุยกับพี่โดมว่าชีวิตพลอยความฝันสูงสุดไม่ใช่การแต่งงาน พลอยต้องการแค่ความสุข... เฉอมมาลย์ บุญยศักดิ์⁵²

จะเห็นได้ว่าดาราทั้งสองคนได้ให้นิยาม “ครอบครัว” ของคนทั้งคู่ว่า แค่มีความรักและความเข้าใจกันแค่นี้ก็เพียงพอแล้ว ซึ่งเป็นการให้นิยามครอบครัวที่ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานสังคมที่มีพื้นฐานมาจากบรรทัดฐานของสังคม ในแง่ชีวิตวิทยา เศรษฐกิจ สังคมวิทยา กฎหมาย และจิตวิทยา โดยเน้นย้ำและให้น้ำหนักความหมายในแง่ของจิตวิทยาเป็นหลัก ที่เน้นเรื่องของความรู้สึก ความผูกพันแน่นแฟ้นในครอบครัว และหากมองนิยามครอบครัวในแง่ของสังคมแล้ว อาจถือได้ว่าคนทั้งสองนั้นถือเป็น “ครอบครัว” ได้ เพราะความหมายของครอบครัวในแง่ของสังคมวิทยานั้น ถือว่า ครอบครัวคือกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันในบ้านเดียวกัน ซึ่งจากบทสัมภาษณ์ของคนทั้ง

⁵⁰ “รักยังแข็งแรง พลอยชวนโดมทำธุรกิจ,” ทีวีพูล 17 (ธันวาคม 2550):114.

⁵¹ “รอแป๊บนะพลอย โดมเร่งปั๊มเงิน ก่อน 30 ปีบแต่งปีบ,” ไทยโพสต์ (9 ตุลาคม 2550):16.

⁵² “โดมหล่อขึ้นเทพ รักแฮปปี้ พลอยไม่เน้นวิวาห์,” ไทยรัฐ (1 ธันวาคม 2550):32.

สอง จึงถือว่า พลอย-โดม คือครอบครัวทางสังคมได้เช่นกัน เพียงแต่คนทั้งคู่ยังไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามประเพณี และตามกฎหมายบ้านเมืองที่สังคมยอมรับก็เพียงเท่านั้น

สำหรับในเรื่องของการแต่งงานหรือการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันนั้น ทั้งคู่มองว่าเป็นเรื่องของอนาคตที่ต้องใช้เวลา และต้องมีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน และการแต่งงานต้องเกิดจากความรู้สึกของตนเองเป็นหลัก ไม่ใช่จากความต้องการของคนอื่น ถ้าพร้อมก็อยากแต่ง ขอแค่ทั้งคู่มีความสุข ทำทุกวันให้มีความสุข และรักกันแค่นี้ก็พอแล้ว ดังที่พลอย เอมมาลย์ได้กล่าวไว้ดังนี้ “เพราะสำหรับพลอยการแต่งงานไม่ใช่ที่สุดของชีวิต แค่วันนี้นี้ให้มีความสุข พลอยว่าแค่นี้ก็พอแล้ว ชีวิตพลอยความฝันสูงสุดไม่ใช่การแต่งงาน”⁵³

โดยพลอยได้มองว่าหากแต่งงานไปแล้ว ผู้หญิงก็จะมีสถานะเป็นแม่บ้าน มีหน้าที่ที่ต้องอยู่บ้านเลี้ยงลูก ไม่มีสิทธิ์ที่จะไปทำอย่างอื่น ซึ่งเป็นการนิยามในทัศนะของหน้าที่ ที่ว่าผู้หญิงเมื่อแต่งงานมีครอบครัวแล้วต้องเป็นแม่บ้านดูแลบ้าน ดูแลลูก ๆ และดูแลสามี เป็นการตอกย้ำให้เห็นว่า คู่รักในปัจจุบันนี้มองเรื่องการแต่งงานเป็นเรื่องของความพร้อม และวุฒิภาวะ เป็นสำคัญ การแต่งงานจะเกิดขึ้นได้ต้องมีความพร้อมเป็นหลัก เป็นการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง ความพร้อม วิทยุฉิม และวุฒิภาวะ คือวาทกรรมที่กำหนดความหมายของ “ครอบครัว”

จะเห็นได้ว่า คู่รักดาราแบบพลอย เอมมาลย์ และ โดม ปกรณ์ ลัม มีการประกอบสร้างนิยาม “ครอบครัว” โดยเน้นย้ำและให้ความสำคัญกับนิยามในเชิงจิตวิทยามากที่สุด และน้ำเสียงที่กล่าวถึงนิยามเกี่ยวกับ “ครอบครัว” และ “สถาบันครอบครัว” นั้นเป็นน้ำเสียง ที่มีความหนักแน่นและจริงจัง เพื่อบอกถึงความสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง “ครอบครัว” และเป็นเน้นย้ำว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องจริงจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

⁵³ “โดมหล่อขึ้นเทพ รักแฮปปี้ พลอยไม่เน้นวิวาห์,” ไทยรัฐ (1 ธันวาคม 2550):32.

1.6 บทสรุปนิยาม “ครอบครัว” จาก “ครอบครัวดารา”

ตารางที่ 4.1

นิยามของ “ครอบครัว”

นิยามจากบรรทัดฐาน	นิยามจาก “ครอบครัว เปล่งพานิช”	นิยาม “ครอบครัว วรรณะสิน”	นิยาม “ครอบครัว อำพล-มาช่า”	นิยาม “คู่รักพลอย- โดม”
1. <u>เชิงชีววิทยา</u> ครอบครัว คือ กลุ่มคนที่เกี่ยวพันกันทาง สายโลหิต	เหมือน นิยาม บรรทัดฐาน	เหมือน นิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน
2. <u>เชิงเศรษฐกิจ</u> ครอบครัว คือ กลุ่มคนที่ใช้จ่ายร่วมกัน จาก เงินงบประมาณเดียวกัน	เหมือน นิยาม บรรทัดฐาน	เหมือน นิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน
3. <u>เชิงกฎหมาย</u> ครอบครัว คือ บุคคลที่มีสายสัมพันธ์กัน ในทางกฎหมาย โดยการ สมรสและมีบุตร	เหมือน นิยาม บรรทัดฐาน	เหมือน นิยาม บรรทัดฐาน	แตกต่างจาก บรรทัดฐาน	มีบางส่วนเหมือน และแตกต่างจาก นิยามบรรทัดฐาน
4. <u>เชิงสังคมวิทยา</u> ครอบครัว คือ รูปแบบของคนสองคนที่ ตกลงกันว่าจะตั้งหน่วยใหม่ ขึ้นในสังคม โดยการ ดำเนินการให้ถูกต้องตาม กฎหมาย ประเพณี	เหมือน นิยาม บรรทัดฐาน	เหมือน นิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน และ มีการสร้างบรรทัด ฐาน (norm) เรื่อง วุฒิภาวะ (maturity) ขึ้นมา
5. <u>เชิงจิตวิทยา</u> ครอบครัว คือ ตัวแทนของสังคมที่ทำหน้าที่ ในการปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติแก่ สมาชิกในครอบครัว	เหมือน นิยาม บรรทัดฐาน	เหมือน นิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน	เหมือนนิยาม บรรทัดฐาน

จากนิยาม “ครอบครัว” ของครอบครัวดาราทั้ง 4 ครอบครัวข้างต้น จะเห็นได้ว่าทั้ง 4 ครอบครัว ล้วนแล้วแต่มีการให้นิยาม “ครอบครัว” ที่มีพื้นฐานมาจากบรรทัดฐานของสังคมที่ได้กำหนดนิยามเหล่านี้ไว้แล้วแทบทั้งสิ้น แต่อาจจะมีการให้ความหมายไม่ครบถ้วนในทุกแง่มุม ทั้งนี้ ขึ้นกับระยะเวลาของการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันมา และภูมิหลัง ทัศนคติ และค่านิยมของแต่ละบุคคล ซึ่งนิยามความหมายที่ทุกครอบครัวได้สร้างขึ้นมานั้น โดยส่วนมากจะเป็นการให้นิยามความหมายของ “ครอบครัว” ในแง่มุมของ ชีวิตวิทยา เศรษฐกิจ สังคมวิทยา กฎหมาย และจิตวิทยา กันทั้งสิ้น โดยเฉพาะกับครอบครัวที่ผ่านกระบวนการที่สังคมยอมรับ คือ มีการแต่งงานและจดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมาย และมีบุตร เช่นครอบครัวเปล่งพานิช และครอบครัววรรณะสิน ล้วนแล้วแต่เน้นความหมายในแง่ของสังคมวิทยา จิตวิทยา ชีวิตวิทยา เศรษฐกิจ และกฎหมาย เพราะทั้งสองครอบครัวล้วนแล้วแต่เป็นครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นโดยผ่านการยอมรับจากทางสังคม และเน้นความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นสำคัญ มีการสร้างรูปแบบและโครงสร้างของการอยู่ร่วมกันในครอบครัว มีการรักษาวัฒนธรรมเดิม และมีการสร้างสรวงศ์วัฒนธรรมใหม่ขึ้นในครอบครัวของตนเอง

ทั้งนี้ครอบครัวเปล่งพานิชได้ให้นิยาม “ครอบครัว” โดยเป็นการเน้นให้ความหมายของ “ครอบครัว” ในเชิงชีวิตวิทยา เศรษฐกิจ สังคมวิทยา กฎหมาย และจิตวิทยา ที่เน้นถึงความสัมพันธ์ในครอบครัว ที่ว่า ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวนั้นเป็นพื้นฐานที่ดีของสังคม ที่จะช่วยเสริมสร้างความผาสุก ความราบรื่น ความมั่นคงให้แก่สังคม เพราะรากฐานของประเทศชาติคือครอบครัว ประเทศชาติที่มั่นคงแข็งแรง และมีความสุข เกิดจากครอบครัวที่มั่นคงแข็งแรง โดยเฉพาะความผูกพัน รักใคร่ในครอบครัวนั้น เป็นรากฐานของความสุขแห่งชีวิต ชีวิตสังคมย่อมตั้งต้นมาจากครอบครัว ถ้าครอบครัวมีความสุข สังคมย่อมมีความสุขด้วย ความรักใคร่ในครอบครัว เป็นรากฐานของความสุขแห่งชีวิต เป็นรากฐานของความปึกแผ่นแห่งสังคมของประเทศชาติบ้านเมือง ชีวิตในสังคมย่อมตั้งต้นมาจากครอบครัว ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อสังคม สมาชิกในสังคมจะเป็นอย่างไรก็ย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานของครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ

นิยาม “ครอบครัว” ตามที่ครอบครัววรรณะสินประกอบสร้างขึ้นนั้น เป็นการให้นิยามครอบครัวที่เป็นไปตามที่บรรทัดฐานที่สังคมกำหนด โดยเน้นให้ความหมายทั้งในเชิงชีวิตวิทยา เศรษฐกิจ สังคมวิทยา กฎหมาย และจิตวิทยา โดยเน้นว่าลูกคือสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต ลูกคือไข่มุกของหัวใจของพ่อและแม่ ไม่ว่าจะเกิดปัญหาอะไรขึ้น ต้องหันหน้าเข้าหากัน ปรับความเข้าใจกัน และทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อลูก และเพื่อธำรงสถาบันครอบครัวให้คงอยู่ต่อ ซึ่งเป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในครอบครัว ว่าความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวเป็นพื้นฐานที่ดีของสังคม และส่วน

สำคัญที่สุดแห่งความสุขในครอบครัวนั้นอยู่ที่คู่สามีภรรยา ความสามัคคี รักใคร่ไม่เบียดเบียนกัน จะเป็นกุญแจแห่งความสุข เป็นเครื่องมือที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทุกอย่าง ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อทั้งสมาชิกในครอบครัวและสังคมส่วนรวม โดยมองว่าความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา เป็นจุดเริ่มต้นของสัมพันธภาพที่สำคัญที่สุดในครอบครัว เพราะถ้าสามีภรรยามีความรักใคร่ เข้าใจซึ่งกันและกัน ย่อมทำให้ครอบครัวนั้นมีความราบรื่นมั่นคง สมาชิกในครอบครัวมีความสุข และหากสายสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาดี ก็จะมีส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรดีตามมาด้วย และจะส่งผลไปถึงบุตรที่จะมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพี่น้องอีกด้วย โดยที่ครอบครัววรรณะสินนั้น ได้เน้นในเรื่องของความรักระหว่างหนุ่มสาวด้วย ที่เป็นเช่นนี้เพราะระยะเวลาของการเป็นครอบครัวของคนทั้งคู่กันยังไม่ยาวนานเท่าที่ควร ทั้งคู่ยังคงมีความรักในแบบของหนุ่มสาว ที่ถึงแม้จะเป็นครอบครัวแล้ว มีลูกแล้วก็ตาม แต่ต้องมีความเป็นเพื่อนและแฟนกันตลอดเวลา ควรจะมีความโรแมนติกให้กันและกัน และมีเวลาของความเป็นส่วนตัวบ้าง ไม่ใช่จะต้องมีความเป็นพ่อแม่ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อที่จะไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายในชีวิตคู่ เพื่อที่จะทำให้ชีวิตคู่ดำเนินไปได้อย่างยาวนาน โดยเน้นในเรื่องของความซื่อสัตย์ เข้าใจ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เป็นการเปรียบเทียบกับครอบครัวอื่น เพื่อสร้างความชอบธรรม (legitimacy) และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับนิยาม “ครอบครัว” ที่ตนเองสร้างขึ้น

ส่วนครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้างอย่างกรณีของ มาซาและอำพลนั้น เป็นการให้นิยามความหมาย “ครอบครัว” โดยเน้นความหมายในเชิงของชีววิทยา เศรษฐกิจ สังคมวิทยา กฎหมาย และจิตวิทยา โดยนิยามในเชิงกฎหมายนั้นมีการต่อรองและต่อสู้ (struggle) ซึ่งมาซาไม่เชื่อว่าระบบกฎหมาย (legal system) จะสามารถทำให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้ และไม่เน้นถึงพิธีการแต่งงานเพื่อให้สังคมยอมรับ เนื่องจากผ่านพิธีการนี้มาแล้ว และเห็นว่าการแต่งงานไม่ใช่เครื่องหมายรับรองว่า จะทำให้ครอบครัวดำเนินอยู่ได้ยาวนาน แต่มองความรัก ความเข้าใจ ความพร้อมของคนสองคนมากกว่าที่จะเป็นสิ่งที่ประคับประคองให้ชีวิตคู่ดำเนินไปได้ และทำให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้ยาวนาน ให้ความสำคัญกับเรื่องของจิตวิทยา (psychologically) ที่จะสามารถประคองให้ชีวิตคู่สามารถดำเนินไปได้ตลอดรอดฝั่ง การแต่งงานไม่ใช่สิ่งสำคัญ มองว่าพิธีการที่สังคมยอมรับ ไม่ได้ทำให้ชีวิตคู่นานเท่ากับความรักระหว่างคนสองคนที่คบกัน ซึ่งเป็นนิยามที่มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะในกลุ่มบุคคลที่ผ่านสถานการณ์หย่าร้างมาแล้ว ที่ต่างไม่มั่นใจในสถานะของสถาบันครอบครัวดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา ส่วนอำพลนั้น ยังคงเชื่อในระบบกฎหมายอยู่ จะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ว่าถึงจะผ่านการหย่าร้าง

มา แต่ก็ยังคงคำนึงถึงการแต่งงานใหม่ และไม่ขัดกับการแต่งงานใหม่ แต่การแต่งงานใหม่นั้น จะเน้นในเรื่องของความพร้อมเป็นสำคัญ แต่ถึงจะอย่างไรก็ตามวาทกรรมที่ทั้งอำพล และมาซาผลิตขึ้น ต่างก็ยังเชื่อมั่นในระบบ “ครอบครัว” และสถาบันครอบครัว ว่า ครอบครัวเป็นแหล่งที่ปลอดภัย และเป็นที่พักพิง ไม่ว่าจะออกไปเผชิญกับปัญหาใหญ่หลวงแค่ไหน แต่เมื่อกลับมาบ้าน ครอบครัวคือที่พักพิงจิตใจ เป็นที่สร้างกำลังใจ ให้สามารถออกไปเผชิญกับปัญหาภายนอกได้อย่างเข้มแข็ง

ส่วนกรณีของคู่รักโดม-พลอย นั้น เน้นความหมายในแง่ของชีววิทยา เศรษฐกิจ สังคม วิทยา กฎหมาย และจิตวิทยา โดยที่ทั้งสองคนได้ให้นิยาม “ครอบครัว” คล้าย ๆ กับครอบครัวเปล่งพานิช และครอบครัววรรณะสิน คือการแต่งงานเป็นสิ่งที่จำเป็น การผ่านพิธีการหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับ เป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้คนในสังคมให้การยอมรับ “ครอบครัว” ที่ตนเองก่อตั้งขึ้นมาใหม่ในสังคม แต่การแต่งงานจะต้องเกิดจากความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่นวุฒิภาวะ (maturity) ซึ่งนิยามของพลอย-โดมนั้น เป็นนิยามที่มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น จนถึงวัยทำงาน ที่มองว่าความพร้อมเป็นปัจจัยสำคัญของการแต่งงาน และหากมีความพร้อมแล้ว ก็จะสามารถนำพาครอบครัวให้ดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน ความพร้อมด้านวุฒิภาวะ (maturity) และวัยวุฒิ ถือได้ว่าเป็นบรรทัดฐาน อีกชนิดหนึ่งของกลุ่มคู่รักที่อยู่ในระยะดูใจกัน ก่อนที่จะตกลงแต่งงานกัน แต่ไม่ว่าจะมีความพร้อมอย่างไร การแต่งงานก็ยังคงมีความสำคัญเป็นรองเรื่องของจิตใจ เพราะพิธีการแต่งงานไม่สามารถที่จะเป็นสิ่งที่รับรองได้ว่าชีวิตครอบครัวจะดำรงอยู่ได้ยาวนาน เป็นการแสดงให้เห็นว่า ชีวิตครอบครัวและการแต่งงานในปัจจุบันนี้เน้นที่เรื่องความพร้อมด้านวุฒิภาวะและเรื่องของจิตใจมากกว่าเรื่องกฎหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าแต่ละคู่ต่างมีการให้นิยาม “ครอบครัว” ที่แตกต่างกันออกไป และแพร่กระจาย (distribute) “นิยามครอบครัว” แตกต่างกันไป แต่หากมองให้ลึกลงไปจริง ๆ แล้ว จะเห็นได้ว่า ทุกนิยามนั้นมีแนวโน้มจะนำไปสู่ (lead) ความหมายหลักร่วมกัน ซึ่งเป็นความหมายที่เหมือนกับบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ จะเห็นได้ว่าทุก “ครอบครัว” ต่างพยายามที่จะนิยามความหมายของ “ครอบครัว” ให้เหมือนกับนิยามบรรทัดฐาน

จากข้อสรุปทั้งหมดแล้ว พบว่าวาทกรรม (discourse) ว่าด้วย “ครอบครัว” สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ถ้าเป็นครอบครัวที่แต่งงานหรือมีการอยู่กินด้วยกันมาอย่างยาวนานหรือระยะหนึ่ง อย่างเช่นครอบครัวเปล่งพานิช และครอบครัววรรณะสิน จะมีการประกอบสร้าง นิยาม “ครอบครัว” โดยให้นิยามครบถ้วนในทุกแง่มุม ทั้งในเชิงชีววิทยา เศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมวิทยา

และจิตวิทยา โดยเฉพาะกับครอบครัวที่มีการแต่งงานกันมาเป็นระยะเวลานานอย่างเช่นครอบครัวเปล่งพานิชนั้น จะมีการประกอบสร้างนิยามเชิงสังคมวิทยามากกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากทั้งสองอยู่กันกันมาเป็นระยะเวลานานแล้ว และมีความเป็นผู้ใหญ่ จึงกำหนดความหมายว่าเรื่องครอบครัวคือเรื่องของสังคม ครอบครัวมีผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพให้แก่สังคม ส่วนครอบครัววรรณะสินนั้น จะมีการประกอบสร้างโดยเน้นการนิยามในเชิงจิตวิทยามากกว่าด้านอื่น ๆ เพราะทั้งคู่ยังอยู่ในระยะก่อร่างสร้างครอบครัว จึงยังคงยึดถือในอุดมการณ์เรื่องความรักระหว่างหนุ่มสาวอยู่

2. ถ้าเป็นครอบครัวที่เคยผ่านการหย่าร้าง เช่น อดีตครอบครัวของ มาชา วัฒนพานิช และอำพล ลำพูน จะมีการประกอบสร้างนิยามความหมาย “ครอบครัว” โดยให้นิยามครบถ้วนในทุกแง่มุม ทั้งในเชิงชีววิทยา เศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมวิทยา และจิตวิทยา แต่จะแฝงไปด้วยการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมขึ้นมาใหม่ เช่น เรื่องของความพร้อมเป็นพื้นฐานของการแต่งงานและสร้างครอบครัว และมีการปฏิเสธ (reject) และต่อสู้ กับวาทกรรมกระแสหลัก โดยเฉพาะวาทกรรมในเชิงกฎหมาย บุคคลที่เคยผ่านการหย่าร้าง โดยเฉพาะเพศหญิง ต่างไม่เชื่อมั่นในระบบกฎหมาย ไม่เชื่อในเรื่องของพิธีการแต่งงาน หรือการจดทะเบียนสมรส ว่าสิ่งเหล่านี้จะสามารถทำให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน เรื่องของความรัก ความเข้าใจระหว่างคนสองคน เรื่องของจิตใจต่างหากที่เป็นเครื่องมือที่สามารถดำรงรักษาครอบครัวได้อยู่ได้อย่างยาวนาน จากการศึกษาวาทกรรมครอบครัวของครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง เราจะพบว่านิยามครอบครัวในเชิงกฎหมายเป็นนิยามที่ถูกต่อรอง ต่อต้าน และต่อสู้มากที่สุดกว่านิยามกระแสหลักอื่น ๆ และนิยามที่ถูกประกอบสร้างขึ้นและให้ความหมายอย่างชัดเจนมากที่สุด และได้รับการยอมรับและยึดถือมากที่สุดคือนิยามเชิงจิตวิทยา

3. ถ้ามีสถานะเป็นคู่รักยังไม่ผ่านสถานภาพการสมรส อย่างเช่น พลอย เมธมาลย์ บุญยศักดิ์ และ โคม ปกรณ์ ลัม จะพยายามประกอบสร้างนิยาม “ครอบครัว” ให้ครบถ้วนในทุกแง่มุม ทั้งในเชิงชีววิทยา เศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมวิทยา และจิตวิทยา แต่จะแฝงไปด้วยการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมขึ้นมาใหม่ เช่น เรื่องของความพร้อม ด้านวัยวุฒิ และคุณวุฒิ เป็นพื้นฐานของการแต่งงาน วาทกรรมที่กำหนดความหมายของครอบครัวสำหรับคู่รักที่มีแนวโน้มที่จะแต่งงานในอนาคตคือ “วัยวุฒิ” นอกจากนี้ ยังมีการประกอบสร้างวาทกรรมที่ต่อต้าน/ต่อรองความหมายหลักของเรื่องแต่งงานว่า การแต่งงานไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุดในชีวิต เพราะสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตคือความสุข การแต่งงานไม่ใช่จะนำมาซึ่งความสุขเสมอไป ความรักระหว่างคนสองคนคือสิ่งที่สำคัญและจะนำมาซึ่งความสุข ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบรรทัดฐานของคู่รักในสังคมไทยว่า ยังคงเชื่อเรื่อง “ครอบครัว” อยู่ แต่ไม่เชื่อเรื่องการ “แต่งงาน” ซึ่งจะเห็นได้ว่า “ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง” และ

“คู่รักที่มีแนวโน้มที่จะแต่งงานในอนาคต” ต่างมีวิธีการกล่าวถึง “ครอบครัว” โดยมีการใช้วาทกรรมที่คล้ายคลึงกันมาก โดยเฉพาะกับการต่อรอง/ต่อต้านวาทกรรมกระแสหลักในเชิงกฎหมาย และให้ความสำคัญกับวาทกรรมกระแสหลักในเชิงจิตวิทยา

2. หน้าที่ของ “ครอบครัว”

2.1 หน้าที่ของ “ครอบครัว” ตามบรรทัดฐาน (norm) ที่สังคมกำหนด

ครอบครัวมีหน้าที่ในการที่จะสนองความต้องการของบุคคลทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ จนก่อให้เกิดความสุขความพึงพอใจอันเนื่องมาจากการมีสุขภาพกายและใจดี ตลอดจนมีวิถีชีวิตที่อำนวยความสะดวกให้แก่สภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้น อันจะทำให้ครอบครัวเป็นแหล่งพื้นฐานในการสร้างคุณภาพชีวิตของบุคคลอย่างแท้จริง โดยบรรทัดฐานทั่วไปของสังคมแล้ว ครอบครัวมีหน้าที่ ดังนี้⁵⁴

1. หน้าที่ด้านเศรษฐกิจ พ่อแม่มีหน้าที่หาเงินมาเลี้ยงดูบุตรให้ได้ หน้าที่เป็นอีกหน้าที่ที่มีความสำคัญของครอบครัว บุคคลในครอบครัวอยู่ในวัยทำงานจะต้องมีหน้าที่นี้ เนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจไม่ว่าจะอยู่ในรูปของตัวเงินหรือสิ่งของ เป็นปัจจัยที่จะตอบสนองความต้องการของบุคคล และเพื่อความต้องการมั่นคงทางจิตใจ ความรู้สึกว่ามีคนรัก ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ สมาชิกในครอบครัวจะเป็นผู้ตอบสนองนั่นเอง

2. หน้าที่ในการให้สถานภาพ คือ ครอบครัวจะต้องทำหน้าที่บทบาทในการที่จะปฐมนิเทศบุตรหลานในครอบครัวของตนเอง ให้รู้จักสถานภาพของตนตามความเห็นพ้องต้องกันของสังคม ครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน จะมีกิจกรรมหรือบทบาทของครอบครัวต่างกันด้วย เนื่องจากสถานภาพมีความหมายถึง การเปรียบเทียบตำแหน่งของบุคคลตามโครงสร้างของสังคม ดังนั้นบุคคลที่เกิดมาในครอบครัวที่มีสถานภาพแตกต่างกันจะมีกิจกรรมและหน้าที่แตกต่างกันด้วย

3. หน้าที่ในการสืบต่อสังคมมนุษย์ ครอบครัวมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบและมีลูกหลานสืบสกุลต่อไป

⁵⁴ พัทณี เสงี่ยมรยา และ ประทุม ฤกษ์กลาง, “รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวและการเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร,” รายงานการวิจัย (กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), น. 9.

4. หน้าที่ในการอบรมให้เด็กเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม และให้ความรู้สึกรอบอุ้มปลอดภัย ถือว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของครอบครัว เนื่องจากหน้าที่นี้ทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครอบครัว จะทำให้เกิดบ้าน

5. หน้าที่ทางชีววิทยา ครอบครัวเป็นแหล่งสืบทอดเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ ซึ่งหน้าที่นี้ไม่มี สถาบันใดทดแทนได้ และกระบวนการตอบสนองนี้ของครอบครัวเป็นไปโดยธรรมชาติ นอกเหนือจากความต้องการด้านกายภาพของมนุษย์ด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีการตอบสนอง ความต้องการของบุคคลด้านอื่น ๆ อีก กล่าวคือ การแต่งงานมีครอบครัวมีความหมายถึงการที่ บุคคล 2 คน ต่างเห็นคุณค่าซึ่งกันและกันและยินยอมพร้อมใจที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน มีความปรารถนาที่จะให้กำเนิดและสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามและความเจริญก้าวหน้าให้แก่ คู่ครองและบุตรสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน

6. หน้าที่การให้ความรัก สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยเชื่อมโยงสมาชิกทุกคนในครอบครัว ให้รักใคร่ผูกพันกัน และมีจิตใจที่จะปกป้องภัยอันตรายหรือสิ่งที่จะกระทบกระเทือนต่อสวัสดิภาพ ทั้งทางร่างกายและทางใจ ซึ่งจะทำให้มีผลต่อการก่อให้เกิดความสุข ความพึงพอใจภายใน ครอบครัว

7. หน้าที่การให้ความรู้และการศึกษา โรงเรียนแห่งแรกของมนุษย์คือครอบครัว พ่อแม่ จะเป็นครูคนแรกของลูก ตลอดจนการจัดการให้ลูกได้ศึกษาในระบบโรงเรียนตามฐานะ และค่านิยมของครอบครัว ถือว่าเป็นการปูพื้นฐานการดำรงชีวิตให้แก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็น ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกในครอบครัวได้มีอาชีพ บุคลิกภาพและค่านิยมที่จะสนองตอบต่อความ ต้องการของตนเองได้อย่างมีความสุข พึงพอใจและมีสุขภาพกายและจิตใจที่ดี

8. หน้าที่ทางศาสนา การที่ทุครอบครัวจะต้องมีศาสนา หรือสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ อื่น ๆ โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ศาสนาคือสิ่งที่เป็นนามธรรม หลักของศาสนาอาจแตกต่างกันในวิธีปฏิบัติ แต่หลักที่นำจะเหมือนกันทุกศาสนาก็คือ การสอนให้สมาชิกของศาสนาทำความดีไม่เบียดเบียน กัน และผลของการอยู่ในกรอบศาสนา จะทำให้บุคคลมีหลักในการดำเนินชีวิตที่ไม่ก่อให้เกิด ความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่น อันมีผลทำให้บุคคลนั้นมีความสุข ความพอใจ และมีสุขภาพจิตที่ดี เป็นสมาชิกของครอบครัวที่มีคุณภาพ

9. หน้าที่ทางสันตนาการ ในการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลนั้น ไม่ว่าจะอยู่ในวัย ไດก็ตาม มักจะเกิดความเครียดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเสมอ ความต้องการตามธรรมชาติของ มนุษย์ประการหนึ่งคือ การผ่อนคลายความเครียดในรูปของสันตนาการ ซึ่งทำได้หลายรูปแบบตาม ความรู้ เพศ วัย ฐานะ ค่านิยม เป็นต้น การที่บุคคลมีสันตนาการเพื่อผ่อนคลายความเครียดเป็น

ประจำจะทำให้บุคคลมีสุขภาพจิตใจที่ดี มองโลกในแง่ดี มีเพื่อน อันก่อให้เกิดความแข็งแรงทางด้านร่างกายและจิตใจ มีความมั่นคงและอบอุ่นในจิตใจ มีเพื่อนซึ่งทำให้รู้สึกว่าเป็นที่รักของเพื่อนฝูง มีสภาพแวดล้อมที่นำความสุขความพอใจมาสู่บุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของครอบครัว

ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ครอบครัวเปล่งพานิช และครอบครัววรรณะสิน ซึ่งเป็นตัวแทนของครอบครัวที่มีความเป็นครอบครัวสมบูรณ์ ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง : มาช้า-อำพล และคู่รัก : พลอย-โดม จะมีการประกอบสร้างวาทกรรมเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” ให้มีหน้าที่อย่างไรบ้าง โดยเปรียบเทียบกับนิยามบรรทัดฐานของสังคม (norm)

2.2 การประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” ของครอบครัวเปล่งพานิช

จากที่กล่าวมาข้างต้นเราได้รับรู้ถึงหน้าที่ของครอบครัวจากบรรทัดฐานที่สังคมได้กำหนดไว้ ในส่วนของหัวข้อนี้เราจะได้ทราบถึง “หน้าที่ครอบครัว” จากทัศนะของ “ครอบครัวเปล่งพานิช” จะมีการประกอบสร้างวาทกรรมเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” ให้มีหน้าที่อย่างไรบ้าง โดยเปรียบเทียบกับนิยามบรรทัดฐานของสังคมด้านหน้าที่ทั้ง 9 ประการ ตัวอย่างเช่น

งานหลักคือ ดูแลลูก เป็นพ่อบ้าน ไม่มีหลักในการเลี้ยงลูกมากมาย พยายามเลี้ยงลูกแบบสบาย ๆ ไม่เข้มงวดมากนัก การเข้มงวดจะหนักไปทางแม่มากกว่าลูก ๆ อยากทำอะไรก็ปล่อยเขา ถ้าสิ่งเหล่านั้นไม่ใช่เรื่องเสียหาย เราคอยไกด์บ้าง เราจะช่วยกันเรื่องเลี้ยงลูก เพราะเดี๋ยวนี้คงไม่มีแล้วละ ประเภทที่ว่า ฉันทำงานอย่างเดียวเธอเลี้ยงลูกไป มันต้องช่วยกัน แต่ส่วนมากถ้าว่าง ทั้งคู่ เราจะอยู่กับลูกด้วยกัน นี่คือความเป็นครอบครัวของเรา มีการพูดคุยปรึกษาปัญหากันช่วงทานข้าวเย็น ผมกับภรรยาพยายามรับงานให้สลับช่วงกัน เพื่อจะได้มีใครคนหนึ่งอยู่บ้านดูแลลูก เสาร์อาทิตย์อาจจะออกไปดูหนัง ออกกำลังกาย ทานข้าวนอกบ้านด้วยกัน ส่วนเรื่องความเป็นใหญ่ในบ้านนั้น ก็คงเหมือนทุกบ้านที่ว่า ส่วนมากผู้หญิงจะต้องนำหน้า คือ ผู้หญิงอยู่หลังบ้านก็จริง แต่ว่าจริง ๆ แล้วเป็นเหมือนเสาหลักของบ้าน แบบที่โบราณว่า แม่คือเสาหลักของบ้าน เป็นเหมือนตัวเชื่อมเป็นความอบอุ่น คอยให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เป็นทุกอย่างเลย กับตัวลูก ๆ ไม่ได้คาดหวังอะไรมากก็อยากให้เค้าขยันเรียนหนังสือ และเป็นคนดีในสังคมก็พอแล้ว ในวันที่ภรรยาแสดงละครเวทีวันแรกผมก็เอาดอกมะลิไปให้ เพราะผมให้ดอกมะลิตั้งแต่เจอกันแรก ๆ แล้ว ภรรยาเขาชอบดอกมะลิ วันนั้นผมก็เลยเอาไปให้

เขา เพื่อเป็นกำลังใจ และเราก็ให้กันและกันมาเป็น 20 ปีแล้วครับ คือเราทำงานกัน 2 คน ก็จะเอาเงินมาใส่ในบัญชีเดียวกัน จากนั้นนกหญิงจะเป็นคนจัดแจงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในบ้านทั้งหมด ทั้งของลูก ๆ และก็ตัวของผมเองด้วย งานยุ่งทั้งพ่อและแม่ แต่ก็ต้องมีคนหนึ่งที่ต้องเสียสละเวลาดูแลลูก ช่วงนี้เป็นช่วงที่ผมต้องดูแลลูกเป็นส่วนใหญ่ เพราะนกหญิงจะไม่ว่าง ส่วนการวางแผนอนาคตให้ลูกนั้น หัวหน้าครอบครัวกล่าวว่า เรื่องชีวิตลูก ๆ นั้น ผมไม่ได้เจาะจง แล้วแต่ลูก เรากำหนดเขาไม่ได้ มันแล้วแต่เขา เราคนเป็นพ่อเป็นแม่จึงคิดว่า เราจะคอยส่งเสริมเขาในสิ่งที่เขาอยากจะเป็นดีกว่า จะไปบังคับเขาให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ มันไม่ได้ครับ... จัตรชัย เปล่งพานิช⁵⁵

พยายามเลี้ยงลูกแบบเพื่อน เพื่อที่เขาจะได้พูดกับเราได้ทุก ๆ เรื่อง นอกเหนือจากทำงานแล้ว อีกหน้าที่ที่สำคัญก็คือการดูแลลูก ๆ แบ่งเวลากับพี่นกชายในการดูแลลูกสลับกันไป โดยไม่มีการกำหนดตายตัวว่าใครมีหน้าที่อย่างไร ใครว่างก็จะสลับกันไปรับส่งลูก และจะคอยบอกคอยเตือนบ่อย ๆ คือเรื่องยาเสพติด จะบอกเค้าว่าอย่าเข้าไปยุ่งเกี่ยว นกคิดว่ากับครอบครัวที่มีลูกอยู่ในช่วงวัยรุ่นถ้าเด็กพูดกับครอบครัวมากเท่าไรยิ่งดี เราก็จะได้รู้ความเป็นไปของเค้าด้วย ยอมรับว่าทุกวันนี้จะดูแลลูกได้ ไม่ค่อยเต็มที่ เพราะนกไม่ได้ทำงานประจำ ทุกอย่างจะไม่เป็นเหมือนกันทุกวัน แต่จะพยายามให้เวลากับลูกมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ส่วนเรื่องการวางแผนอนาคตให้กับลูก ๆ นั้น ไม่ได้กำหนดอะไรมา อยากจะให้พวกเค้าเลือกทำในสิ่งที่ตัวเองถนัดดีกว่าที่จะไปบังคับหรือกำหนดให้พวกเค้า นอกจากจะดูแลลูก ๆ แล้วอีกหน้าที่หนึ่งของแม่บ้านก็คือ จะต้องดูแลสามีด้วย โดยส่วนมากจะดูแลสามีในเรื่องของการดูแลในเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องของการแต่งกาย คอยดูแลให้กำลังใจกันยามเจ็บป่วย เป็นต้น... สินจัย เปล่งพานิช⁵⁶

⁵⁵ “โลกใบเล็กของจัตรชัย เปล่งพานิช,” รมย์ 20 (กรกฎาคม 2539):45-47.

⁵⁶ นกสินจัย ยันกรณีลูกเป็นเกย์ เป็นแค่หนึ่ง,” สยามรัฐ (10 ธันวาคม 2550):36.

ครอบครัวเปล่งพานิชมีการประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” โดยเปรียบว่าแม่เสมือนเป็นเสาหลักในบ้าน ตามแบบที่โบราณกล่าวไว้ แม่มีหน้าที่เป็นตัวเชื่อมความอบอุ่น เป็นทุกอย่างในบ้าน เป็นทั้งแม่และภรรยาในเวลาเดียวกัน มีหน้าที่คอยดูแลลูกและสามีในเรื่องการแต่งกาย อาหารการกิน เป็นต้น หน้าที่ในการดูแลลูกนั้นไม่ได้กำหนดตายตัวว่าเป็นหน้าที่ของพ่อหรือแม่แต่เพียงผู้เดียว เนื่องจากอาชีพของทั้งคู่ที่เป็นนักแสดง จึงไม่มีเวลาว่างที่ตายตัวเหมือนอาชีพ หากใครมีเวลาว่าง ก็จะเป็นคนดูแลลูกในช่วงนั้น ๆ และถ้าว่างด้วยกันทั้งคู่ ก็จะไปเที่ยว ทานข้าว พร้อมหน้าพร้อมตา หรือทำกิจกรรมร่วมกันพร้อมหน้าพร้อมตา เพื่อให้ลูก ๆ รู้สึกว่านี่คือ “ครอบครัว” หน้าที่ของสามีภรรยา คือ การเป็นกำลังใจให้กันและกัน ช่วยเหลือกันในการดูแลลูก ๆ โดยที่แม่จะเข้มงวด ในการดูแลลูก ๆ มากกว่าพ่อ แต่รวม ๆ แล้วจะพยายามเลี้ยงลูกอย่างเพื่อน พูดคุยกับลูกให้มาก เพื่อให้ลูกจะได้รู้สึกว่าพ่อแม่คือเพื่อนที่ไว้ใจได้ สามารถพูดคุย และปรึกษาได้ทุกเรื่อง

หน้าที่หลักของพ่อและแม่คือมีหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดูลูก ซึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัว ที่ตนเองเป็นผู้ให้กำเนิด งานหลักในชีวิตของทั้งคู่ภายหลังจากที่มีลูกแล้ว คือการช่วยกันดูแลลูก ๆ ให้ความรู้ และการศึกษา อบรมให้สมาชิกในครอบครัวเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่นความปลอดภัยแก่ลูก ตลอดจนมีหน้าที่ในการหาเงินเพื่อมาสนับสนุนสมาชิกในครอบครัว มีหน้าที่ในการกำหนดสถานภาพของสมาชิกในครอบครัวให้รู้จักสถานภาพของตนเอง ตามที่สังคมกำหนด มีหน้าที่ทางสันตนาการ ให้ความผ่อนคลายจากสังคมภายนอก เพื่อก่อให้เกิดความแข็งแรงทางด้านร่างกายและจิตใจ มั่นคง อบอุ่น ต่อสมาชิกทุกคนในครอบครัว พยายามจัดสรรและแบ่งเวลาให้แก่สมาชิกในครอบครัว การที่ทุกคนในครอบครัวมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น จะทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความสุข ความพอใจ และเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและเป็นทรัพยากรบุคคลที่ดีของสังคมด้วย

สังคมได้กำหนดหน้าที่ให้กับครอบครัวไว้หลายประการ ซึ่งกรอบวาทกรรมที่กำหนดการประกอบสร้างความหมายเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” ที่ผ่านการสื่อสารโดยครอบครัวเปล่งพานิช มีดังต่อไปนี้

1. หน้าที่ด้านเศรษฐกิจ คือ การที่พ่อแม่มีหน้าที่หาเงินมาใช้จ่ายเลี้ยงดู สนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของสมาชิก อย่างเช่นที่ทั้งคู่ทำคือการประกอบอาชีพนักแสดงซึ่งเป็นอาชีพของคนทั้งคู่ เพื่อหาเงินมาใช้จ่ายเลี้ยงดูลูก ๆ ดังเช่นที่ฉัตรชัยและสินจัยได้กล่าวไว้ดังนี้

“คือเราทำงานกัน 2 คน ก็เอาเงินมาใส่ในบัญชีเดียวกัน จากนั้นนกหญิงจะเป็นคนจัดแจงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในบ้านทั้งหมด ทั้งของลูก ๆ และก็ตัวของผมเองด้วย” ฉัตรชัย เปล่งพานิช⁵⁷

“ยอมรับว่าทุกวันนี้จะดูแลลูกได้ไม่ค่อยเต็มที่ เพราะนกไม่ได้ทำงานประจำ” สินจัย เปล่งพานิช⁵⁸

2. หน้าที่ในการอบรมสมาชิกในครอบครัวให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้ความอบอุ่นปลอดภัย ดังเช่นที่ครอบครัวเปล่งพานิชได้ปลูกฝังและคาดหวังกับลูก ๆ ว่าขอให้เป็นคนดีของสังคมก็เพียงพอแล้ว และตามที่กล่าวมาข้างต้นในส่วนที่เป็นนิยามของครอบครัวที่ครอบครัวเปล่งพานิชได้ให้นิยามไว้ว่า ครอบครัวเป็นที่ปลอดภัยที่สุด เช่นชุดวาทกรรมที่กล่าวว่า

“กับตัวลูก ๆ ขอให้เขาเป็นคนดีในสังคมก็พอแล้ว” ฉัตรชัย เปล่งพานิช⁵⁹

“จะคอยบอกคอยเตือนบ่อย ๆ คือเรื่องยาเสพติด จะบอกเค้าว่าอย่าเข้าไปยุ่งเกี่ยว” สินจัย เปล่งพานิช⁶⁰

3. หน้าที่ทางชีววิทยา กล่าวคือ การที่ทั้งคู่ได้ตัดสินใจที่จะแต่งงานกัน แสดงว่าทั้งสองต่างเห็นคุณค่าในกันและกัน และยินยอมพร้อมใจที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความปรารถนาที่จะให้กำเนิดและสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามและความเจริญก้าวหน้าให้แก่คู่ครองและบุตรสมาชิกในครอบครัวเดียว และเมื่อมีการให้กำเนิดสมาชิกในครอบครัวแล้ว ทั้งคู่ต่างเห็นความสำคัญกับสมาชิกในครอบครัว และพยายามทำทุกอย่างเพื่อสมาชิกในครอบครัวมีความสุขและมีอนาคตที่เจริญก้าวหน้า

ผมกับนกหญิงพยายามรับงานให้สลับช่วงกัน เพื่อจะได้มีใครคนหนึ่งอยู่บ้านดูแลลูก งานยุ่งทั้งพ่อและแม่ แต่ก็ต้องมีคนหนึ่งที่ต้องเสียสละเวลาดูแลลูก ช่วงนี้เป็นช่วงที่ผมต้องดูแลลูกเป็นส่วนใหญ่ เพราะนกหญิงจะไม่ว่าง ส่วนการวางแผนอนาคตให้ลูกนั้น หัวหน้าครอบครัวกล่าวว่า เรื่องชีวิตลูก ๆ นั้น ผมไม่ได้เจาะจงแล้วแต่ลูก เรากำหนดเขาไม่ได้ มันแล้วแต่เขา เราคนเป็นพ่อเป็นแม่จึงคิดว่า เรา

⁵⁷ “สินจัยถือคติเลี้ยงลูกแบบเพื่อน,” สยามรัฐ (7 พฤศจิกายน 2547):20.

⁵⁸ “สินจัยถือคติเลี้ยงลูกแบบเพื่อน,” สยามรัฐ (7 พฤศจิกายน 2547):20.

⁵⁹ “โลกใบเล็กของฉัตรชัย เปล่งพานิช,” รมย์ 20 (กรกฎาคม 2539):70.

⁶⁰ “สินจัยถือคติเลี้ยงลูกแบบเพื่อน,” สยามรัฐ (7 พฤศจิกายน 2547):20.

จะคอยส่งเสริมเขาในสิ่งที่เขาอยากจะเป็นดีกว่า จะไปบังคับเขาให้เป็นอย่างนั้น
อย่างนี้ มันไม่ได้ครับ... ฉัตรชัย เปล่งพานิช⁶¹

“แต่จะพยายามให้เวลากับลูกมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ส่วนเรื่องการวางอนาคต
ให้กับลูก ๆ นั้น ไม่ได้กำหนดอะไรมา อยากจะให้พวกเขาเลือกทำในสิ่งที่ตัวเองถนัดดีกว่าที่จะไป
บังคับหรือกำหนดให้พวกเขา” สินจัย เปล่งพานิช⁶²

4. หน้าที่ในการให้ความรัก ทั้งที่เป็นการให้ความรักระหว่างสามี-ภรรยา พ่อ-แม่-ลูก
ซึ่งทั้งคู่เชื่อว่า ความรักจะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว และเป็นภูมิคุ้มกัน
ที่ดีให้แก่สมาชิกในครอบครัวเมื่อต้องออกไปเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ภายนอกครอบครัว ความรักจะทำให้
ทุกอย่างดำเนินต่อไปได้ แม้จะมีอุปสรรคต่าง ๆ ก็ตาม ดังเช่นชุตวาทกรรมที่กล่าวว่า

“โดยส่วนมากจะดูแลสามีในเรื่องของการดูแลในเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องของการ
แต่งกาย คอยดูแลให้กำลังใจกันยามเจ็บป่วย” สินจัย เปล่งพานิช⁶³

แม่คือเสาหลักของบ้าน เป็นเหมือนตัวเชื่อม เป็นความอบอุ่น คอยให้กำลังใจซึ่ง
กันและกัน เป็นทุกอย่างเลย กับตัวลูก ๆ ไม่ได้คาดหวังอะไรมากก็อยากให้เค้า
ขยันเรียนหนังสือ และเป็นคนดีในสังคมก็พอแล้ว ในวันที่นกหญิงแสดงละครเวที
วันแรกผมก็เอาดอกมะลิไปให้ เพราะผมให้ดอกมะลิตั้งแต่เจอกันแรก ๆ แล้ว นก
หญิงเขาชอบดอกมะลิ วันนั้นผมก็เลยเอาไปให้เขา เพื่อเป็นกำลังใจ และเราก็ให้
กันและกันมาเป็น 20 ปีแล้วครับ... ฉัตรชัย เปล่งพานิช⁶⁴

5. หน้าที่ในการให้ความรู้และการศึกษา ครอบครัวเปล่งพานิชได้ทำหน้าที่ในการให้
ความรู้และการศึกษาทั้งในส่วนที่เป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่จะต้องเป็นครูคนแรกของลูก ๆ และมีการ
จัดการให้ลูกได้ศึกษาในโรงเรียนตามฐานะ และค่านิยมของครอบครัวที่ให้ลูกเรียนโรงเรียนประจำ
เหมือนดังเช่นที่พ่อเรียน ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญของครอบครัวที่จะต้องปูพื้นฐานการดำรงชีวิตให้แก่
สมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยให้สมาชิกในครอบครัวได้มีอาชีพต่อไปในอนาคต จะเห็นได้จาก
ชุตวาทกรรมที่กล่าวว่า

⁶¹ “โลกใบเล็กของฉัตรชัย เปล่งพานิช,” รมย์ 20 (กรกฎาคม 2539):75.

⁶² “สินจัยถือคติเลี้ยงลูกแบบเพื่อน,” สยามรัฐ (7 พฤศจิกายน 2547):20.

⁶³ “สินจัยถือคติเลี้ยงลูกแบบเพื่อน,” สยามรัฐ (7 พฤศจิกายน 2547):20.

⁶⁴ “โลกใบเล็กของฉัตรชัย เปล่งพานิช,” รมย์ 20 (กรกฎาคม 2539):76.

“กับตัวลูก ๆ ไม่ได้คาดหวังอะไรมากก็อยากให้เค้าขยันเรียนหนังสือ” ฉัตรชัย เปล่งพานิช⁶⁵

“ส่วนเรื่องการวางอนาคตให้กับลูก ๆ นั้น ไม่ได้กำหนดอะไรมาก อยากจะให้พวกเค้าเลือกทำในสิ่งที่ตัวเองถนัดดีกว่าที่จะไปบังคับหรือกำหนดให้พวกเค้า” สินจัย เปล่งพานิช⁶⁶

6. หน้าที่ทางสันตนาการ คือการใช้เวลาว่างอยู่กับครอบครัว มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิเช่น ทานข้าวพร้อมหน้าพร้อมตา ออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬา หรือไปเที่ยวต่างหวัด หรือต่างประเทศด้วยกัน เป็นต้น พบได้จากชุดวาทกรรมที่กล่าวว่า

“เสาร์อาทิตย์อาจจะออกไปดูหนัง ออกกำลังกาย ทานข้าวนอกบ้านด้วยกัน” ฉัตรชัย เปล่งพานิช⁶⁷

จากการวิเคราะห์หีบห่อสัมภาษณ์ข้างต้น จะเห็นได้ว่า “ครอบครัวเปล่งพานิช” ได้มีการประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” ให้เป็นไปตามที่บรรทัดฐานที่สังคมได้กำหนดไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่า ดาราคือผู้ทำหน้าที่ผลิตซ้ำและธำรงรักษาชุดวาทกรรมหลักเรื่องหน้าที่ของครอบครัวเอาไว้ แม้ว่าบางบทบาทหน้าที่ เช่นหน้าที่ครอบครัวในด้านศาสนา อาจจะไม่ไดถูกอ้างอิงถึงมากนักในการสื่อสารออกสู่สาธารณะ

ในด้านวิธีการสื่อสารที่ “ครอบครัวเปล่งพานิช” ใช้ในการประกอบสร้างเรื่องหน้าที่ครอบครัวนั้น เป็นการพูดแบบเป็นสาระและจริงจัง ใช้คำพูดอย่างเป็นทางการ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความจริงจังและเน้นย้ำให้เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่มีสาระและมีความสำคัญ และการพูดโดยการใช้สรรพนามที่ใช้เรียกกันในครอบครัว เช่นการเรียกชื่อเล่นของกันและกันนั้น แสดงให้เห็นว่า ดาราพยายามที่จะทำให้ทุกคนรู้สึกว่เรื่อง “ครอบครัว” เป็นเรื่องส่วนตัวและใกล้ชิด ดังเช่นที่ฉัตรชัยและสินจัยได้กล่าวไว้ดังนี้

“ในวันพืนกหญิงแสดงละครเวทีวันแรกผมก็เอาดอกมะลิไปให้ เพราะผมให้ดอกมะลิตั้งแต่เจอกันแรก ๆ แล้ว นกหญิงเขาชอบดอกมะลิ วันนั้นผมก็เลยเอาไปให้เขา เพื่อเป็นกำลังใจ และเราก็ให้กันและกันมาเป็น 20 ปีแล้วครับ” ฉัตรชัย เปล่งพานิช⁶⁸

⁶⁵ “โลกใบเล็กของฉัตรชัย เปล่งพานิช,” รมย์ 20 (กรกฎาคม 2539):70.

⁶⁶ “สินจัยถือคติเลี้ยงลูกแบบเพื่อน,” สยามรัฐ (7 พฤศจิกายน 2547):20.

⁶⁷ “โลกใบเล็กของฉัตรชัย เปล่งพานิช,” รมย์ 20 (กรกฎาคม 2539):76.

⁶⁸ “โลกใบเล็กของฉัตรชัย เปล่งพานิช,” รมย์ 20 (กรกฎาคม 2539):77.

“นึกคิดว่ากับครอบครัวที่มีลูกอยู่ในช่วงวัยรุ่นถ้าเด็กพูดกับครอบครัวมากเท่าไรยิ่งดี”
สินชัย เปล่งพานิช⁶⁹

2.3 การประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” ของครอบครัววรรณะสิน

จากข้อ (2.2) เราได้ทราบ “หน้าที่ครอบครัว” จากทัศนะของ “ครอบครัวเปล่งพานิช” ที่ได้ประกอบสร้างวาทกรรมด้านหน้าที่ครอบครัวไปแล้ว สำหรับในหัวข้อนี้เราจะได้ทราบถึงการประกอบสร้างหน้าที่ครอบครัวของ “ครอบครัววรรณะสิน” ว่ามีการประกอบสร้างวาทกรรมด้านหน้าที่ครอบครัวเหมือนหรือต่างจาก “ครอบครัวเปล่งพานิช” อย่างไรบ้าง และเหมือนหรือแตกต่างจากหน้าที่หลัก (dominant function) ทั้ง 9 หน้าที่ อย่างไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เจตริน วรรณะสิน

ครอบครัวนี้เรื่องใหญ่อยู่แล้ว เสาร์-อาทิตย์ผมจะไม่ทำงาน ไม่เล่นกีฬา จะอยู่บ้านอย่างเดียว ผมจะจัดสรรเวลาให้ลูก ๆ อย่างเต็มที่ ปีนเค้าจะดูแลลูก ๆ เข้าไปถึงเรื่องโภชนาการ การศึกษา ดูแลชีวิตความเป็นอยู่ แต่ตอนเย็นผมจะกลับมาก็จะเจอลูก ๆ ตลอด เหนื่อยมากครับกับการมีลูกสามคน ผมก็จะคอยช่วยปิ่นในการดูแลลูก ถ้าเขาเครียดในการเลี้ยงลูก เพราะผมเป็นพ่อบ้าน เป็นหัวหน้าครอบครัว ผมก็ต้องคอยบริหารอารมณ์เค้า บางทีก็มีหงุดหงิดใส่กันบ้าง ต่างคนต่างทำงานกลับมา ซึ่งผมจะเป็นคนคอยบริหารอารมณ์ของคนในบ้าน สมมุติปิ่นเหนื่อยเกินไป ผมก็จะให้เค้าไปนอนบ้านแม่ ให้พักเลย 2 วัน หรือบางทีอย่าง 2 เดือนที่แล้วเราสองคนเหนื่อยมาก แล้วก็ซื้อตั๋วไป มัลดีฟส์เลย ไปแค่ผมกับปิ่นสองคน ส่วนลูกฝากพ่อแม่เลี้ยง คือมันต้องมีเบรคนะครับ แต่เราไปไหนไกลไม่ได้หรอก เราคิดถึงลูกนะ ทุกวันนี้ทำงานเกือบทุกวัน และเข้ามาผมก็ยังตื่นมาส่งลูกไปโรงเรียน เ็นก็ยังไม่ปรับลูกเป็นปกติทุกวัน ที่ทำงานหนักทุกวัน ส่วนหนึ่งคือต้องการวางรากฐานและสร้างความมั่นคงให้ครอบครัวด้วย กับลูก ๆ ทุกวันนี้ผมไปเรื่อย ๆ ไม่ได้วางแผนอะไรให้เขามากมาย แต่เรื่องการศึกษาจะให้เขาเต็มที่ ส่วนปิ่นก็มีหน้าคอยให้กำลังใจ เราต่างให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เป็นที่ปรึกษาในบางเรื่อง เพราะโดยส่วนมากปิ่นจะดูแลลูกมากกว่าผม ตอนนี้ลูก ๆ ยังเล็ก เราต้องป้อนเขา

⁶⁹ “สินชัยถือคติเลี้ยงลูกแบบเพื่อน,” สยามรัฐ (7 พฤศจิกายน 2547):20.

อย่างเดียวในเรื่องของปัจจัยทั้งกิน นอน สมอง การศึกษา และให้ความอบอุ่นให้มากที่สุด เหมือนกับที่ผมเคยได้รับจากพ่อแม่ ถึงผมจะทำงานหนักแต่ก็ต้องให้สิ่งนี้กับเขา ผมเคยคุยกับปิ่นว่า อยากให้ลูกเป็นอย่างเรา คือเป็นคนมีสัมมาคารวะ ไม่ปิ่นเกลียว ไม่ค้ำหัวผู้ใหญ่ เป็นคนสุภาพ ให้ยึดมั่นคำพูดและสัญญาเป็นหลัก ยิ่งเป็นผู้ชายทั้งสามคน ก็พยายามปลูกฝังในเรื่องการให้เกียรติสุภาพสตรีให้มากที่สุด ห้ามทำร้ายผู้หญิง ที่สำคัญผมพยายามปลูกฝังให้ลูกเล่นกีฬา อยากให้ลูกบำพลัง ชอบเล่นกล้ำม ชอบมองตัวเองในกระจกเหมือนพ่อ ผมคิดว่าคนพวกที่จะเป็นอย่างนี้ได้ต้องระมัดระวังตัวเอง นี่คือนิสัยที่อยากให้ลูกเป็นหลักอีกอย่างของผมก็คือ ผมจะเล่นให้เขาดู จะไม่สอน คือใช้วิธีทำให้เขาดู เด็กนะผมว่าเราบังคับเขาไม่ได้ แต่ถ้าเราทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง เขาน่าจะทำตาม ผมว่าการเล่นกับลูก ๆ ก่อให้เกิดความผูกพันในครอบครัว⁷⁰

เก็จมณี วรรณะสิน

หลังจากแต่งงานก็ทำหน้าที่เป็นศรีภรรยา และเป็นคุณแม่ของลูกชายทั้ง 3 คน ทุกวันนี้หน้าที่หลัก คือดูแลลูก ดูแลสามี และดูแลครอบครัว เจเขาเลือกให้ปิ่นเป็นผู้นำในการเลี้ยงลูก ให้เกียรติปิ่นดูแล แต่เรื่องใหญ่ ๆ ในครอบครัว เจจะเป็นผู้นำ เรื่องเลี้ยงลูกเรายังปรึกษากัน แต่เจจะไม่ค่อยมายุ่ง เพราะปิ่นก็ทำหน้าที่ของปิ่นได้ดี ส่วนเจจะช่วยบ้างหากมีเวลว่าง เพราะส่วนมากเจจะทำงานนอกบ้าน และใช้ชีวิตกลางคืนตลอด แต่จะเน้นว่าวันอาทิตย์เราจะไปโบสถ์ด้วยกันทั้งครอบครัว หรือถ้าไม่ไปโบสถ์ก็ต้องมานั่งกินข้าวด้วยกัน เพราะเป็นเรื่องที่ย้ำและบอกกันไว้แล้ว ในการเป็นพ่อ เจพยายามจะเป็นฮีโร่ที่ดีของลูกในทุก ๆ ทาง เมื่อก่อนเจจะเป็นคนอารมณ์ร้อน แต่เดี๋ยวนี้ไม่แสดงอาการอะไรให้ลูกเห็นทั้งสิ้น ใจเย็น จะสั่งสอนลูกเป็นบางครั้ง ซึ่งดีแล้ว ปิ่นไม่ยอมให้เขาเป็นคุณพ่อที่ดุลูกอีก เพราะเขาออกไปทำงานนอกบ้านเยอะ ถ้ากลับมาแล้วยังมาดุลูกอีก ลูกจะรู้สึกห่าง ๆ ถึงแม้ปิ่นจะออกไปรับงานแสดงนอกบ้าน แต่อย่างน้อยก็ต้องมีเวลาให้ลูก และสามี อย่างน้อยต้องเป็นวันเสาร์-อาทิตย์ คือต้องมีเวลาให้ครอบครัว สำหรับหลักในการเลี้ยงลูก ทั้งเจและปิ่น เราพยายามปล่อยให้ลูก ๆ เล่นอย่างเต็มที่ แล้วดูแลอย่างห่าง ๆ เพราะเราเข้าใจว่าถ้าพวกเขาได้เล่นกันอย่างอิสระเต็มที่ โดยที่ไม่

⁷⁰ “ขยับปาก,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):85.

มีใครมาปิดกั้น เขาก็จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง การเป็นแม่ที่ต้องเลี้ยงลูก 3 คน มันก็มีช่วงปิ่นเหนียวและเครียดบ้าง เจก็ช่วยแบ่งเบาภาระ เวลาปิ่นเครียด ๆ เจก็จะพาปิ่นไปต่างประเทศ เจบอกว่าต้องเบรคนิดนึงปิ่น และจะดีขึ้น คือบางที่เราเป็นห่วงลูกมากเกินไป เจจะบอกว่าลูกไม่เป็นอะไรหรอก ก็ให้พี่แจนมาช่วยดูเวลาเราไม่อยู่ เจเป็นสามีที่ดีค่ะ เป็นสามีที่น่ารัก เราอยู่ด้วยกันแบบคนรู้ใจแล้ว เป็นทั้งเพื่อน เป็นทั้งแฟน เราค่อนข้างจะรู้กันหมดทุกเรื่อง ไม่ต้องพูดก็รู้ เราไม่ใช่เพื่อนกันอย่างเดียว เราสองคนมักจะเรื่องเป็นแฟนกันตลอด เพราะไม่อย่างนั้นมันจะเบื่อ ปิ่นเห็นหลายคู่ที่เขาใช้ชีวิตคู่อยู่ด้วยกันนาน ๆ จนมันชินชากันไป เราไม่อยากให้คู่เราเป็นแบบนั้นค่ะ⁷¹

ครอบครัววรรณะสินีมีการประกอบสร้างวาทกรรมเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” โดยมีสามีเป็นผู้นำเรื่องใหญ่ ๆ ในครอบครัว ส่วนภรรยาเป็นผู้นำในการเลี้ยงลูก ซึ่งเป็นแบ่งหน้าที่ภายในครอบครัว (identity role) กันอย่างชัดเจน และเป็นการแบ่งหน้าที่ที่เป็นไปตามหน้าที่แบบอุดมคติ (ideal role) แต่ไม่ว่าจะอย่างไรเรื่องเลี้ยงลูกก็ยังคงต้องมีการปรึกษาหารือกันทั้งสองคน สามีมีหน้าที่เป็นพ่อบ้านและเป็นหัวหน้าครอบครัว และมีหน้าที่หลักในการทำงานหาเลี้ยงครอบครัวแต่เพียงผู้เดียว เพื่อวางพื้นฐานและสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว หน้าที่หลักของภรรยาคือ ทำหน้าที่แม่ และภรรยาอย่างเต็มที่ในการดูแลสามี และลูกในด้านเล็ก ๆ ทุกด้านของลูก เช่น โภชนาการ การศึกษา ดูแลชีวิตความเป็นอยู่ ฯลฯ และภรรยายังทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา และเพื่อนคู่คิดที่ดีของสามี เป็นความสุขใจ เป็นกำลังใจ เป็นทุกสิ่งทุกอย่างของสามี โดยที่ภรรยาจะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวในเรื่องงานที่สามีทำ โดยทั้งคู่มองว่าการแบ่งแยกหน้าที่กันแบบนี้ก็มีส่วนดี คือจะได้ไม่มีการเอาเรื่องงานภายนอกเข้าไปรบกวนชีวิตครอบครัว และหากมีเวลว่างสามีจะช่วยภรรยาในการเลี้ยงลูก หากภรรยาจะออกไปทำงานนอกบ้าน ก็ยังคงจะต้องจัดสรรเวลาในการดูแลครอบครัวให้เหมือนเดิม คือจะต้องมีเวลาให้กับครอบครัว ไม่ใช่จะทำงานเพียงอย่างเดียว จะจัดสรรเวลาทุกวันหยุดให้ลูก ๆ อย่างเต็มที่ทำกิจกรรมร่วมกันทุกวันหยุด คือทานข้าวพร้อมหน้าพร้อมตากันในครอบครัว และทุกวันอาทิตย์จะต้องไปโบสถ์ เพราะถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับครอบครัว คริสเตียน หลังจากไปโบสถ์เสร็จก็จะพาลูก ๆ ไปเยี่ยมปู่ ย่า ตา ยาย และญาติ ๆ นอกจากนี้แล้วยังมีการประกอบสร้างหน้าที่เพื่อที่จะตอกย้ำให้เห็นถึงมายาคติ (myth) ที่ว่า “ต้นร้ายปลายดี”

⁷¹ ฤดี, “เจตริน วรรณะสินี คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม

เกี่ยวกับเรื่อง “ครอบครัว” อีกด้วย จะเห็นได้จากที่ไม่ว่าเมื่อก่อนจะเป็นอย่างไร แต่หลังจากที่แต่งงานแล้ว ทุกอย่างจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้ครอบครัวมีความสุข และเป็นไปตามแบบฉบับของครอบครัวในอุดมคติที่ทุกคนใฝ่ฝันที่จะมี ดังวาทกรรมที่ปรากฏดังนี้

“เมื่อก่อนเจจะเป็นคนอารมณ์ร้อน แต่เดี๋ยวนี้ไม่แสดงอาการอะไรให้ลูกเห็นทั้งสิ้น ใจเย็น จะสั่งสอนลูกเป็นบางครั้ง” เก็จมณี วรรณะสิน⁷²

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า “ครอบครัววรรณะสิน” ได้ประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” ดังต่อไปนี้ คือ

1. หน้าที่ด้านเศรษฐกิจ คือ การที่พ่อแม่มีหน้าที่หาเงินมาใช้จ่ายเลี้ยงดู สนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของสมาชิก

ทุกวันนี้ทำงานเกือบทุกวัน ที่ทำงานหนักทุกวัน ส่วนหนึ่งคือต้องการวางรากฐาน และสร้างความมั่นคงให้ครอบครัวด้วย เต็มที่ ตอนนี้นึก ๆ ยังเล็ก เราต้องป้อนเขาอย่างเดียวในเรื่องของปัจจัยทั้งกิน นอน สมอง การศึกษา และให้ความอบอุ่นให้มากที่สุด เหมือนกับที่ผมเคยได้รับจากพ่อแม่ ถึงผมจะทำงานหนักแต่ก็ต้องให้สิ่งนี้กับเขา... เจตริน วรรณะสิน⁷³

“ถึงแม้ปีนี้จะออกไปรับงานแสดงนอกบ้าน แต่อย่างน้อยก็ต้องมีเวลาให้ลูกและสามี อย่างน้อยต้องเป็นวันเสาร์-อาทิตย์ คือต้องมีเวลาให้ครอบครัว” เก็จมณี วรรณะสิน⁷⁴

2. หน้าที่ในการให้สถานภาพ ดังเช่นที่ครอบครัววรรณะสินได้กำหนดสถานภาพของสมาชิกในครอบครัวคือ ลูก ๆ ทั้ง 3 คน ว่าในวัยเช่นนี้ ลูก ๆ มีหน้าที่ที่จะต้องเรียนหนังสือ และสอนให้รู้จักหน้าที่ของตนเองในการเป็นพี่ เป็นน้อง ให้ดูแลกัน เน้นเรื่องพี่น้องคือเลือดเนื้อใจเดียวกัน พี่มีหน้าที่ที่จะต้องดูแลน้อง เป็นพี่ต้องอดทน และเนื่องจากที่ทั้งพ่อและแม่เป็นคนในวงการทั้งคู่ จึงได้วางแผนให้ลูกเกี่ยวกับเรื่องการเข้าวงการว่า จะต้องเรียนให้จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นอย่าง

⁷² ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):119.

⁷³ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):116.

⁷⁴ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):120.

น้อย แล้วถ้าลูก ๆ อยากทำงานในวงการก็จะอนุญาต เพราะไม่อยากให้ลูก ๆ ทั้งการเรียน และพยายามสอนให้ลูก ๆ มีความเป็นตัวของตัวเองให้มากที่สุด

กับลูก ๆ ทุกวันนี้ผมไปเรื่อย ๆ ไม่ได้วางแผนอะไรให้เขามากมาย แต่เรื่องการศึกษาจะให้เขาเต็มที่ ผมเคยคุยกับปิ่นว่า อยากให้ลูกเป็นอย่างเรา คือเป็นคนมีสัมมาคารวะ ไม่ปิ่นเกลียว ไม่ค้ำหัวผู้ใหญ่มาก เป็นคนสุภาพ ให้ยึดมั่นคำพูดและสัญญาเป็นหลัก ยิ่งเป็นผู้ชายทั้งสามคน ก็พยายามปลูกฝังในเรื่องการให้เกียรติสุภาพสตรีให้มากที่สุด ห้ามทำร้ายผู้หญิง ที่สำคัญผมพยายามปลูกฝังให้ลูกเล่นกีฬา อยากให้ลูกบ้าพลัง ชอบเล่นกล้ำม ชอบมองตัวเองในกระจกเหมือนพ่อ ผมคิดว่าคนพวกนี้จะเป็นอย่างนี้ได้ต้องระมัดระวังตัวเอง นี่คือนิสัยที่อยากให้ลูกเป็น... เจตริน วรรณะสิน⁷⁵

“สำหรับหลักในการเลี้ยงลูก ทั้งเจและปิ่น เราพยายามปล่อยให้ลูก ๆ เล่นอย่างเต็มที่ แล้วดูแลอย่างห่าง ๆ เพราะเราเข้าใจว่าถ้าพวกเขาได้เล่นกันอย่างอิสระเต็มที่ โดยที่ไม่มีใครมาปิดกั้น เขาก็จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง” เก็จมณี วรรณะสิน⁷⁶

3. หน้าที่ในการสืบต่อมีลูกหลานสืบสกุล คือการที่ทั้งสองคนมีการให้กำเนิดสมาชิกใหม่ในสังคม และมีหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดูแก่สมาชิกที่ทั้งคู่ให้กำเนิดขึ้นมา เพื่อเป็นการสืบสกุลต่อไป จะเห็นได้จากการปรากฏตัวในพิธีสารานของครอบครัววรรณะสิน ที่ทุกครั้งจะมีการนำลูก ๆ ไปด้วยทุกครั้ง และหลักฐานที่เป็นรูปธรรมยืนยันในหน้าที่ดังกล่าวนี้ได้ชัดเจนคือรูปถ่ายครอบครัว

4. หน้าที่ในการอบรมสมาชิกในครอบครัวให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้ความอบอุ่นปลอดภัย ดังเช่นที่ครอบครัววรรณะสิน ได้ปลูกฝังและคาดหวังกับลูก ๆ ว่าขอให้เป็นคนดีของสังคม เป็นสุภาพบุรุษ เป็นคนมีมารยาท มีสัมมาคารวะ รู้จักกาลเทศะ เป็นคนสุภาพ กตัญญู ให้ยึดมั่นคำพูดและสัญญาเป็นหลัก ยิ่งเป็นผู้ชายทั้งสามคน ก็พยายามปลูกฝังในเรื่องการให้เกียรติสุภาพสตรีให้มากที่สุด ห้ามทำร้ายผู้หญิง ที่สำคัญคือพยายามปลูกฝังให้ลูก ๆ เล่นกีฬา

ผมก็จะคอยช่วยปิ่นในการดูแลลูก กับลูก ๆ ทุกวันนี้ผมไปเรื่อย ๆ ไม่ได้วางแผนอะไรให้เขามากมาย ผมเคยคุยกับปิ่นว่า อยากให้ลูกเป็นอย่างเรา คือเป็นคนมีสัมมาคารวะ ไม่ปิ่นเกลียว ไม่ค้ำหัวผู้ใหญ่มาก เป็นคนสุภาพ ให้ยึดมั่นคำพูดและ

⁷⁵ “ขยับปาก,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):76.

⁷⁶ “ขยับปาก,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):80.

สัญญาเป็นหลัก ยิ่งเป็นผู้ชายทั้งสามคน ก็พยายามปลุกฝังในเรื่องการให้เกียรติ สุภาพสตรีให้มากที่สุด ห้ามทำร้ายผู้หญิง... เจตริน วรรณะสิน⁷⁷

ทุกวันนี้หน้าที่หลัก คือดูแลลูก ดูแลสามี และดูแลครอบครัว เจเขาเลือกให้ปิ่น เป็นผู้ดำเนินการเลี้ยงลูก ให้เกียรติปิ่นดูแล ในการเป็นพ่อ เจพยายามจะเป็นฮีโร่ที่ดี ของลูกในทุก ๆ ทาง เมื่อก่อนเจจะเป็นคนอารมณ์ร้อน แต่เดี๋ยวนี้ไม่แสดงอาการ อะไรให้ลูกเห็นทั้งสิ้น ใจเย็น จะสั่งสอนลูกเป็นบางครั้ง สำหรับหลักในการเลี้ยงลูก ทั้งเจและปิ่น เราพยายามปล่อยให้ลูก ๆ เล่นอย่างเต็มที่ แล้วดูแลอย่างห่าง ๆ เพราะเราเข้าใจว่าถ้าพวกเขาได้เล่นกันอย่างอิสระเต็มที่ โดยที่ไม่มีใครมาปิดกั้น เขาก็จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง... เก็จมณี วรรณะสิน⁷⁸

5. หน้าที่ทางชีวิตวิทยา กล่าวคือ การที่ทั้งคู่ได้ตัดสินใจที่จะแต่งงานกัน แสดงว่าทั้งสอง ต่างเห็นคุณค่าในกันและกัน และยินยอมพร้อมใจที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความปรารถนาที่จะให้กำเนิดและสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามและความเจริญก้าวหน้าให้แก่คู่ครองและบุตร สมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และเมื่อมีการให้กำเนิดสมาชิกในครอบครัวแล้ว ทั้งคู่ต่างเห็น ความสำคัญของครอบครัว กับสมาชิกในครอบครัว และให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็นอันดับ แรกในชีวิต และพยายามทำทุกอย่างเพื่อสมาชิกในครอบครัวมีความสุข โดยเน้นหนักในเรื่องของ ความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นพื้นฐานของชีวิต

“ผมรู้จักปิ่นมา 10 ปี แต่งงานกันเข้าปีที่ 7 แล้วชีวิตครอบครัวก็ดี มันถูกคู่กันนะครับ ปิ่นอาจไม่มีเพื่อน ไม่มีใคร แต่ว่าเขามีผมอยู่เคียงข้างตลอด” เจตริน วรรณะสิน⁷⁹

6. หน้าที่ในการให้ความรัก ทั้งที่เป็นการให้ความรักระหว่างสามี-ภรรยา พ่อ-แม่-ลูก ซึ่งทั้งคู่เชื่อว่า ความรักจะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว และเป็นภูมิคุ้มกัน ที่ดีให้แก่สมาชิกในครอบครัวเมื่อต้องออกไปเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ภายนอกครอบครัว ความรักจะทำให้ทุกอย่างดำเนินต่อไปได้ แม้จะมีอุปสรรคต่าง ๆ ก็ตาม

⁷⁷ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):116.

⁷⁸ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):117.

⁷⁹ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):119.

เจตริน วรรณะสิน

ส่วนปิ่นก็มีหน้าคอยให้กำลังใจ เราต่างให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เป็นที่ปรึกษาในบางเรื่อง เพราะโดยส่วนมากปิ่นจะดูแลลูกมากกว่าผม ตอนนี้ลูก ๆ ยังเล็ก เราต้องป้อนเขาอย่างเดียวในเรื่องของปัจจัยทั้งกิน นอน สมอง การศึกษา และให้ความอบอุ่นให้มากที่สุด เหมือนกับที่ผมเคยได้รับจากพ่อแม่ หลักอีกอย่างของผมก็คือ ผมจะเล่นให้เขาดู จะไม่สอน คือใช้วิธีทำให้เขาดู เด็กจะผมว่าเราบังคับเขาไม่ได้ แต่ถ้าเราทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง เขาน่าจะทำตาม ผมว่าการเล่นกับลูก ๆ ก่อให้เกิดความผูกพันในครอบครัว⁸⁰

เก็จมณี วรรณะสิน

เจเป็นสามีที่ดีค่ะ เป็นสามีที่น่ารัก เราอยู่ด้วยกันแบบคนรู้ใจแล้ว เป็นทั้งเพื่อน เป็นทั้งแฟน เราค่อนข้างจะรู้กันหมดทุกเรื่อง ไม่ต้องพูดก็รู้ เราไม่ใช่เพื่อนกันอย่างเดียว เราสองคนมักจะเรื่องเป็นแฟนกันตลอด เพราะไม่อย่างนั้นมันจะเบื่อ ปิ่นเห็นหลายคู่ที่เขาใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันนาน ๆ จนมันชินชากันไป เราไม่อยากให้คู่เราเป็นแบบนั้นค่ะ⁸¹

7. หน้าที่ในการให้ความรู้และการศึกษา ครอบครัววรรณะสิน ได้ทำหน้าที่ในการให้ความรู้และการศึกษาทั้งในส่วนที่เป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่จะต้องเป็นครูคนแรกของลูก ๆ โดยให้การอบรมดูแลในขณะที่ลูก ๆ ยังไม่เข้ารับการศึกษที่โรงเรียน เมื่อถึงวัยที่ลูกควรจะได้รับการศึกษา ก็จัดการให้ลูกได้ศึกษาในโรงเรียนตามฐานะ และค่านิยมของครอบครัวในการเลือกสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญของครอบครัวที่จะต้องปูพื้นฐานการดำรงชีวิตให้แก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยให้สมาชิกในครอบครัวได้มีอาชีพต่อไปในอนาคต โดยครอบครัววรรณะสินได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาของลูก ๆ เป็นสำคัญ เพราะเป็นเรื่องเดียวที่วางแผนให้กับลูก ๆ และตั้งใจที่ให้การศึกษากับลูก ๆ อย่างเต็มที่ เพราะกับเรื่องอื่น ๆ นั้น ปล่อยให้เป็นการตัดสินใจของลูก ๆ เอง ไม่ได้วางแผนอะไรไว้มากมาย

⁸⁰ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):112.

⁸¹ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):117.

เจตริน วรรณะสิน

ปิ่นเค้าจะดูเล็ก ๆ เข้าไปถึงเรื่องโภชนาการ การศึกษา ที่ทำงานหนักทุกวัน ส่วนหนึ่งคือต้องการวางรากฐานและสร้างความมั่นคงให้ครอบครัวด้วย กับลูก ๆ ทุกวันนี้ผมไปเรื่อย ๆ ไม่ได้วางแผนอะไรให้เขามากมาย แต่เรื่องการศึกษาจะให้เขาเต็มที่ ตอนนี้ลูก ๆ ยังเล็ก เราต้องป้อนเขาอย่างเดียวในเรื่องของปัจจัยทั้งกิน นอน สมอง การศึกษา และให้ความอบอุ่นให้มากที่สุด เหมือนกับที่ผมเคยได้รับจากพ่อแม่ ถึงผมจะทำงานหนักแต่ก็ต้องให้สิ่งนี้กับเขา⁸²

8. หน้าที่ทางสันตนาการ คือการใช้เวลาว่างอยู่กับครอบครัว มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิเช่น ทานข้าวพร้อมหน้าพร้อมตา ออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬา หรือไปเที่ยวต่างจังหวัด หรือต่างประเทศด้วยกัน เป็นต้น

เจตริน วรรณะสิน

สมมุติปิ่นเหนื่อยเกินไป ผมก็จะให้เค้าไปนอนบ้านแม่ ให้พักเลย 2 วัน หรือบางทีอย่าง 2 เดือนที่แล้วเราสองคนเหนื่อยมาก แล้วก็ซื้อตั๋วไปมัลดีฟส์เลย ไปแค่ผม กับปิ่นสองคน ส่วนลูกฝากพ่อแม่เลี้ยง คือมันต้องมีเบรกนะครับ ที่สำคัญผมพยายามปลุกฝังให้ลูกเล่นกีฬา อยากให้ลูกบ้าพลัง ชอบเล่นกล้ำม ชอบมองตัวเองในกระจกเหมือนพ่อ ผมคิดว่าคนพวกที่จะเป็นอย่างนี้ได้ต้องระมัดระวังตัวเอง นี่คือนิสัยที่อยากให้ลูกเป็น หลักอีกอย่างของผมก็คือ ผมจะเล่นให้เขาดู จะไม่สอน คือใช้วิธีทำให้เขาดู เด็กนะผมว่าเราบังคับเขาไม่ได้ แต่ถ้าเราทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง เขาน่าจะทำตาม ผมว่าการเล่นกับลูก ๆ ก่อให้เกิดความผูกพันในครอบครัว⁸³

เก็จมณี วรรณะสิน

เราพยายามปล่อยให้ลูก ๆ เล่นอย่างเต็มที่ แล้วดูแลอย่างห่าง ๆ เพราะเราเข้าใจว่าถ้าพวกเขาได้เล่นกันอย่างอิสระเต็มที่ โดยที่ไม่มีใครมาปิดกั้น เขาก็จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง การเป็นแม่ที่ต้องเลี้ยงลูก 3 คน มันก็มีช่วงปิ่นเหนื่อยและเครียดบ้าง

⁸² ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):120.

⁸³ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):115.

เจ็กช่วยแบ่งเบาภาระ เวลาปั่นเครียด ๆ เจ็กจะพาปั่นไปต่างประเทศ เจบบอกว่า ต้องเบรคนิดนึงปั่น และจะดีขึ้นแต่อย่างน้อยก็ต้องมีเวลาให้ลูกและสามี อย่างน้อยต้องเป็นวันเสาร์-อาทิตย์ คือต้องมีเวลาให้ครอบครัว⁸⁴

“แต่จะเน้นว่าวันอาทิตย์เราจะไปโบสถ์ด้วยกันทั้งครอบครัว หรือถ้าไม่ไปโบสถ์ก็ต้องมานั่งกินข้าวด้วยกัน เพราะเป็นเรื่องที่ย้ำและบอกกันไว้แล้ว” เก็จมณี วรรณะสิน⁸⁵

จะเห็นได้ว่าครอบครัววรรณะสิน ได้มีการประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” 8 ด้าน จาก 9 ด้าน ตามที่บรรทัดฐานสังคมกำหนดไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า “ครอบครัววรรณะสิน” ได้ให้ความสำคัญกับหน้าที่ของครอบครัว และพยายามที่จะประกอบสร้างหน้าที่เหล่านี้ให้ครบถ้วนในทุก ๆ ด้าน แม้กับบางบทบาทหน้าที่ เช่นหน้าที่ครอบครัวในด้านศาสนา ก็จะมีการถูกอ้างอิงถึงบ้างในการสื่อสารเรื่องหน้าที่ “ครอบครัว” ออกสู่สาธารณะ นอกจากนี้ยังมีการอ้างอิงถึงครอบครัวอื่น ซึ่งเป็นการใช้หลักการเปรียบเทียบ (comparison) เพื่อให้เกิดความชอบธรรมในการประกอบสร้างวาทกรรมด้านหน้าที่ของ “ครอบครัว” ด้านการให้ความรัก เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือขึ้น และสร้างความชอบธรรมให้กับการประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” การที่ “ครอบครัววรรณะสิน” ได้ประกอบสร้างหน้าที่ครอบครัวเกือบครบทั้ง 9 ประการ แสดงให้เห็นว่าครอบครัววรรณะสินได้พยายามที่จะรักษาอุดมการณ์ในด้านหน้าที่ของครอบครัวเอาไว้ และได้ทำการผลิตซ้ำอุดมการณ์หลักเหล่านี้ให้ยังคงดำรงอยู่ในสังคม

ในด้านวิธีการสื่อสารที่ “ครอบครัววรรณะสิน” ใช้ในการประกอบสร้างเรื่องหน้าที่ครอบครัวนั้น เป็นการพูดแบบเป็นสาระและจริงจัง ใช้คำพูดอย่างเป็นทางการ (formal) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความจริงจังและเน้นย้ำให้เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่มีสาระและมีความสำคัญ และการพูดโดยการใช้สรรพนามที่ใช้เรียกกันในครอบครัว เช่นการเรียกชื่อเล่นของกันและกันนั้น แสดงให้เห็นว่า ดาราพยายามที่จะทำให้ทุกคนรู้สึกว่าการสื่อสารเรื่อง “ครอบครัว” เป็นเรื่องส่วนตัวและใกล้ชิด ดังเช่นที่ เจตรินและเก็จมณีได้กล่าวไว้ดังนี้

⁸⁴ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):118.

⁸⁵ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):119.

“ปิ่นเค้าจะดูแลอีก ๆ ผมก็จะคอยช่วยปิ่นในการดูแลลูก ผมเคยคุยกับปิ่นว่า อยากให้ลูกเป็นอย่างไร” เจตริน วรรณะสิน⁸⁶

เก็จมณี วรรณะสิน

เจเขาเลือกให้ปิ่นเป็นผู้นำในการเลี้ยงลูก ให้เกียรติปิ่นดูแล แต่เรื่องใหญ่ ๆ ในครอบครัว เจจะเป็น ทั้งเจและปิ่น เราพยายามปล่อยให้ลูก ๆ เล่นอย่างเต็มที่ แล้วดูแลอย่างห่าง ๆ เจเป็นสามีที่ดีค่ะ เป็นสามีที่น่ารัก เราอยู่ด้วยกันแบบคนรู้จักแล้ว เป็นทั้งเพื่อน เป็นทั้งแฟน เราค่อนข้างจะรู้จักกันหมดทุกเรื่อง ไม่ต้องพูดก็รู้ เราไม่ใช่เพื่อนกันอย่างเดียว เราสองคนมักจะเรื่องเป็นแฟนกันตลอด เพราะไม่อย่างนั้นมันจะเบื่อ ปิ่นเห็นหลายคู่ที่เขาใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันนาน ๆ จนมันชินชากันไป เราไม่อยากให้คู่เราเป็นแบบนั้นค่ะ⁸⁷

2.4 การประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” ของครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง : มาชา วัฒนพานิช-อำพล ลำพูน

จากหัวข้อที่ 2.2 และ 2.3 เราได้ทราบถึงการประกอบสร้างวาทกรรมเรื่อง “หน้าที่ครอบครัว” ของ “ครอบครัวเปล่งพานิช” และ “ครอบครัววรรณะสิน” ซึ่งเป็นถือครอบครัวที่มีความเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ และยังดำรงไว้ซึ่งความเป็นครอบครัวอยู่ ในส่วนของหัวข้อนี้เราจะได้ทราบถึง “หน้าที่ครอบครัว” จากทัศนะของ “มาชา วัฒนพานิช และ อำพล ลำพูน” ซึ่งถือว่าเป็น “ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง” ว่าทั้งคู่มีการประกอบสร้างชุดความหมายเรื่องหน้าที่ครอบครัวอย่างไร มีความเหมือนหรือแตกต่างจากชุดความหมายหลักเรื่องหน้าที่ครอบครัว อย่างไร นอกจากนี้แล้วหน้าที่ครอบครัวเหล่านี้จะมีความเหมือนหรือแตกต่างจาก “หน้าที่ครอบครัว” ของ “ครอบครัวเปล่งพานิช” “ครอบครัววรรณะสิน” หรือไม่อย่างไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้ที่เป็นชุดวาทกรรมเรื่องหน้าที่ “ครอบครัว” ภายหลังที่มีการหย่าร้างกันแล้ว

⁸⁶ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):112.

⁸⁷ ฤดี, “เจตริน วรรณะสิน คุณพ่อซูเปอร์สตาร์เดินหน้าสู้,” ลิปส์ 7 (ตุลาคม 2548):120.

มาซา วัฒนพานิช

สำหรับการดูแลกาย ตอนนี้อยู่ไปเรียนต่อที่ออสเตรเลีย เราก็ห่วงลูกตลอด ทุกวัน ค่ะ ตามนิสัยของแม่ ก็เป็นอย่างนี้แหละ แต่ว่าเรามีความรู้สึกว่าทุกคนต้องโต เราเองก็ต้องฝ่าฟัน เจ็บ ทุกข์ สุข ไม่สบาย ออกหัก เสียใจ มันต้องผ่าน ถ้าไม่ผ่านก็ไม่ฉลาด เราก็ได้แต่ภาวนาขอให้ลูกผ่านไปด้วยดีแล้วกัน แต่เขาต้องเจอสิ่งเหล่านี้ อยู่แล้ว เพราะว่ามนุษย์ทุกคนต้องเจอ ทุกวันนี้โทรคุยกับกายตลอด พยายามบอก ให้เขาระวังโน่น ระวังนี่ ค่อย ๆ เตือนสติเขา ส่วนหลักในการเลี้ยงลูกนั้น ตนจะเลี้ยงลูกแบบปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ เพราะว่าเป็นผู้ชาย ต้องเลี้ยงแบบผู้ชาย ไม่อยากเลี้ยงแบบลูกสาว ถ้าต้องเจออะไรก็ต้องปล่อยให้ไปเผชิญ เกิดเป็นคนต้องผ่านร้อนผ่านหนาว และต้องเชื่อใจ และให้เกียรติลูกด้วย ถึงแม้จะแยกทางกันกับอดีตสามี แต่ทั้งสองคนก็ยังคงมีความเป็นพ่อและแม่อยู่ ยังมีการปรึกษาหารือกัน ช่วยเหลือกันในการเลี้ยงลูก จะอย่างไรก็ตามก็จะดูแลลูกชายให้ดีที่สุดเท่าที่แม่ต้องทำได้ เพราะเป็นหน้าที่ของแม่อยู่แล้ว ซ้ำก็ส่งเสียค่าเล่าเรียนลูก มันเป็นเรื่องที่แม่ต้องทำงาน⁸⁸

อำพล ลำพูน

โอกาสพร้อมหน้าพร้อมตาครอบครัวหรรษา จริง ๆ แล้วส่วนใหญ่ทุกวันที่ 5 ธันวาคม วันเกิดน้องกาย ก็ถ้าเป็นไปได้เราก็จะอยู่ด้วยกัน ถึงแม้จะไม่อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันตลอด แต่ว่าเขาก็เหมือนครอบครัวอยู่แล้ว เพราะคุณแม่กับเขาเนี่ยรักกันมาก เชื้ออย่างหนึ่งคือ น้องกายไม่ขาดแน่นอน คุณพ่อ คุณแม่เขามีครบ และเขาไม่คลางแคลงใจแน่นอนว่าคุณพ่อคุณแม่รักเขาหรือเปล่า เจอกันก็ซ้ำ ๆ อย่างเดียวนะ น้องกายลูกพ่อ มีหรือน้อยใจ ไม่มี ต้องไปลูก ช่างหน้าอย่างเดียว ไม่จำเป็นต้องอยู่กับกายให้มากขึ้น หรือหากเขาแต่งงานใหม่ ไม่ใช่ว่าจะมีลูกใหม่ทันที กายก็ยังเป็นลูกอยู่เพราะฉะนั้นไม่น่าจะมีปัญหา⁸⁹

⁸⁸ ศิริณ-นาเว, "Marsha & Guy In Love," แพรว 28 (กุมภาพันธ์ 2550):177.

⁸⁹ "หนูยุบมือให้ มาซา-กฤษณ์ หากแต่งงานจริง (2550),"

มาช้า วัฒนพานิช และ อัมพล ลำพูน มีการประกอบสร้างวาทกรรมเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” คือ ทุกคนต่างมีหน้าที่ของตนเอง ในการเป็นพ่อ แม่ และลูก ถึงแม้จะไม่ได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน แต่จะอย่างไรก็ยังคงมีความเป็นพ่อ แม่ และลูก ซึ่งกันและกัน ถึงแม้จะแยกทางกันแต่ความเป็นพ่อเป็นแม่ก็ยังคงอยู่ตลอดไป และเป็นหน้าที่ที่ทั้งสองต้องทำให้ดีที่สุด เพื่อให้ลูกมีความสุข และไม่เป็นเด็กมีปัญหาของสังคม ต่างคนต่างพยายามทำหน้าที่ของตนเองให้ดีและสมบูรณ์ที่สุด มีหน้าที่ของความเป็นพ่อและความเป็นแม่ในการช่วยกันดูแลลูก แม้มีหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสียค่าเล่าเรียนให้แก่ลูก เนื่องจากลูกอยู่กับแม่เป็นส่วนมาก ลูกจะอยู่กับพ่อบ้างในวันหยุด และในวันเกิดลูกทุก ๆ ปี จะต้องมาเจอกันและอยู่พร้อมหน้าพร้อมตาพ่อแม่ลูก ไม่ให้ลูกเกิดความรู้สึกว่าขาดพ่อหรือแม่ ทำให้ลูกรู้สึกว่าครอบครัวยังอยู่ครบ ให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกอย่างเต็มที่ เป็นการประกอบสร้างหน้าที่เพื่อต่อต้านกับบรรทัดฐานของสังคมที่คนส่วนมากบอกว่า ถ้าครอบครัวมีปัญหา ครอบครัวแตกแยก จะทำให้ลูกกลายเป็นเด็กมีปัญหา โดยปัญหาครอบครัวแตกแยกนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อภาวะจิตใจของบุตร จะทำให้เด็กกลายเป็นเด็กมีปัญหา ซึ่งทั้งคู่ได้พยายามประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” โดยเน้นหน้าที่ของความเป็นพ่อและแม่ ที่ถึงแม้จะแยกทางกันไม่ได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน ก็จะไม่เป็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อลูก การให้ความรัก ความเอาใจใส่กับลูกอย่างเต็มที่ สามารถที่จะมาชดเชยและแก้ปัญหานี้ได้ และการอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันในวันเกิดลูกทุก ๆ ปีนั้น เป็นเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างคนทั้งสองนั้นถึงแม้จะแยกทางกัน และไม่ได้ใช้ชีวิตในสถานะของความเป็นสามี ภรรยา แต่ก็ยังคงเหลือสัมพันธ์ภาพของความเป็นเพื่อน เพื่อให้ลูกมีความสุข และไม่รู้สึกว่าตัวเองขาดพ่อ หรือแม่ เป็นตอกย้ำ และยึดถือแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องสัมพันธ์ภาพในครอบครัวว่า หากสัมพันธ์ภาพในครอบครัวดี โดยเฉพาะสัมพันธ์ภาพระหว่างบิดา มารดา และบุตร สายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นนี้ จะเป็นหลักและสายใยที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว และส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า “ครอบครัวมาช้า วัฒนพานิช-อัมพล ลำพูน” ได้ประกอบสร้างวาทกรรมเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” ดังต่อไปนี้ คือ

1. หน้าที่ด้านเศรษฐกิจ คือ การที่พ่อแม่มีหน้าที่หาเงินมาใช้จ่ายเลี้ยงดู สนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของสมาชิก

“ข้าก็ส่งเสียค่าเล่าเรียนลูก มันเป็นภาระที่ข้าต้องทำงาน” มาซา วัฒนพานิช⁹⁰

2. หน้าที่ในการอบรมสมาชิกในครอบครัวให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้ความอบอุ่นความรักแก่สมาชิกในครอบครัว

มาซา วัฒนพานิช

สำหรับการดูแลกาย เราก็ห้วงลูกตลอดทุกวันค่ะ ตามนิสัยของแม่ ก็เป็นอย่างนี้แหละ แต่ว่าเรามีความรู้สึกว่าทุกคนต้องโต เราเองก็ต้องฝ่าฟัน เจ็บ ทุกข์ สุข ไม่สบาย ออกหัก เสียใจ มันต้องผ่าน ถ้าไม่ผ่านก็ไม่ฉลาด เราก็ได้แต่ภาวนาขอให้ลูกผ่านไปด้วยดีแล้วกัน แต่เขาต้องเจอสิ่งเหล่านี้อยู่แล้ว เพราะว่ามันมนุษย์ทุกคนต้องเจอ ทุกวันนี้โทรคุยกับกายตลอด พยายามบอกให้เขาระวังโน่น ระวังนี่ ค่อยๆ เตือนสติเขา ส่วนหลักในการเลี้ยงลูกนั้น ตนจะเลี้ยงลูกแบบปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ เพราะว่าเป็นผู้ชาย ต้องเลี้ยงแบบผู้ชาย ไม่อยากเลี้ยงแบบลูกสาว ถ้าต้องเจออะไรก็ต้องปล่อยให้ไปเผชิญ เกิดเป็นคนต้องผ่านร้อนผ่านหนาว และต้องเชื่อใจ และให้เกียรติลูกด้วย⁹¹

อำพล ลำพูน

เชื่ออย่างหนึ่งคือ น้องกายไม่ขาดแน่นอน คุณพ่อ คุณแม่เขามีครบ และเขาไม่คลั่งแคลงใจแน่นอนว่าคุณพ่อคุณแม่รักเขาหรือเปล่า เจอกันก็ข้าๆ อย่างเดียวนะ น้องกายลูกพ่อ มีเหลือน้อยใจ ไม่มี ต้องไปลูก ช่างหน้าอย่างเดียว ไม่จำเป็นต้องอยู่กับกายให้มากขึ้น หรือหากข้าแต่งงานใหม่ ไม่ใช่ข้าจะมีลูกใหม่ทันที กายก็ยังเป็นลูกอยู่เพราะฉะนั้นไม่น่าจะมีปัญหา⁹²

3. หน้าที่ทางชีววิทยา กล่าวคือ การที่ทั้งคู่ได้ตัดสินใจที่จะแต่งงานกัน และมีความปรารถนาที่จะให้กำเนิดและสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามและความเจริญก้าวหน้าให้แก่คู่ครองและบุตรสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และเมื่อมีการให้กำเนิดสมาชิกในครอบครัวแล้ว ทั้งคู่ต่างเห็นความสำคัญของครอบครัว กับสมาชิกในครอบครัว และพยายามทำทุกอย่างเพื่อสมาชิกในครอบครัวมีความสุข โดยการดำรงไว้ซึ่งสถานะของความเป็นพ่อและแม่แก่ลูก และความเป็นเพื่อน

⁹⁰ ศิริณ-นาเว, “Marsha & Guy In Love,” แพรว 28 (กุมภาพันธ์ 2550):179.

⁹¹ ศิริณ-นาเว, “Marsha & Guy In Love,” แพรว 28 (กุมภาพันธ์ 2550):180.

⁹² “เปิดปั๊บแต่งปั๊บ หนูยแอบซุกนักศึกษา,” ไทยรัฐ (11 กรกฎาคม 2550):35.

ทั้งๆ ที่ทั้งสองคนมีปัญหากัน จนทำไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันได้ แต่เพื่อลูกทำให้ทั้งสองยังคงเหลือความเป็นเพื่อนให้แก่กันและกัน เพื่อให้ลูกรู้สึกถึงความเป็นครอบครัวอยู่

“ถึงแม้จะแยกทางกันกับอดีตสามี แต่ทั้งสองคนก็ยังคงมีความเป็นพ่อและแม่อยู่ ยังมีการปรึกษาหารือกัน ช่วยเหลือกันในการเลี้ยงลูก จะอย่างไรก็ตามก็จะดูแลลูกชายให้ดีที่สุดเท่าที่แม่ต้องทำได้ เพราะเป็นหน้าที่ของแม่อยู่แล้ว” มาซา วัฒนพานิช⁹³

อำพล ลำพูน

เชื่ออย่างหนึ่งคือ น้องกายไม่ขาดแน่นอน คุณพ่อ คุณแม่เขามีครบ และเขาไม่คลางแคลงใจแน่นอนว่าคุณพ่อคุณแม่รักเขาหรือเปล่า เจอกันก็ช้า ๆ อย่างเดียว นะ น้องกายลูกพ่อ มีเหลือน้อยใจ ไม่มี ต้องไปลูก ช้างหน้าอย่างเดียว ไม่จำเป็นต้องอยู่กับกายให้มากขึ้น หรือหากหาแต่งงานใหม่ ไม่ใช่ว่าจะมีลูกใหม่ทันที กายก็ยังเป็นลูกอยู่เพราะฉะนั้นไม่น่าจะมีปัญหา⁹⁴

4. หน้าที่ในการให้ความรัก ทั้งที่เป็นการให้ความรักระหว่าง พ่อ-แม่-ลูก ซึ่งทั้งคู่เชื่อว่าความรักจะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว และเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่สมาชิกในครอบครัวเมื่อต้องออกไปเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ภายนอกครอบครัว ความรักที่มีให้แก่ลูก จะทำให้ลูกไม่รู้สึกลัวว่าขาดอะไร ถึงแม้พ่อแม่จะไม่อยู่ด้วยกัน

มาซา วัฒนพานิช

เราก็ห่วงลูกตลอดทุกวันค่ะ ตามนิสัยของแม่ ก็เป็นอย่างนี้แหละ แต่ว่าเรามีความรู้สึกว่าทุกคนต้องโต เราเองก็ต้องฝ่าฟัน เจ็บ ทุกข์ สุข ไม่สบาย ออกหัก เสียใจ มันต้องผ่าน ถ้าไม่ผ่านก็ไม่ฉลาด เราก็ได้แต่ภาวนาขอให้ลูกผ่านไปด้วยดีแล้วกัน แต่เขาต้องเจอสิ่งเหล่านี้อยู่แล้ว เพราะว่ามันมนุษย์ทุกคนต้องเจอ ทุกวันนี้โทรคุยกับกายตลอด พยายามบอกให้เขาระวังโน่น ระวังนี่ ค่อย ๆ เตือนสติ ถึงแม้จะแยกทางกันกับอดีตสามี แต่ทั้งสองคนก็ยังคงมีความเป็นพ่อและแม่อยู่ ยังมีการปรึกษาหารือกัน ช่วยเหลือกันในการเลี้ยงลูก จะอย่างไรก็ตามก็จะดูแลลูกชายให้ดีที่สุดเท่าที่แม่ต้องทำได้ เพราะเป็นหน้าที่ของแม่อยู่แล้ว⁹⁵

⁹³ “แชนนอนรักข้าวมาซา-อำพล,” เดลินิวส์ (7 กุมภาพันธ์ 2541):28.

⁹⁴ “เปิดปั๊บแต่งปั๊บ หนูยุแอบซุกนักศึกษา,” ไทยรัฐ (11 กรกฎาคม 2550):35.

⁹⁵ ศิริณ-นาเว, “Marsha & Guy In Love,” แพรว 28 (กุมภาพันธ์ 2550):179.

อำพล ลำพูน

โอกาสพร้อมหน้าพร้อมตาครอบครัวหรรษา จริง ๆ แล้วส่วนใหญ่ทุกวันที่ 5 ธ.ค. วันเกิดน้องกาย ก็ถ้าเป็นไปได้เราก็จะอยู่ด้วยกัน ถึงแม้จะไม่อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันตลอด แต่ว่าเขาก็เหมือนครอบครัวอยู่แล้ว เพราะคุณแม่กับเขาเนี่ยรักกันมาก เชื่ออย่างหนึ่งคือ น้องกายไม่ขาดแน่นอน คุณพ่อ คุณแม่เขามีครบ และเขาไม่คลั่งไคล้ใจแน่นอนว่าคุณพ่อคุณแม่รักเขาหรือเปล่า เจอกันก็ช้า ๆ อย่างเดียวนะ น้องกายลูกพ่อ มีหรือน้อยใจ ไม่มี ต้องไปลูก ช้างหน้าอย่างเดียว ไม่จำเป็นต้องอยู่กับกายให้มากขึ้น หรือหากช้าแต่งงานใหม่ ไม่ใช่ว่าจะมีลูกใหม่ทันที กายก็ยังเป็นลูกอยู่เพราะฉะนั้นไม่น่าจะมีปัญหา อำพล ลำพูน⁹⁶

5. หน้าที่ในการให้ความรู้และการศึกษา ทั้งคู่ได้ทำหน้าที่ในการให้ความรู้และการศึกษาทั้งในส่วนที่เป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่จะต้องเป็นครูคนแรกของลูก ๆ โดยให้การอบรมดูแลในขณะที่ลูก ๆ ยังไม่เข้ารับการศึกษที่โรงเรียน เมื่อถึงวัยที่ลูกควรจะได้รับการศึกษา ก็จัดการให้ลูกได้ศึกษาในโรงเรียนตามฐานะ และค่านิยมของครอบครัวในการเลือกสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญของครอบครัวที่จะต้องปูพื้นฐานการดำรงชีวิตให้แก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยให้สมาชิกในครอบครัวได้มีอาชีพต่อไปในอนาคต

“สำหรับการดูแลกาย ตอนนี้อยู่ไปเรียนต่อที่ออสเตรเลีย จะอย่างไรก็ตามก็จะดูแลลูกชายให้ดีที่สุดเท่าที่แม่ต้องทำได้ เพราะเป็นหน้าที่ของแม่อยู่แล้ว ชาก็ส่งเสียค่าเล่าเรียนลูก มันเป็นเรื่องที่ช้าต้องทำงาน” มาชา วัฒนพานิช⁹⁷

6. หน้าที่ทางสันตนาการ คือ การใช้เวลาร่วมอยู่กับครอบครัว ซึ่งครอบครัวมาชา-อำพล ได้เลือกใช้การทานข้าวพร้อมหน้าพร้อมตากันทุกวันเกิดลูก เป็นกิจกรรมสันตนาการของครอบครัวตนเอง

“โอกาสพร้อมหน้าพร้อมตาครอบครัวหรรษา จริง ๆ แล้วส่วนใหญ่ทุกวันที่ 5 ธ.ค. วันเกิดน้องกาย ก็ถ้าเป็นไปได้เราก็จะอยู่ด้วยกัน ถึงแม้จะไม่อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันตลอด แต่ว่าเขาก็เหมือนครอบครัวอยู่แล้ว” อำพล ลำพูน⁹⁸

⁹⁶ “เปิดปั๊บแต่งปั๊บ หนูแอมชุกนักศึกษา,” ไทยรัฐ (11 กรกฎาคม 2550):35.

⁹⁷ ศิริณ-นาเว, “Marsha & Guy In Love,” แพรว 28 (กุมภาพันธ์ 2550):179.

⁹⁸ “เปิดปั๊บแต่งปั๊บ หนูแอมชุกนักศึกษา,” ไทยรัฐ (11 กรกฎาคม 2550):35.

ในกรณีของมาซา วัฒนพานิช และอำพล ลำพูนนั้น จะเห็นได้ว่าจะมีการระบุบทบาทในด้านของความเป็น “พ่อ/แม่/ลูก” เท่านั้น ไม่มีการใช้คำว่าสามี/ภรรยา เนื่องจากว่าทั้งคู่ได้แยกทางกันแล้ว หากจะพูดถึงอีกคน ทั้งคู่จะใช้สรรพนามแทนว่า “อดีตสามี” หรือ “อดีตภรรยา”

และจะเห็นได้ว่า ถึงแม้ครอบครัวของทั้งคู่จะหย่าร้างไปแล้ว แต่ในการประกอบสร้างวาทกรรมเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” นั้น กลับพบว่า มีการประกอบสร้างวาทกรรมเรื่องหน้าที่ดังกล่าวให้เกิดครบถ้วนตามที่บรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้เกือบทุกประการ เพื่อสื่อความหมายถึงการพยายามประคับประคอง “ครอบครัว” ให้ดำรงอยู่ต่อไป แม้ว่าจะมีบางหน้าที่ที่ขาดไปก็คือ หน้าที่ทางศาสนานั่นเอง ที่ครอบครัวนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญกับหน้าที่ด้านนี้ แต่หน้าที่ที่ทั้งคู่ได้ให้ความสำคัญมากที่สุดคือ หน้าที่ด้านการให้ความรักแก่สมาชิกในครอบครัว โดยการที่ทั้งคู่ยังคงรักษาสถานภาพของความเป็นพ่อ แม่ ลูกให้ยังคงอยู่ และรักษาสถานภาพจากอดีตสามี-ภรรยา ให้คงเหลือไว้ซึ่งความเป็นเพื่อน เพื่อที่จะทำให้ลูกไม่รู้สึกรู้ว่าขาดความรักจากพ่อหรือแม่ ซึ่งหน้าที่ด้านการให้ความรักนี้เป็นหน้าที่ที่ “ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง” ต่างพากันประกอบสร้างและยืนยันในหน้าที่ให้คงอยู่ให้ได้ เพราะมีเงื่อนไขของการหย่าร้าง เพราะหากไม่สามารถยืนยันถึงหน้าที่ในด้านนี้ได้ ก็จะทำให้ลูกมีปัญหา และผู้ที่เป็นพ่อและแม่ ก็จะได้รับตำหนิจากสังคม

อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตด้วยว่า ในกรณีของมาซา วัฒนพานิช และอำพล ลำพูนนั้น จะเห็นได้ว่าจะมีการระบุบทบาทในด้านของความเป็น “พ่อ/แม่/ลูก” เท่านั้น จะไม่มีการใช้คำว่าสามี/ภรรยา เนื่องจากว่าทั้งคู่ได้แยกทางกันแล้ว หากจะพูดถึงอีกคน ทั้งคู่จะใช้สรรพนามแทนว่า “อดีตสามี” หรือ “อดีตภรรยา” เพียงเท่านั้น

2.5 การประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” ของคู่รัก : พลอย เอมมาลย์ บุญยศักดิ์-โดม ปกรณ์ ลัม

จากหัวข้อที่ (2.2), (2.3) และ (2.4) เราได้ทราบการประกอบสร้างวาทกรรมด้าน “หน้าที่ครอบครัว” ของ “ครอบครัวเปล่งพานิช” และ “ครอบครัววรรณะสิน” ซึ่งถือเป็นครอบครัวที่มีสถานะความเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ และยังคงไว้ซึ่งความเป็นครอบครัวอยู่ และทราบถึง “หน้าที่ครอบครัว” จากทัศนะของ “มาซา วัฒนพานิช และ อำพล ลำพูน” ซึ่งเป็นตัวแทนของ “ครอบครัวที่เคยผ่านการหย่าร้าง” ในส่วนของหัวข้อนี้เราจะได้ทราบถึง “หน้าที่ครอบครัว” จากทัศนะของ “พลอย เอมมาลย์ บุญยศักดิ์ และ โดม ปกรณ์ ลัม” ซึ่งถือว่าเป็นคู่รักที่อยู่ระหว่างคบหาดูใจกัน และอาจมีแนวโน้มที่จะแต่งงานในอนาคต ว่ามีการประกอบสร้างวาทกรรมด้านหน้าที่ครอบครัวอย่างอย่างไรบ้าง และมีความเหมือนหรือแตกต่างจากหน้าที่หลัก (dominant

function) ว่าทั้งสองคนจะมีการประกอบสร้างหน้าที่ครอบครัวเหล่านี้อย่างไร นอกจากนี้แล้วหน้าที่ครอบครัวเหล่านี้จะมีความเหมือนหรือแตกต่างจาก “หน้าที่ครอบครัว” ของ “ครอบครัวเปล่งพานิช” “ครอบครัววรรณะสิน” และ “มาชา วัฒนพานิช และอำพล ลำพูน” อย่างไรบ้าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

โดม ปกรณ์ ลัม

ความรักคือการให้กำลังใจ และเข้าใจซึ่งกันและกัน ถ้ามีเวลาว่างก็มาเจอกัน อยู่ด้วยกัน ไปเที่ยว ทานข้าว ส่วนอนาคตไม่รู้ ทุกอย่างไม่แน่นอน ให้เป็นเรื่องของอนาคตดีกว่า แต่ว่าทุกวันนี้ก็พยายามทำทุกวันให้ดีที่สุด ผมเองเป็นผู้ชาย ก็อยากมีครอบครัว แต่เรื่องวัยวุฒิก็เป็นสิ่งสำคัญ เอาไว้อีก 2 ปี ค่อยว่ากัน วางแผนไว้แล้ว อยากมีครอบครัว ตอนอายุ 30 ปี แต่เวลานี้ก็ยุ่งงาน และปั๊มเงินไปก่อน ที่จะแต่งงานตอนอายุ 30 เพราะคิดว่าเป็นตัวเลขที่ดีนะ อีกอย่างแต่งงานก็อยากมีลูกเลย แต่ก็ต้องรอดูอีกทีดีกว่า ตอนนี้ก็เริ่ม ๆ คิดไว้แล้ว ⁹⁹

เมอมาลย์ บุญยศักดิ์

การแต่งงานต้องใช้เวลาอีกสักระยะหนึ่ง ถ้าแต่งงานผู้หญิงต้องอยู่บ้านเลี้ยงลูก คือเราต้องพร้อมจริง ๆ อายุขนาดนี้พลอยยังห่างไกลกับคำว่าแต่งงานมีลูกมาก ๆ แม่ ๆ เขาก็คุยกันเหมือนเป็นครอบครัวอยู่แล้ว เรื่องแต่งงานแม่ ๆ มีคุย ๆ ก็ให้มันเป็นเรื่องของอนาคตดีกว่า พลอยถูกถามเรื่องแต่งงานมาตลอด พลอยไม่ได้เล่นตัว เพียงแต่วุฒิภาวะของพลอยยังไม่พร้อม ถ้าสมมุติพลอยเกิดแต่งงานจะหาเวลาที่ไหนปรนนิบัติสามี มีลูก ถ้าไม่พร้อมอยู่ด้วยกันก็แตกแยก โดนสังคมว่าอีก พี่โดมก็ยังไม่พร้อม ความรักระหว่างพี่โดมก็โอเค พลอยกับพี่โดมยังรักกันดีเหมือนเดิม มีเวลาว่างก็มาหากัน ทานข้าวด้วย ดูแลกัน ให้กำลังใจกัน สำหรับการแต่งงานพลอยยังไม่คิด เพราะพลอยอายุน้อย ไม่รู้จะรีบแต่งไปไหน ความรักของคนสองคนขอแค่รักกัน เข้าใจกัน แค่นี้ก็ทำให้มีความสุขแล้ว เราเคยคุยกันแล้วเรื่องแต่งงาน ว่าอะไรก็ได้ ไม่จำเป็นต้องแต่งงาน ถ้าเราสองคนมีความสุข มัน

⁹⁹ “รอแป๊บนะพลอย โดมเร่งปั๊มเงิน ก่อน 30 ปีบแต่งบับ,” ไทยโพสต์ (9 ตุลาคม

ก็น่าจะพอแล้ว พลอยเคยคุยกับพี่โตมว่าชีวิตพลอยความฝันสูงสุดไม่ใช่การแต่งงาน พลอยต้องการแค่ความสุข¹⁰⁰

คู่รักพลอย เฉอมมาลย์ บุญยศักดิ์ และ โตม ปกรณ์ ลัม มีการประกอบสร้างวาทกรรมเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” คือ ครอบครัวมีหน้าที่ ในการให้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ ดูแลซึ่งกันและกัน ทำทุกวันให้มีความสุข หากทำวันนี้ดี อนาคตข้างหน้าก็จะดีตามมาด้วย ใช้เวลาว่างทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกัน เช่น ทานข้าว ดูหนัง ฟังเพลง ทำบุญ ฯลฯ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า “ครอบครัว” พลอย เฉอมมาลย์ บุญยศักดิ์ และ โตม ปกรณ์ ลัม ได้ประกอบสร้างวาทกรรมเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” ดังต่อไปนี้ คือ

1. หน้าที่ด้านเศรษฐกิจ คือ การที่พ่อแม่มีหน้าที่หาเงินมาใช้จ่ายเลี้ยงดู สนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของสมาชิก

“วางแผนไว้แล้ว อยากมีครอบครัว ตอนอายุ 30 ปี แต่เวลานี้ก็ยุ่งงาน และปั้มเงินไปก่อน” โตม ปกรณ์ ลัม¹⁰¹

2. หน้าที่ในการสืบต่อมีลูกหลานสืบสกุล คือการที่ทั้งสองคนมีการให้กำเนิดสมาชิกใหม่ในสังคม และมีหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดูแก่สมาชิกที่ทั้งคู่ให้กำเนิดขึ้นมา เพื่อเป็นการสืบสกุลต่อไป

“วางแผนไว้แล้ว อยากมีครอบครัว ตอนอายุ 30 ปี ที่จะแต่งงานตอนอายุ 30 เพราะคิดว่าเป็นตัวเลขที่ดีนะ อีกอย่างแต่งงานก็อยากมีลูกเลย แต่ก็ต้องรอดูอีกทีดีกว่า ตอนนั้นก็เริ่ม ๆ คิดไว้แล้ว” โตม ปกรณ์ ลัม¹⁰²

“ถ้าแต่งงานผู้หญิงต้องอยู่บ้านเลี้ยงลูก ถ้าสมมุติพลอยเกิดแต่งงานจะหาเวลาที่ไหนปรนนิบัติสามี มีลูก” เฉอมมาลย์ บุญยศักดิ์¹⁰³

3. หน้าที่ทางชีววิทยา กล่าวคือ การที่ทั้งคู่ได้ตัดสินใจที่จะแต่งงานกัน แสดงว่าทั้งสองต่างเห็นคุณค่าในกันและกัน และยินยอมและยินยอมพร้อมใจที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขช่วยเหลือเกื้อกูล

¹⁰⁰ “โตมหล่อขึ้นเทพ รักแอบปี พลอยไม่เน้นวิวาห์,” ไทยรัฐ (1 ธันวาคม 2550):32.

¹⁰¹ “รอแป๊บนะพลอย โตมเร่งปั้มเงิน ก่อน 30 ปู่แต่งงาน,” ไทยโพสต์ (9 ตุลาคม 2550):16.

¹⁰² “รอแป๊บนะพลอย โตมเร่งปั้มเงิน ก่อน 30 ปู่แต่งงาน,” ไทยโพสต์ (9 ตุลาคม 2550):16.

¹⁰³ “โตมหล่อขึ้นเทพ รักแอบปี พลอยไม่เน้นวิวาห์,” ไทยรัฐ (1 ธันวาคม 2550):32.

กัน มีความปรารถนาที่จะให้กำเนิดและสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามและความเจริญก้าวหน้าให้แก่คู่ครอง และบุตรสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และเมื่อมีการให้กำเนิดสมาชิกในครอบครัวแล้ว ก็ต้องมีเวลาและทุ่มเทให้กับสมาชิกในครอบครัว

“อีกอย่างแต่งงานก็อยากมีลูกเลย” โดม ปกรณ์ ลัม¹⁰⁴

“ถ้าแต่งงานผู้หญิงต้องอยู่บ้านเลี้ยงลูก” เฉอมาลย์ บุญยศักดิ์¹⁰⁵

4. หน้าที่ในการให้ความรัก โดยมองคนสองคนด้วยกัน ความรัก ความเข้าใจระหว่างคนทั้งสองคนเป็นสิ่งที่สำคัญ และจำเป็นที่สุด หน้าที่ที่สำคัญของคนทั้งคู่คือ ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รักกัน เข้าใจกัน

“ความรักคือการให้กำลังใจ และเข้าใจซึ่งกันและกัน” โดม ปกรณ์ ลัม¹⁰⁶

“ความรักระหว่างพี่โดมกับโอเค พลอยกับพี่โดมยังรักกันดีเหมือนเดิม ดูแลกัน ให้กำลังใจกัน ความรักของคนสองคนขอแค่รักกัน เข้าใจกัน แค่นี้ก็ทำให้มีความสุขแล้ว ถ้าเราสองคนมีความสุข มันก็น่าจะพอแล้ว พลอยต้องการแค่ความสุข” เฉอมาลย์ บุญยศักดิ์¹⁰⁷

5. หน้าที่ทางสันตนาการ คือ มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิเช่น ทานข้าวพร้อมหน้าพร้อมตา หรือไปเที่ยวต่างหวัดหรือต่างประเทศด้วยกัน เป็นต้น

“ถ้ามีเวลาวางก็มาเจอกัน อยู่ ไปเที่ยว ทานข้าว ไหว้พระ หรือไม่ก็ทำบุญด้วยกัน” โดม ปกรณ์ ลัม¹⁰⁸

“มีเวลาวางก็มาหากัน ทานข้าวด้วย” เฉอมาลย์ บุญยศักดิ์¹⁰⁹

จะเห็นได้ว่า ทั้งพลอยและโดมต่างก็พยายามที่จะประกอบสร้างความหมายเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” ให้เป็นไปตามที่บรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ แม้ว่าอาจจะยังไม่ครบถ้วนทั้ง 9 ประการ เนื่องจากคนทั้งคู่ยังไม่ได้เป็นครอบครัวที่แท้จริง ถือได้ว่าสถานะของคนทั้งคู่ นั้น เป็นเพียง

¹⁰⁴ “รวบแป้นะพลอย โดมเร่งปั๊มเงิน ก่อน 30 ปีบแต่งงาน,” ไทยโพสต์ (9 ตุลาคม 2550):16.

¹⁰⁵ “โดมหล่อขึ้นเทพ รักแปปี พลอยไม่เน้นวิวาห์,” ไทยรัฐ (1 ธันวาคม 2550):32.

¹⁰⁶ “อีก 2 ปีแต่งงาน พลอย โดม คีกรับปั๊บลูก (2550),” <<http://www.siamha.com>>, ธันวาคม 2550.

¹⁰⁷ “โดมหล่อขึ้นเทพ รักแปปี พลอยไม่เน้นวิวาห์,” ไทยรัฐ (1 ธันวาคม 2550):32.

¹⁰⁸ “พลอย-โดม คีนดีเปล่าสร้างภาพ,” ข่าวสด (30 มกราคม 2550):28.

¹⁰⁹ “รักยังแข็งแรง พลอยชวนโดมทำธุรกิจ,” ทีวีพูล 17 (ธันวาคม 2550):114.

แค่คู่รักที่มีแนวโน้มที่จะแต่งงานกันในอนาคต ซึ่งถือว่าอยู่ในระยะก่อนสมรส (Pre-marriage stage) ที่จะเน้นให้ความสนใจระหว่างกันและกัน เปรียบได้ว่าโลกนี้มีเพียงเราสองคนเท่านั้น มีความสนใจที่จะทำความรู้จัก และใช้เวลาส่วนใหญ่ทำกิจกรรมหรือไปไหนมาไหนด้วยกัน และ เป็นสิ่งที่น่าสนใจในประเด็นที่ว่า แม้ทั้งคู่จะยังไม่ได้ใช้ชีวิตสมรสตามกรอบสังคม แต่ทั้งคู่ก็ยังอยู่ ภายใต้วาทกรรมหลักเรื่องหน้าของครอบครัวไปแล้ว โดยจะเห็นได้จากการที่ทั้งคู่ต่างที่จะพยายาม ประกอบสร้างหน้าที่ครอบครัวให้เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้

ในด้านวิธีการสื่อสารที่ “คู่รักพลอย-โดม” ใช้ในการประกอบสร้างเรื่องหน้าที่ครอบครัว นั้น เป็นการพูดแบบเป็นสาระและจริงจัง ใช้คำพูดอย่างเป็นทางการ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความจริงจังและเน้นย้ำให้เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่มีสาระและมีความสำคัญ และมีการใช้สรรพนามโดยการเรียกชื่อเล่นของกันและกัน เพื่อต้องการทำให้เรื่อง “ครอบครัวในอนาคต” เป็นเรื่องที่เป็นส่วนตัวและใกล้ชิด

2.6 บทสรุปหน้าที่ “ครอบครัว” จาก “ครอบครัวดารา”

ตารางที่ 4.2

ชุดวาทกรรมที่กำกับความหมายเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว”

หน้าที่ตามบรรทัดฐาน (norm) ที่สังคมกำหนด	ครอบครัว เปล่งพานิช	ครอบครัว วรรณะสิน	อดีตครอบครัว อำพล-มาช่า	คู่รักพลอย-โดม
1. ด้านเศรษฐกิจ	✓	✓	✓	✓
2. การให้สถานภาพ	-	✓	-	-
3. หน้าที่ในการสืบต่อ	-	✓	-	✓
4. หน้าที่ในการอบรมสมาชิก	✓	✓	✓	-
5. หน้าที่ทางชีววิทยา	✓	✓	✓	✓
6. หน้าที่การให้ความรัก	✓	✓	✓	✓
7. หน้าที่การให้ความรู้	✓	✓	✓	-
8. หน้าที่ทางศาสนา	✓	✓	✓	-
9. หน้าที่ทางสันติภาพ	✓	✓	✓	✓

“ครอบครัวเปล่งพานิช” ได้มีการประกอบสร้างความหมายเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” ให้เป็นไปตามที่บรรทัดฐานที่สังคมได้กำหนดไว้เกือบครบถ้วนทุกด้าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่า ดาราคือสื่อที่ผลิตซ้ำชุดวาทกรรมหลักเรื่องหน้าที่เอาไว้ อันที่จริงการกำหนดหน้าที่ที่กระจายเกือบครบทั้ง 9 ด้าน แต่ด้านหลัก ๆ คือ ด้านเศรษฐกิจ หน้าที่ในการอบรมสมาชิก หน้าที่การให้ความรัก หน้าที่การให้ความรู้ และหน้าที่ทางสันตนาการ ด้านที่รองลงไปคือ หน้าที่ทางชีววิทยา ส่วนที่ด้านที่แทบจะไม่ได้กล่าวถึงคือ ด้านการให้สถานภาพ หน้าที่ในการสืบต่อสังคมมนุษย์ และด้านศาสนา ด้านวิธีการพูดที่ “ครอบครัวเปล่งพานิช” ใช้ในการประกอบสร้างเรื่องหน้าที่ครอบครัวนั้น เป็นการพูดแบบเป็นสาระและจริงจัง ใช้คำพูดที่เป็นทางการ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความจริงจัง และเน้นย้ำให้เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่มีสาระและมีความสำคัญ และการพูดโดยการใช้อรรถาพิพจน์ที่ใช้เรียกกันในครอบครัว เช่นการเรียกชื่อเล่นของกันและกันนั้น แสดงให้เห็นว่า ดารายกย่องที่จะทำให้ทุกคนรู้สึกว่าการ “ครอบครัว” เป็นเรื่องส่วนตัวและใกล้ชิด

ครอบครัววรรณะสิน ได้มีการประกอบสร้างความหมายเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” เกือบครบทั้ง 9 ด้าน ตามที่บรรทัดฐานสังคมกำหนดไว้ การกำหนดหน้าที่ที่กระจายเกือบครบทั้ง 9 ด้าน แต่ด้านหลัก ๆ คือ ด้านเศรษฐกิจ หน้าที่ในการอบรมสมาชิก หน้าที่การให้ความรัก หน้าที่การให้ความรู้ และหน้าที่ทางสันตนาการ ด้านที่รองลงไปคือ หน้าที่ทางชีววิทยา ส่วนที่ด้านที่แทบจะไม่ได้กล่าวถึงคือ ด้านการให้สถานภาพ หน้าที่ในการสืบต่อสังคมมนุษย์ และด้านศาสนา ซึ่งสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า “ครอบครัววรรณะสิน” ได้ให้ความสำคัญกับหน้าที่ของครอบครัวเกือบครบทั้ง 9 ด้าน และพยายามที่จะประกอบสร้างหน้าที่เหล่านี้ให้ครบถ้วนในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ยังมีการอ้างอิงถึงครอบครัวอื่น ซึ่งเป็นการใช้หลักการเปรียบเทียบ (comparison) เพื่อให้เกิดความชอบธรรม ในการประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” ด้านการให้ความรัก เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือขึ้น และสร้างความชอบธรรมให้กับการประกอบสร้างหน้าที่ของ “ครอบครัว” การที่ “ครอบครัววรรณะสิน” ได้ประกอบสร้างหน้าที่ครอบครัวเกือบครบทั้ง 9 ด้าน แสดงให้เห็นว่า ครอบครัววรรณะสินได้พยายามที่จะธำรงรักษาอุดมการณ์หลัก/กรอบวิธีคิดหลักเรื่องหน้าที่ครอบครัวไว้ให้คงอยู่ และได้ทำการผลิตซ้ำอุดมการณ์เหล่านี้ให้ยังคงดำรงอยู่ในสังคม ในด้านวิธีการสื่อสารที่ “ครอบครัววรรณะสิน” ใช้ในการประกอบสร้างเรื่องหน้าที่ครอบครัวนั้น เป็นการพูดแบบเป็นสาระและจริงจัง ใช้คำพูดอย่างเป็นทางการ (formal) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความจริงจัง และเน้นย้ำให้เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่มีสาระและมีความสำคัญ และการพูดโดยการใช้อรรถาพิพจน์ที่ใช้เรียกกันในครอบครัว เช่นการเรียกชื่อเล่นของกันและกันนั้น แสดงให้เห็นว่า ดารายกย่องที่จะทำให้ทุกคนรู้สึกว่าการ “ครอบครัว” เป็นเรื่องส่วนตัวและใกล้ชิด

ในกรณีของมาซา วัฒนพานิช และอำพล ลำพูนนั้น จะเห็นได้ว่าจะมีการระบุบทบาทในด้านของความเป็น “พ่อ/แม่/ลูก” เท่านั้น ไม่มีการใช้คำว่าสามี/ภรรยา เนื่องจากว่าทั้งคู่ได้แยกทางกันแล้ว หากจะพูดถึงอีกคน ทั้งคู่จะใช้สรรพนามแทนว่า “อดีตสามี” หรือ “อดีตภรรยา” และจะเห็นได้ว่า ถึงแม้ ครอบครัวของทั้งคู่จะแตกสลายไปแล้ว แต่ในส่วนของกรอบสร้างความหมายเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” นั้น กลับพบว่า มีการประกอบสร้างชุดวาทกรรมเรื่องหน้าที่ดังกล่าวให้เกิดครบถ้วนตามที่บรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้เกือบทุกประการ เพื่อสื่อสารถึงความพยายามประคับประคอง “ครอบครัว” ให้ดำรงอยู่ต่อไป แม้ว่าบางบทบาทหน้าที่อาจขาดไปก็คือ หน้าที่การให้สถานภาพ หน้าที่ในการสืบต่อสังคมมนุษย์ และหน้าที่ทางศาสนานั่นเอง และหน้าที่ที่ทั้งคู่ได้ให้ความสำคัญมากที่สุดคือ หน้าที่ด้านการให้ความรักแก่สมาชิกในครอบครัว โดยการที่ทั้งคู่ยังคงรักษาสถานภาพของความเป็นพ่อ แม่ ลูกให้ยังคงอยู่ และรักษาสถานภาพจากอดีตสามี-ภรรยา ให้คงเหลือไว้ซึ่งความเป็นเพื่อน เพื่อที่จะทำให้ลูกไม่รู้สึกรู้ว่าขาดความรักจากพ่อหรือแม่ ซึ่งหน้าที่ด้านการให้ความรักนี้เป็นหน้าที่ที่ “ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง” ต่างพากันประกอบสร้างและยืนยันในหน้าที่ให้คงอยู่ให้ได้ เพราะมีเงื่อนไขของการหย่าร้าง เพราะหากไม่สามารถยืนยันถึงหน้าที่ในด้านนี้ได้ ก็จะทำให้ลูกมีปัญหา และผู้ที่เป็นพ่อและแม่ ก็จะได้รับ การตำหนิจากสังคม

สำหรับกรณีสุดท้าย คู่รักพลอยและโดมต่างก็พยายามที่จะประกอบสร้างความหมายเรื่องหน้าที่ของ “ครอบครัว” ให้เป็นไปตามที่บรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ แต่อาจจะยังไม่ครบถ้วนทั้ง 9 ประการ เนื่องจากสถานภาพความสัมพันธ์ของคนทั้งคู่ยังไม่ได้เป็นครอบครัวที่แท้จริง ถือได้ว่าสถานะของคนทั้งคู่เป็นเพียงแค่คู่รักที่มีแนวโน้มที่อาจจะแต่งงานกันในอนาคต ถือว่าอยู่ในระยะก่อนสมรส (Pre-marriage stage) ผลที่ตามมาคือยังไม่พบเห็นหน้าที่ครอบครัวบางหน้าที่ และไม่ได้สื่อสารการทำหน้าที่บางอย่างออกมา ระยะก่อนสมรส คู่รักจะเน้นให้ความสนใจระหว่างกันและกัน เปรียบได้ว่าโลกนี้มีเพียงเราสองคนเท่านั้น มีความสนใจที่จะทำความรู้จัก และใช้เวลาส่วนใหญ่ทำกิจกรรมหรือไปไหนมาไหนด้วยกัน และเนื่องจากทั้งสองคนอยู่ภายใต้วาทกรรมชุดของคู่รักที่อยู่ในระยะก่อนสมรส จึงไม่สามารถสื่อสารหน้าที่ครอบครัวได้อย่างครบถ้วน และไม่สามารถสื่อสารวาทกรรมด้านหน้าที่ในการให้สถานภาพ หน้าที่ในการอบรมสมาชิก และหน้าที่การให้ความรู้ได้ เนื่องจากหน้าที่เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับลูก จึงทำให้คู่รักพลอย-โดมไม่สามารถประกอบสร้างวาทกรรมด้านหน้าที่เหล่านี้ได้ เพราะยังไม่มีประสบการณ์ในการดูแลลูก และเป็นสิ่งที่น่าสนใจคือ แม้ทั้งคู่จะยังไม่ได้ใช้ชีวิตสมรสตามกรอบสังคม แต่ทั้งคู่ก็ยังสื่อสารอยู่

ภายใต้วาทกรรมหลักเรื่องหน้าที่ของครอบครัว โดยจะเห็นได้จากการที่ทั้งคู่ต่างที่จะพยายามประกอบสร้างหน้าที่ครอบครัวให้เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้

จะเห็นได้ว่าทุกครอบครัวล้วนแต่มีการประกอบสร้างชุดความหมายเรื่อง “หน้าที่ของครอบครัว” ที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมได้กำหนดไว้ ซึ่งสังคมได้กำหนดให้ครอบครัวมีหน้าที่ต่าง ๆ ก็เพื่อเป็นแนวทางให้ครอบครัวได้พึงปฏิบัติงานหรือหน้าที่เหล่านี้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สมาชิกในครอบครัว เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวอยู่ในสังคมได้ด้วยดี เพราะหน้าที่แต่ละอย่างของครอบครัวนั้น สำคัญต่อการอยู่รอด และความเจริญเติบโตของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าหน้าที่ที่ทุก “ครอบครัวดารา” ประกอบสร้างขึ้นและต้องมีคือ หน้าที่ในการให้ความรัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ถ้าพูดถึงคำว่า “ครอบครัว” หน้าที่แรกที่ทุกคนคำนึงและให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก คือหน้าที่ในการให้ความรัก และหน้าที่ทางสันตนาการ ซึ่งหน้าที่ก็แตกต่างกันไปในแต่ละครอบครัว เช่นครอบครัวที่อยู่กันมานานอย่างเช่น ครอบครัวเปล่งพานิช และครอบครัววรรณะสิน ได้มีการให้นิยามหน้าที่การให้ความรัก ในแง่มุมของความรักระหว่างสามี-ภรรยา ระหว่างพ่อ-แม่-ลูก ส่วนครอบครัวที่เคยผ่านการหย่าร้าง เช่น ครอบครัวมาซา-อำพล นั้น เน้นความรักระหว่างพ่อ-แม่-ลูก ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างคนทั้งสองคนคือความรักแบบเพื่อน ส่วนกรณีของคู่รักที่มีแนวโน้มที่จะแต่งงาน เช่นคู่ของพลอย-โดม ก็เน้นหน้าที่ความรักในแง่มุมของการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นความรักในแบบฉบับของหนุ่มสาว ด้านหน้าที่เชิงเศรษฐกิจ หน้าที่ด้านชีววิทยา หน้าที่ในอบรมสมาชิกในครอบครัว และหน้าที่ในการให้ความรู้และการศึกษานั้น จะพบหน้าที่เหล่านี้ใน 3 ครอบครัว ยกเว้นคู่รักพลอย-โดม ที่เป็นเช่นนั้นก็เนื่องจากทั้งคู่ยังอยู่ในระยะก่อนสมรส จึงทำให้ไม่สามารถสื่อสารหน้าที่ด้านที่เกี่ยวกับบุตรได้ และหน้าที่เกี่ยวกับบุตรที่แทบจะไม่ได้กล่าวถึงใน 3 ครอบครัวที่มีบุตรแล้ว ได้แก่ หน้าที่ในการให้สถานภาพ และหน้าที่ในการสืบต่อมีลูกหลานสืบสกุล ส่วนการสื่อสารด้านหน้าที่ทางด้านศาสนานั้น ไม่พบการสื่อสารหน้าที่ด้านนี้ในทุกครอบครัว

ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างแต่ละครอบครัวต่างก็มีวิธีการสื่อสารเพื่อประกอบสร้างความชอบธรรมให้กับหน้าที่ของ “ครอบครัว” แตกต่างกันไป แต่สิ่งที่เหมือนกันสำหรับทุกครอบครัวคือ ทุกครอบครัวใช้การพูดและการแสดงออกต่าง ๆ โดยใช้สื่อมวลชน เช่น การสัมภาษณ์ตามนิตยสารต่าง ๆ รูปถ่ายที่มีอิริยาบถต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งการใช้สรรพนามแทนการเรียกชื่อสมาชิกในครอบครัว เช่นครอบครัวเปล่งพานิช และครอบครัววรรณะสิน นั้นต่างใช้สรรพนามที่แสดงสถานะของความสามี ภรรยา ซึ่งต่างจากครอบครัวของอำพล

มาช้า ที่ใช้สรรพนามที่แสดงสถานะของความเป็นพ่อ และแม่ เท่านั้น เพื่อเป็นช่องทางในการสร้างความชอบธรรมให้กับหน้าที่ต่าง ๆ ที่ตนเองประกอบสร้างขึ้น

ภายใต้กลวิธีสื่อสารดังกล่าว ในการนำเสนอวาทกรรมชุด “หน้าที่ของครอบครัว” ของดารา สามารถสรุปได้ว่าดาราทุกคู่ทำหน้าที่ 2 ประการต่อสถาบันครอบครัวดังนี้คือ

1. ยืนยันบทบาทหน้าที่หลักต่อสถาบันครอบครัว ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ครอบครัวแบบอยู่ด้วยกัน หย่าร้าง หรือไม่มีประสบการณ์ชีวิตสมรส อาจกล่าวได้ว่า ดาราคือผู้ดำรงอุดมการณ์หลัก/กรอบวิธีคิดหลักเรื่องหน้าที่ครอบครัว ให้เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้

2. วิธีสื่อสารอีกหนึ่งวิธีที่ดารานำมาใช้เพื่อธำรงรักษาอุดมการณ์หลักเรื่องหน้าที่ครอบครัว คือการที่จะไม่พูดอะไรที่แตกต่างออกไปจากบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ครอบครัวเป็นอย่างไร จะไม่มีการกล่าวถึงด้านลบของหน้าที่ครอบครัว เช่น ยังไม่ปรากฏว่ามีกลุ่มตัวอย่างใดที่สื่อสารความหมายว่า “ครอบครัวเป็นพันธนาการ/ขวากหนามของชีวิต” เป็นต้น ด้วยเหตุดังกล่าวโครงสร้างหรือโลกความจริงของครอบครัวเป็นอย่างไรไม่สำคัญ แต่หน้าที่ของดารา คือ ผู้ที่ต้องธำรงรักษาอุดมการณ์ด้านหน้าที่ครอบครัวเอาไว้ให้ครบถ้วนมากที่สุด

3. ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิกของครอบครัว

3.1 ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิกของ “ครอบครัว” ตามบรรทัดฐาน (norm) ที่สังคมกำหนด

Murdock ได้แบ่งประเภทของครอบครัวออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้¹¹⁰

1. ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วยสามี ภรรยา และลูก ซึ่งอาจเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้ เป็นครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่สุด ซึ่งสามารถพบเห็นได้ทั่วไปในสังคมปัจจุบัน ถือเป็นแก่นแท้หรือแกนหลักของครอบครัวในความหมายที่แท้จริง เพราะก่อตั้งขึ้นด้วยการที่คนต่างเพศสองคนตกลงใช้ชีวิตร่วมกัน มีความสัมพันธ์ฉันท์สามี-ภรรยา และสืบทอดสายโลหิตด้วยการให้กำเนิดบุตร หรือหากไม่มีบุตรโดยสายโลหิต ก็อาจจะมีการรับเลี้ยงดูผู้อื่นมาเป็นบุตรบุญธรรม ครอบครัวเดี่ยวในลักษณะเช่นนี้ จะประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นแกนหลักของครอบครัว คือ สามี - ภรรยา หรือ พ่อ แม่ ลูก สมาชิกมีความสัมพันธ์และผูกพันกันอย่าง

¹¹⁰ สุพัทธรา สุภาพ, สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี

(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2539), น. 40.

แน่นแฟ้น มีการสืบทอดสายโลหิตเพียงทอดเดียว คือจากพ่อ-แม่และลูก สมาชิกในครอบครัวจึงมีจำนวนไม่มากนัก มักจะพบครอบครัวประเภทนี้ในสังคมเมืองหรือสังคมสมัยใหม่ บางครั้งจึงมีการเรียกครอบครัวประเภทนี้ว่า ครอบครัวสมัยใหม่ หรือ Modern Family ครอบครัวเดี่ยว ส่วนใหญ่ประกอบด้วยพ่อ แม่และลูก โดยส่วนใหญ่ครอบครัวจะมีลูกจำนวน 1-3 คนเป็นอย่างมากลักษณะของครอบครัวเดี่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่มีขนาดเล็กลงอีก และมีลักษณะที่แตกต่างกัน

2. ครอบครัวขยาย (Extended Family) เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วยครอบครัวเดี่ยวและญาติพี่น้อง เช่น ปู่ย่า ตายาย ลุงป้า น้าอา เป็นต้น อาจจะอยู่ภายใต้หลังคาเดียวกัน หรือเขตนบ้านเดียวกันโดยอาจจะปลูกอยู่ใกล้เคียงกันก็ได้ ครอบครัวขยายที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ปู่ย่า ตายาย และหรือพี่น้อง ยังคงมีอยู่ในสังคมไทยแต่มีจำนวนลดลง เป็นครอบครัวที่แตกแขนงจำนวนสมาชิกออกไปจากแกนเดิมของครอบครัว คือนอกจากจะประกอบด้วยวงศ์ญาติที่อาศัยร่วมอยู่ด้วย ยังอาจหมายถึงบุคคลอื่นที่มาสมทบในภายหลังโดยนับรวมเข้าร่วมเป็นสมาชิกของครอบครัวด้วย สมาชิกที่เป็นบุคคลอื่นที่มาสมทบและนับรวมเป็นสมาชิกของครอบครัวนี้ อาจขยายจำนวนเพิ่มขึ้นด้วยการสืบทอดตามสายโลหิตรุ่นต่อรุ่น หรืออาจมาสมทบเพิ่มเติมด้วยความผูกสมัครรักใคร่ บางครั้งจึงเรียกครอบครัวประเภทนี้ว่า “ครอบครัวร่วม” หรือ Joint family ซึ่งแบ่งออกเป็นลักษณะ คือ ครอบครัวขยายที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต(Consanguinal family) ครอบครัวขยายที่มีความสัมพันธ์โดยการสมรส (Conjugal family) ครอบครัวแบบแฝง (Composite or compound family) หรือ “ครอบครัวหลายผัวหลายเมีย” (Polygamous) ครอบครัวภาระหรือครอบครัวจำเป็น (Essential family) เป็นครอบครัวที่ฝ่ายบิดาหรือมารดาไม่อาศัยอยู่ด้วยในครัวเรือนเดียวกัน แยกไปอยู่ต่างหาก ด้วยเหตุผลความจำเป็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

กรณีสังคมไทยในอดีตนั้น ค่านิยมหลักจะเน้นที่ความเป็นครอบครัวขยาย เนื่องจากสังคมไทยมีพื้นฐานเป็นสังคมเกษตรกรรม และเป็นสังคมแบบอุปถัมภ์ค้ำชูเป็นสังคมระบบเครือญาติ (collective) แต่ในปัจจุบันนี้เนื่องจากสังคมไทยเปลี่ยนไป ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ระบบทุนนิยม จึงทำให้ปัจจุบันครอบครัวในสังคมไทยมีแนวโน้มเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น

จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความซับซ้อนและเป็นไปอย่างรวดเร็ว โครงสร้างครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลง จากเดิมในอดีตซึ่งเคยเป็นครอบครัวขยายที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก และเครือญาติ ครอบครัวมีขนาดใหญ่เนื่องจากในอดีตยังไม่มีความรู้ด้านการคุมกำเนิดแบบสมัยใหม่ จำนวนบุตรเฉลี่ยจึงมีประมาณ 5-6 คน มีสายใยความผูกพันต่อกันสูง แต่จากผลการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3- 7 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลักโดยมีนโยบายด้านการวางแผนครอบครัว เพื่อมุ่งลดอัตราการ

เพิ่มของประชากรในครัวเรือนและนโยบายปรับปรุงคุณภาพประชากรและการพัฒนาจิตใจ เพื่อให้มีศักยภาพและมีความพร้อมต่อการพัฒนาและแข่งขันทางเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการพัฒนาสถาบันครอบครัวในทางอ้อม อัตราการเกิดลดลงและสมาชิกในครอบครัวมีอายุยืน มีสุขภาพอนามัยแข็งแรงและมีความสามารถในการทำงานมากขึ้น เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคชนบทสู่เมืองใหญ่หรือต่างประเทศ อันส่งผลให้ครอบครัวไทยในปัจจุบันทั้งภาคชนบทและเมืองต่างได้รับผลกระทบ มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางโครงสร้างกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2545 มีครอบครัวขยายเพียงร้อยละ 32.1 ครอบครัวเดี่ยวมีถึงร้อยละ 55.5 นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของครอบครัวมีผลกระทบต่อขนาดของครอบครัว โดยส่งผลให้ครอบครัวเริ่มมีขนาดเล็กลงอย่างต่อเนื่องเหลือเพียงพ่อ แม่ และลูก หรือผู้สูงอายุกับเด็ก ขนาดของครอบครัวเริ่มเล็กลงจาก 4.3 คนต่อครัวเรือนในปี พ.ศ. 2529 ลดลง เป็น 3.7 และ 3.5 คนต่อครัวเรือนในปี พ.ศ. 2542 และ 2545 ตามลำดับ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าครอบครัวไทยปัจจุบันมีเพียงพ่อ แม่ ลูก และจำนวนลูกมีเพียง 1-3 คน¹¹¹

ผลของการพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวแล้ว ในขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อรูปแบบของครอบครัวด้วย จากสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สลับซับซ้อนมากขึ้นทำให้รูปแบบของครอบครัวเปลี่ยนแปลงและมีหลากหลายมากขึ้นไปด้วย ดังจะเห็นได้จากความหมายของครอบครัวที่เปลี่ยนไปจากเดิมดังกล่าวข้างต้น และจากข้อมูลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2542-2545 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ชี้ให้เห็นว่าครอบครัวไทยในปัจจุบันมิได้ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก และเครือญาติดังเช่นแต่ก่อน แต่มีหลายรูปแบบ และประเด็นที่น่าสนใจคือ โครงสร้าง/สมาชิกของ “ครอบครัว” ดารา จะมีสมาชิกถึงระดับใดและรูปแบบใด

¹¹¹ วิชัย เทียนถาวร และคณะ, การศึกษาสภาวะครอบครัวที่มีลักษณะครอบครัวที่พึงประสงค์ของประเทศไทย (นนทบุรี: สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2542), น. 46.

3.2 ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิกของ “ครอบครัวเปล่งพานิช”

จากการศึกษาเอกสารและบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “ครอบครัว” ของครอบครัวเปล่งพานิชนั้น สามารถสรุปได้ว่าครอบครัวเปล่งพานิชมีการนิยามและประกอบสร้างลักษณะสมาชิกใน “ครอบครัว” ที่มีลักษณะเป็น “ครอบครัวเดี่ยว” ที่สมาชิกในครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก เท่านั้น โดยไม่มีการกล่าวถึงบุคคลอื่น พบได้จากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับครอบครัว ที่จะมีการกล่าวถึงภรรยา และลูก ซึ่งเป็นครอบครัวที่ทั้งคู่ได้เลือกเท่านั้น และมีการแบ่งหน้าที่ของความ เป็นพ่อ-แม่ โดยธรรมชาติ (division of labour) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้หญิง และผู้ชาย ที่แม้ในโลกของครอบครัวก็มีการแบ่งหน้าที่เช่นกัน ในส่วนของการกล่าวถึงสมาชิกใน ครอบครัวนั้น จะไม่มีการกล่าวถึงพ่อ แม่ พี่ น้อง หรือปู่ ย่า ตา ยาย หรือมีก็จะมีการกล่าวถึงน้อย มาก ที่เป็นครอบครัวที่ไม่ได้เลือก นอกจากนี้แล้วยังจะเห็นได้จากรูปถ่ายของครอบครัวที่มีเพียงแค่ สมาชิกในครอบครัวที่ประกอบไปด้วย พ่อ แม่ ลูก เท่านั้น จากการนิยามลักษณะสมาชิกใน ครอบครัว เปล่งพานิช จัดว่า ครอบครัวเปล่งพานิช เป็นครอบครัวเดี่ยว ที่ประกอบด้วย สามี ภรรยา และบุตร

ภาพที่ 4.11

ครอบครัว “เปล่งพานิช”

ที่มา: <http://www.chatchai-in-characters.com>

นอกจากนี้ จากตัวอย่างภาพครอบครัวเปล่งพานิชที่ปรากฏออกสู่พื้นที่สาธารณะนั้น ล้วนแต่ประกอบสร้างให้สมาชิกในครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก หรือสามี-ภรรยา เท่านั้น โดยไม่มีบุคคลอื่น ๆ เลย เป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าครอบครัวเปล่งพานิช ประกอบสร้างครอบครัว ของตนเอง ให้มีความเป็นครอบครัวเดี่ยว โดยมีสมาชิกในครอบครัวได้แก่ พ่อ แม่ ลูก เพียงเท่านั้น

3.3 ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิกของ “ครอบครัววรรณะสิน”

จากการศึกษาเอกสารจากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “ครอบครัว” ของครอบครัววรรณะสินนั้น สามารถสรุปได้ว่าครอบครัววรรณะสิน มีการนิยามลักษณะสมาชิกในครอบครัวที่เป็นครอบครัวเดี่ยว กึ่งครอบครัวขยาย เพราะมีการกล่าวถึงบุคคลอื่น ๆ เช่น พ่อ แม่ และญาติ พี่น้องของฝ่ายชายและหญิงด้วย และญาติพี่น้องของทั้งสองฝ่ายยังมีหน้าที่ในการช่วยเหลือเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนลูก ๆ ของทั้งสองคน จัดได้ว่าเป็นครอบครัวเดี่ยวแบบสมัยใหม่ ผสมกับครอบครัวขยาย ดังตัวอย่างกรณีของการสื่อสารภาพถ่ายของครอบครัวนี้สู่สาธารณะ ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.12

ครอบครัวของ เจตริน วรรณะสิน

ที่มา: <http://www.jjetrin.com>

ภาพที่ 4.13

วันรับพระราชทานปริญญาบัตรของ เก๋จมนี วรรณะสิน

ที่มา: <http://www.siamdara.com>

จากภาพทั้งสองภาพของครอบครัววรรณะสินนั้น ทำให้ได้ข้อสรุปว่า ครอบครัวดารา ครอบครัวนี้ แสดงภาพการเป็นรอยเปลี่ยนผ่านของครอบครัวขยาย มาสู่ครอบครัวเดี่ยว และสำหรับภาพครอบครัวของครอบครัววรรณะสินที่ปรากฏสู่พื้นที่สาธารณะนั้น จะพบภาพของความเป็นครอบครัวเดี่ยว ที่มีสมาชิกภายในครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก หรือสามี-ภรรยา มากกว่าจะเป็นภาพครอบครัวขยาย ซึ่งภาพของความเป็นครอบครัวขยายนั่น จะพบในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น งานแถลงข่าวเปิดอัลบั้มใหม่ งานคอนเสิร์ต และวันเกิด เป็นต้น

3.4 ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิกของ “ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง : มาซา วัฒนพานิช-อำพล ลำพูน”

จากการศึกษาเอกสารจากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “ครอบครัว” ของครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง : มาซา-อำพล สามารถสรุปได้ว่า ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้างเช่น มาซา-อำพล มีการนิยาม “ครอบครัว” ภายหลังจากที่ทั้งคู่แยกทางกัน โดยทั้งคู่ต่างก็มีการกล่าวถึงบุคคลอื่น ๆ เช่น พ่อ แม่ ของฝ่ายชาย และ ปู่ ย่า ของฝ่ายหญิงเป็นครอบครัวเดี่ยว ผสมกับครอบครัวขยาย ดังวาทกรรมที่ปรากฏดังนี้

มาซา วัฒนพานิช

อย่างคุณปู่ คุณย่าของช่าอยู่ด้วยกันมาก 40 ปี บางทีช่ายังเห็นทะเลาะกัน แต่ท่านก็รักที่จะอยู่ด้วยกัน คนสมัยโบราณเขาจะแม่นกว่าเรา แต่สมัยใหม่มีอะไรเข้ามาเยอะ สิ่งยั่วยุต่าง ๆ ทำให้เราเผลอไผลได้เร็ว ซึ่งตรงนี้เป็นข้อยากสำหรับชีวิตคู่ในยุคที่เรากำลังยืนอยู่เนี่ย ยากขึ้นเรื่อย ๆ ในการจะประคองคู่ให้อยู่นาน ๆ ¹¹²

ภาพที่ 4.14

มาซา - น้องกาย

ที่มา: <http://www.igossip.com>

¹¹² ชัยชนะ สิมะเสถียร, “คิดและทำแบบผู้หญิงมืออาชีพ มาซา วัฒนพานิช,” อินแมกกาซีน 50 (มีนาคม 2550):90.

นอกจากนี้ ในกรณีของมาซา-อำพล ยังมีการนิยามลักษณะครอบครัวให้มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ที่มีสมาชิกภายในครอบครัวประกอบด้วย “แม่-ลูก” หรือ “พ่อ-ลูก” เพียงเท่านั้น โดยไม่มีลักษณะของความเป็นสามี-ภรรยา หรือ พ่อ-แม่-ลูก อย่างเช่นภาพครอบครัวของครอบครัวเปล่งพานิชและครอบครัววรรณะสินอยู่เลย เนื่องจากทั้งคู่ได้หย่าร้างกันแล้ว และวาทกรรมหย่าร้างเป็นตัวกำหนดวิธีการสื่อสาร ดังจะเห็นได้จากภาพถ่ายที่ปรากฏต่อพื้นที่สาธารณะว่าจะเป็นภาพ แม่-ลูก หรือไม่ก็ พ่อ-ลูก เท่านั้น เพราะวาทกรรมการหย่าร้างมากำหนดวิธีการสื่อสารและการใช้สรรพนามในการกล่าวถึงสมาชิกในครอบครัว

3.5 ประเภท และโครงสร้าง/สมาชิกของ “คู่รักที่มีแนวโน้มจะแต่งงานในอนาคต : พลอย เอมมาลย์ บุญยศักดิ์ – โดม ปกรณ์ ลัม”

จากการศึกษาเอกสารจากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “ครอบครัว” ของครอบครัวพลอย เอมมาลย์ – โดม ปกรณ์ ลัม สามารถสรุปได้ว่าการนิยามลักษณะสมาชิกในครอบครัวที่เป็นแบบครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวเดี่ยวแบบสมัยใหม่ และเมื่อมีการกล่าวถึงครอบครัว คู่รักพลอย-โดม ได้มีการประกอบสร้างลักษณะสมาชิกในครอบครัวให้มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ที่ประกอบด้วยสมาชิกคือ พ่อ แม่ ลูก เพียงเท่านั้น ดังปรากฏในวาทกรรมดังต่อไปนี้

“ผมเองเป็นผู้ชายก็อยากมีครอบครัว อีกอย่างถ้าแต่งงานก็อยากมีลูกเลย” โดม ปกรณ์ ลัม¹¹³

“ถ้าแต่งงานแล้วผู้หญิงต้องอยู่บ้านเลี้ยงลูก และปรนนิบัติสามี” พลอย เอมมาลย์ บุญยศักดิ์¹¹⁴

¹¹³ “รอแป๊บนะพลอย โดมเร่งปั๊มเงิน ก่อน 30 ปีบแต่งปั๊บ,” ไทยโพสต์ (9 ตุลาคม 2550):16.

¹¹⁴ “พลอยโซว์แหวนพี่โดม แม่ ๆ แอบถกอนาคตเรื่องแต่งงาน,” ไทยรัฐ (3 ตุลาคม 2550):28.

3.6 บทสรุปประเภท และโครงสร้าง/สมาชิก “ครอบครัว” จาก “ครอบครัวดารา”

“ครอบครัวดารา” มีการนิยาม “ประเภทครอบครัว” ให้เป็นครอบครัวเดี่ยว โดยมีสมาชิกในครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก เพียงเท่านั้น โดยไม่มีการกล่าวถึงบุคคลอื่น ๆ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ น้อง ส่วนกลวิธีในการประกอบสร้างประเภทของครอบครัวที่บุคคลสาธารณะเหล่านี้ใช้คือ การใช้ภาพถ่าย และการใช้คำพูดเช่น พ่อ แม่ ลูก ในการกล่าวถึงสมาชิกในครอบครัว หรือ สามี-ภรรยา เป็นต้น เพื่อประกอบสร้างความเป็นครอบครัวเดี่ยวตามที่ตนเองประกอบสร้างขึ้นมา และครอบครัวดาราคือรอยเปลี่ยนของครอบครัวขยายมาสู่ครอบครัวเดี่ยว

บุคคลอื่น ๆ เช่น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย จะถูกนำมากล่าวถึงในกรณีที่ครอบครัวเกิดการหย่าร้างอย่างเช่น มาซา วัฒนพานิช และอำพล ลำพูน เนื่องจากทั้งคู่ต้องการแหล่งพักพิงจิตใจ และการปลอบใจ จึงกลับไปหาครอบครัว เพราะทั้งคู่เชื่อว่า ครอบครัวเป็นแหล่งพักพิงจิตใจ และครอบครัวเป็นที่ที่ปลอดภัยมากที่สุด ส่วนครอบครัววรรณะสินนั้นประกอบสร้างครอบครัวที่เป็นครอบครัวขยายในบางโอกาส ซึ่งจะพบความเป็นครอบครัวขยายในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเกิด งานคอนเสิร์ต หรืองานแถลงข่าวเปิดตัวอัลบั้มใหม่ เป็นต้น และนิยามให้ครอบครัวขยาย มีหน้าที่เป็นครอบครัวที่คอยสนับสนุน (support) ครอบครัวเดี่ยวของตนเอง ครอบครัวเดิมมีหน้าที่ในการช่วยอบรมเลี้ยงดูหลาน ๆ และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตคู่ให้ดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน และกลวิธีที่นำมาใช้เพื่อประกอบสร้างประเภทของครอบครัวที่บุคคลสาธารณะเหล่านี้ใช้คือ การใช้ภาพถ่าย และการใช้คำพูดเช่น พ่อ แม่ ลูก ในการกล่าวถึงสมาชิกในครอบครัว หรือ สามี-ภรรยา เป็นต้น เพื่อประกอบสร้างความเป็นครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายตามที่ตนเองประกอบสร้างขึ้นมา

ในขณะเดียวกันจะเห็นได้ว่าโครงสร้างสมาชิกใน “ครอบครัว” ของ “ครอบครัวดารา” ถูกประกอบสร้างให้มีสมาชิกในครอบครัวที่มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว และเป็นครอบครัวเดี่ยวทั้งครอบครัวขยาย

ครอบครัวเปล่งพานิช มีการประกอบสร้างโครงสร้าง/สมาชิก และประเภทของครอบครัวของตนเอง เป็นครอบครัวเดี่ยว ที่มีสมาชิกในครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก เพียงเท่านั้น โดยเป็นครอบครัวเดี่ยวในลักษณะที่เป็นครอบครัวที่ตนได้เลือกเอง โดยมีวิธีการสร้างความชอบธรรม (legitimization) ให้กับลักษณะของครอบครัวเดี่ยวดังกล่าว ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ อาทิเช่น ภาพถ่ายตามนิตยสารต่าง ๆ และบทสัมภาษณ์ที่กล่าวถึงสมาชิกใน

ครอบครัวเท่านั้น ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงค่านิยมของครอบครัวรุ่นใหม่ ที่มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น

ครอบครัวที่มีการประกอบสร้างโครงสร้างสมาชิกในครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวก็งครอบครัวขยายนั้น จะพบได้ในครอบครัววรรณะสิน ซึ่งทั้งเจตริน และเก็จมณี วรรณะสินนั้น ล้วนมีภูมิลำเนาครอบครัวที่เป็นครอบครัวขยายมาก่อน จึงยังคงผูกพันและยึดติดกับลักษณะครอบครัวขยาย แต่ด้วยความเป็นคนรุ่นใหม่ ในยุคสมัยใหม่ จึงได้มีการจัดตั้งครอบครัวที่ตัวเองจัดตั้งขึ้นมาใหม่ โดยการแยกออกมาอยู่เป็นครอบครัวของตนเอง แต่ก็ยังมีการไปมาหาสู่ระหว่างครอบครัวเดิม และยังคงปรึกษารับหรือกับครอบครัวเดิมอยู่เสมอ จึงประกอบสร้างโครงสร้างสมาชิกในครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวก็งครอบครัวขยาย โดยมีวิธีการสื่อสารเพื่อประกอบสร้างความชอบธรรมให้กับลักษณะครอบครัวของตนเอง ผ่านการใช้รูปภาพเป็นช่องทางในการสร้างความชอบธรรม ดังกล่าว

ส่วนครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง เช่น มาซา-อำพล นั้นมีการกล่าวถึงบุคคลอื่น ๆ เช่น พ่อ แม่ ปู่ ย่า เมื่อมีการแยกทางกันแล้ว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อครอบครัวที่ตนเองสร้างขึ้นมาจากการเลือกของตนเองนั้น ไม่สามารถที่จะดำรงอยู่เป็นครอบครัวได้ จึงมีการหาหลักที่พึ่งพิงทางจิตใจให้กับตนเอง โดยกลับไปหาครอบครัวที่ให้กำเนิด ซึ่งตอกย้ำบรรทัดฐานด้านหน้าที่ของครอบครัวที่ว่า ครอบครัวคือสถานที่ปลอดภัยมากที่สุด ครอบครัวเป็นแหล่งให้ความรักแก่สมาชิกในครอบครัว

สำหรับคู่รักพลอย-โดม นั้น สร้างความหมายว่า ครอบครัวต้องมีโครงสร้าง/สมาชิก และประเภทของครอบครัวแบบครอบครัวเดี่ยว ที่สมาชิกในครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก เพียงเท่านั้น และเป็นครอบครัวที่ทั้งคู่ได้เลือก และกำหนดขึ้นมาเอง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า วาทกรรมครอบครัวของดารา แสดงให้เห็นถึงรอยเปลี่ยนผ่านของค่านิยมแบบครอบครัวขยายสู่ครอบครัวเดี่ยว ที่กล่าวเช่นนี้ก็เนื่องจากว่า ดาราเป็นครอบครัวคนทำงาน ที่ต้องมีการทำงานที่แข่งขันกับเวลา ประกอบกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่แปรเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมมาสู่สังคมอุตสาหกรรม จากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง จึงทำให้ระบบแรงงานในครอบครัวจึงไม่มีความจำเป็น ฉะนั้นการแต่งงานจึงไม่จำเป็นที่จะต้องแต่งงานเพื่อเข้าบ้านฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิง สังคมอุตสาหกรรมไม่ต้องการจำนวนแรงงาน ในครอบครัวที่มากมายเหมือนสังคม ฉะนั้นจึงเป็นไปได้ยากที่จะเป็นครอบครัวขยาย อุดมการณ์ชุดสังคมนิยมอุตสาหกรรม ส่งผลให้ครอบครัวขยายมีแนวโน้มจะกลายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น

บทสรุปนิยามของ “ครอบครัว” จากทัศนะของดารา

ในส่วนของบทนี้นั้น เราจะเห็นได้ว่าในส่วนของนิยาม (definition) ของครอบครัวนั้น จะพบว่าครอบครัวดารา ต่างพยายามที่จะประกอบสร้างนิยาม/ความหมายให้เป็นไปตาม บรรทัดฐานที่สังคมกำหนดให้ครบทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านชีววิทยา เศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมวิทยา และจิตวิทยา ในส่วนของนิยามเชิงชีววิทยา เศรษฐกิจ สังคมวิทยา และจิตวิทยานั้น ครอบครัวดาราทุกคู่ต่างประกอบสร้างโดยให้ความหมายใกล้เคียงกับบรรทัดฐานของสังคม และเป็นไปตามความหมายหลัก มีเพียงแค่นิยามในเชิงกฎหมายเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ที่เป็นนิยามที่ถูก ต่อรอง ต่อต้าน หรือต่อสู้ โดยเฉพาะกับสภาพครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง และคู่รักที่ยังไม่ได้ผ่านการสมรส และเป็นนิยามกระแสหลัก ที่มีการประกอบสร้างวาทกรรมขึ้นมาต่อต้านด้านวาทกรรม กฎหมายมากที่สุด ทั้งนี้เพราะครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้างต่างมีแนวโน้มไม่เชื่อถือในสถาบัน กฎหมาย ว่าจะจะเป็นเครื่องรับรองความอยู่รอดของสถาบันครอบครัว ตรงกันข้ามหลักประกันความอยู่รอดและสามารถดำรงรักษาสถาบันครอบครัวไว้ได้อย่างยาวนานกลับเป็นเรื่องของจิตใจมากกว่า

ในด้านหน้าที่ของครอบครัวนั้น พบว่าไม่ว่าจะมีสภาพครอบครัวเป็นอย่างไร ทุกครอบครัวต่างพยายามที่จะประกอบสร้างความหมายของหน้าที่ทั้ง 9 ประการตามบรรทัดฐานที่สังคมได้สร้างไว้ ได้แก่ (1) หน้าที่ด้านเศรษฐกิจ (2) หน้าที่ด้านการให้สถานภาพ (3) หน้าที่ในการสืบต่อ (4) หน้าที่ในการอบรมให้เด็กเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม (5) หน้าที่ทางชีววิทยา (6) หน้าที่การให้ความรัก (7) หน้าที่การให้ความรู้และการศึกษา (8) หน้าที่ทางศาสนา และ (9) หน้าที่ทางสันติภาพ ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าทุก “ครอบครัว” ต่างประกอบสร้างวาทกรรมหน้าที่เหล่านี้ให้มีอยู่อย่างครบถ้วน ทุกครอบครัวต่างประกอบสร้างหน้าที่เหล่านี้ตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ และต่างที่จะรักษาอุดมการณ์ด้านหน้าที่ของ “ครอบครัว” ไว้ให้คงอยู่อย่างครบถ้วน โดยเฉพาะหน้าที่ด้านจิตวิทยานั้น เป็นหน้าที่ที่ทุกครอบครัวล้วนตอกย้ำความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ “ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้าง”

ส่วนประเภทของครอบครัว และโครงสร้าง/สมาชิกในครอบครัวนั้น พบว่า “ครอบครัวดารา” ส่วนใหญ่เป็นรอยเปลี่ยนผ่านของค่านิยมแบบครอบครัวขยาย ไปสู่ครอบครัวเดี่ยว ที่มีสมาชิกในครอบครัวประกอบไปด้วยพ่อ แม่ ลูก เพียงเท่านั้น และอาจจะมีบางครอบครัวที่ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ระหว่างความเป็นครอบครัวขยาย และครอบครัวเดี่ยว การที่ครอบครัวดารา

ส่วนมากเป็นครอบครัวเดี่ยว ก็เนื่องจากครอบครัวดาราเป็นครอบครัวที่เป็นคนทำงาน ฉะนั้นจึงมีความเป็นไปได้ยากที่จะเป็นครอบครัวขยาย และยังมีปัจจัยทางด้านระบบสังคมแบบทุนนิยมอุตสาหกรรมในสังคมไทยอีกด้วย จึงทำให้ครอบครัวขยายลดน้อยลง จนกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวซึ่งมีความเป็นปัจเจก (individual) เพิ่มมากขึ้น